ĦOLQA BEJNIETNA
FITTIXTEK
SIBTEK
ĦABBEJTEK
RIVISTA INTERNA TAL-PROVINĊJA
AGOSTINJANA TA' SAN MARK
JANNAR - MARZU 2017 / 1

EDITORJAL

SENA ĠDIDA, SORPRIŻI ĠODDA

Bdejna sena ġdida u żgur li l-ewwel kelma li lissinna lil xulxin f'dan l-ewwel jum ta' din is-sena kienet: "is-sena t-tajba". F'ċerti pajjiżi jilbsu l-abjad bħala xewqa li matul din is-sena li qegħdin jibdew iridu li l-paċi tkun preżenti fir-relazzjonijiet ta' bejniethom. Hawn min ukoll isajjarlek il-ħut, u dan għaliex jaħsbu li b'hekk tkun qiegħed tixtieq r-risq f'darek. Filwaqt li l-Knisja tpoġġilna quddiemna lill-Madonna biex tfakkarna f'din l-Omm ta' Ġesù li hija wkoll l-Omm tagħna: is-Sultana tal-Paċi.

Min jaf kemm "xewqat" isiru f'dan l-ewwel jum tas-sena! Min jaf kemm sorpriżi sbieħ u wkoll dawk inqas sbieħ ser jiġu fuqna bla ma nkunu qegħdin nistennewhom. Naħsbu dejjem x'jista' jibagħtilna Alla jew x'ser nirċievu kif ukoll x'ser nagħtu lil ħaddieħor: is-sorpriżi ta' Alla u s-sorpriżi tagħna bejnietna. Dan l-aħħar kont qed naħseb rigward il-possibiltà ta' dawk is-sorpriżi li jiena stess nista' nwassal lil Alla... sorpriżi li bihom żgur ser jieħu gost, jifraħ bihom bħal meta kien fostna fil-persuna ta' Gesù u Alla nnifsu feraħ quddiem dak l-imġiddem u li kien barrani jħalli lil sħabu biex imur jirringrazzjaH (Luqa 17,11-19).

Is-sorpriżi li jiena nista' matul din is-sena nersaq bihom quddiem Alla u li bihom ser jifraħ flimkien miegħi! Il-Kelma ta' Alla mimlija b'dawn l-esperjenzi ta' ferħ riżultat ta' tant sorpriżi li l-bniedem jasal biex jagħmel lill-'ieħor' ferħan. Jolqotni ħafna l-ktieb ta' Tobit fl-Antik Testment, ktieb mimli sorpriżi. Biss, is-sorpriża l-kbira f'dan il-ktieb hija hekk kif Tobija jasal id-dar ta' missieru u ommu, wara dak il-vjaġġ twil li kien għamel mal-Arkanġlu Rafel, jasal lura b'dik it-tfajla, issa l-mara li kien iżżewweġ u li mliet il-qalb ta' dik il-familja b'tant ferħ li l-Lhud kollha ta' Ninwè, ilkoll flimkien għexu dan il-mument ta' ferħ. Sbieħ il-kliem tal-missier Tobit quddiem din is-sorpriża li ibnu Tobija kien ġablu wara tant stennija u qtigħ il-qalb u biżgħat: "Merħba bik, binti! Imbierek Alla tiegħek li ġiebek għandna, binti! Imbierek missierek! Imbierek ibni Tobija! Imbierek int, binti! Idħol f'darek, qawwija u sħiħa! Idħol imbierka u ferħana! Idħol, binti!" (Tobit 11, 17).

Diversi huma dawk is-sorpriżi li bihom ser nagħmel il-qalb tal-Missier ferħana. Sorpriżi li ser ikunu qegħdin jgħinuni biex nesperimenta l-importanza li nkun milqugħ u mbierek. Għaldaqstant, minflok noqgħod ninkwieta x'ser ikunu s-sorpriżi li ser ikolli nħabbat wiċċi magħhom matul din is-sena, għaliex m'għandix naħseb u naħdem fuq dawk is-sorpriżi li rrid inwassal lil 'ħaddieħor' u li b'permezz tagħhom ser inkun qed nimla lil qalbi u lill-qalb tal-Missier b'tant ferħ! Sorpriża żgur ser tkun għaliH kemm-il darba matul din is-sena ser inkun qiegħed nirritorna ta' spiss lura għandu! Sorpriża oħra, li nfittex li nkun qrib tiegħU biex ngħix kontinwament il-fejqan, il-vera fejqan li tant ser ikolli bżonn f'qalbi. Li nersaq lejH għaliex fiH biss insib il-vera serħan, sorpriża oħra ser tkun għaliH. U x'ingħidu għal dik li hija umanità ta' bejnietna, x'sorpriża enormi ser tkun għaliH meta jarani qed nagħmel minn kollox biex ngħix mal-oħrajn b'mod aktar ħieles u li għaldaqstant aktar sinċier: bla toqol minħabba l-għira, minħabba s-suppervja, minħabba li rrid kollox taħt idejja, minħabba li ma nasalx naqsam mal-oħrajn dak li jkun għaddej fil-qalb tiegħi! L-umanità ta' bejnietna tgħinna biex inħossu l-umanità ta' Alla! Kemm sorpriżi li matul din is-sena nistgħu nġorru f'idejna u rressquhom quddiem xulxin u quddiem il-Missier, sorpriżi li ser jagħmlu tant qlub, inkluż il-qalb ta' Alla, mimlijin b'tant ferħ! **Is-Sena t-tajba!**

P. RAPHAEL ABDILLA OSA

AĠENDA PROVINĊJALI

3 ta' Jannar:
P. Eġidju Galea – RIP 2005;

4 ta' Jannar:
Għeluq snin P. Raymond Francalanza - Provinċjal;

11 ta' Jannar:
Għeluq snin P. Pierre Desira;

14 ta' Jannar:
P. Franġisk Pisani – RIP 1973;

18 ta' Jannar:
Fra Anton Bartolo – RIP 2005;

19 ta' Jannar:
Għeluq snin P. Martin Micallef;
Talb għall-għaqda tal-Insara – Parroċċa Santu Wistin – Valletta;

23 ta' Jannar:
P. Valerju Bonello – RIP 2012;

24 ta' Jannar:
Djalogi Agostinjani fit-Toroq tal-Ħajja • Kardinal Ravasi – Gżira;

29 ta' Jannar:
P. Ġużepp Borg – RIP 2001;

4 ta' Frar:
P. Salv Magro – RIP 2014;

8 ta' Frar:
Fra Grazzja Gauci – RIP 2016;
Niċċelebraw il-ħajja ta' Fra Grazzja Gauci OSA
Inawgurazzjoni tal-pittura u pubblikazzjoni tal-Bijografija tiegħu - Għawdex ;

9 ta' Frar:
P. Ġużi Mifsud – RIP 2014;

10 ta' Frar:
P. Emanuel Borg Bonello – RIP 2015;

11 ta' Frar:
P. Bert Borg – RIP 2012;

19 ta' Frar:
P. Henry Schembri – RIP 2009;

22 ta' Frar:
Seminar fuq ir-Regola ta' Santu Wistin;

23 ta' Frar:
P. Wistin Micallef – RIP 1989;

25 ta' Frar:
Fra Federik Micallef – RIP 1970;

2 ta' Marzu:
Għeluq snin P. Nazzareno Saliba;

4 ta' Marzu:
P. Evodju Bonnici – RIP 1977;

5 ta' Marzu:
Għeluq snin P. Alan Scerri;

7 ta' Marzu:
P. Fulġenz Galea – RIP 1996;

9 ta' Marzu:
P. Evanġelista Fenech – RIP 1996;

10 ta' Marzu:
Għeluq snin P. Noah Schiavone;

11 ta' Marzu:
P. Pietru Sammut – RIP 1977;
P. Ferdinandu Xuereb – RIP 1981;

14 ta' Marzu:
P. Anton Sciberras – RIP 2005;

18 ta' Marzu:
P. Gabriel Farrugia – RIP 1974;

29 ta' Marzu:
Għeluq snin P. George Bezzina;

30 ta' Marzu:
P. Angelo M. Pizzuto – RIP 1984;

31 ta' Marzu:
Seminar għall-Provinċja bi tħejjija għall-Kapitlu Provinċjali Ordinarju 2018.

KUN AF....

IL-KUNTENTIZZA MA TIDDEPENDIX MINN DAK LI JIĠRI FUQ BARRA, IŻDA TIDDEPENDI MINN DAK LI JIĠRI FUQ ĠEWWA.

L-AVVENTURA TA' SENA ĠDIDA

Te Deum laudamus: te Dominum confitemur
Te aeternum Patrem, omnis terra veneratur

Lilek, O Alla, infaħħru: lilek b'Mulej nistqarru.
Lilek Missier ta' dejjem, id-dinja kollha tqimek.

It-*Te Deum* hu dejjem profondament sabiħ – hu l-innu li l-ħolqien ta' kull żmien joffri b'ringrazzjament lil Alla, u fil-bidu ta' avventura oħra ta' sena ġdida bħal donnu jsir isbaħ. Li tibda sena ġdida hi fiha nfisha don u barka kbira. Qisek bla ma trid, tħoss li dan hu żmien li fih tista' terġa' tiċċarġja l-batteriji tal-ispirtu tiegħek. Jien inqisu wkoll mument li - jekk nafdaw, jekk nintelqu fiH - jista' jġibilna twelid ġdid/trasformazzjoni ġdida. Fil-verità, kif tafu, aħna mhux nixirfu f'sena ġdida nkunu nixtiequ... imma **naqilbu l-folja** (l-istedina tal-Iskrittura biex "*ninżgħu l-bniedem il-qadim u nilbsu l-bniedem il-ġdid*"). Ifhem mhux faċli tħalli warajk il-kumdità u l-istil ta' ħajja li tkun drajt biha. Nafu kemm ġieli hu iebes tbiddel sempliċi opinjoni, tammetti żball, tiċċaħħad minn dak li taf li qed ikissrek, taħfer u tħobb. Mhux faċli nwettqu r-rieda ta' Alla. Fl-istess ħin nafu tajjeb li minn hawn tiġi l-armonija interjuri li lkoll qed infittxu. Il-Mulej jixtieq jgħidilna x'inhu tajjeb. Hu biss iwassalna għall-verità sħiħa. U forsi sigriet żgħir li jista' jgħinna, hu li għandna bżonn nitgħallmu ngħixu kull ġurnata u kull minuta bħala bidu ġdid. *Jalla għalhekk f'din is-sena l-ġdida nduqu l-vera barka ta' Alla!*

Ovvja rridu nkunu konkreti ħafna! Tkun adult... kif nafu lkoll, tfisser li daħlet iktar esperjenza, li abbli sirna iktar kumplessi, imweġġgħa, b'feriti li ħallew il-marka. Nindunaw li nkunu tlifna l-'innoċenza' ta' meta konna żgħar. Hadd minna sakemm ma jmutx żgħir ħafna, ma jġorr b'mod sħiħ u intatt id-dinjità tal-magħmudija bla tebgħa tul ħajtu. Jekk ma nagħtux kas sew, nafu li tul il-mixja taż-żmien insiru iktar patoloġikament komplessi u magħhom il-ħafna *layers* emozzjonali u diversi affarijiet oħra, jafu jifirduna dejjem iktar mit-tifel/tifla żgħira li darba lkoll kellna. U dan kollu jaf ikun proċess ta' wġigħ. Tfal mill-ġdid ma nistgħux nerġgħu nsiru... imma l-okkażjoni ta' sena l-ġdida tista' tgħinna nkomplu niftħu qalbna iktar għaliH – wara kollox Betlehem, Marija u l-festi sbieħ li għexna ftit jiem ilu biss, ikomplu jistidnuna nerġgħu mmorru lura fid-dinja tal-ispirtu tagħna. Dan hu l-veru Betlehem tal-ispirtu tagħna li jekk irridu jista' jibqa' jseħħ kuljum!

Konkretament din it-trasformazzjoni tfisser li nħallu warajna dak li nafu li nistgħu ngħaddu mingħajru... biex minfloku nwelldu l-ġdid.

- L-ewwel hemm dawk l-affarijiet li **jafu joħonqu l-mixja tagħna**. *Eżempji hemm kemm trid*! Fuq livell personali dawn jistgħu jkunu: Nixfa – Bruda – Trabbi s-sadid (*ma jogħġbok xejn u ma trid tbiddel xejn mir-rutina ta' ħajtek*) – Dejjem lest biex tiġġudika, tikkritika, tikkundanna – bla moral – apokalittiku – pessimiżmu (*kollox ikrah, kollox għalxejn)*. Hemm imbagħad affarijiet oħra fuq livell ta' relazzjonijiet ma' oħrajn: Tkun mastru gerger *(eż bħal* hu l-iben il-ħali) – opportunist *(tfittex biss l-interessi tiegħek*) – għajjur, taqta' l-irjus (tbaxxi lill-oħrajn) – seksiek/gossip – tkun tribunal ambulanti (*l-imħallef ta' kollox u ta' kulħadd*) – l-intolleranti. *Fiha lista mhux ħażin din hux?* Imma tiskanta li jekk ma taħdimx fuqhom dawn l-affarijiet jaf jiġri li tant jeħlu fina... li mbagħad isiru parti mid-*DNA* tagħna. *U kemm għandhom ħabta jipparalizzawna dawn l-affarijiet!*

- Bil-maqlub, imbagħad hemm **l-affarijiet li nistgħu nwelldu fina**. *Fost dawn*: Entużjażmu – ġenerożità – sens ta' ftuħ (*lest li tirċievi*) – umoriżmu – disponibilità – fiduċja – ottimiżmu (Interessanti li l-espressjoni ' *la tibżax'* tinsab 366 darba fil-Bibbja...*anke għal meta tkun leap year*).

Din speċi ta' lista żgħira...għax imbagħad hemm **tant iktar affarijiet li jekk irridu nistgħu nitgħallmu u nwelldu***:*

- **It-tenerezza**: miegħU qabel xejn (*mhux b'moħħ matematiku, iffriżat*), magħna stess,

mat-tfal, mal-anzjani, ma' kulħadd! Ma' kull min jersaq lejna. Hi din it-tenerezza (*mhix kwistjoni ta' edukazzjoni biss*) li tnissel il-veru ferħ. *Dan hu l-maqlub tal-kontrolli, u min hu control freak*. Hi t-tenerezza li twelled il-ħniena!

➔ **Is-sempliċità**: kemm ġieli sirna kkomplikati, borgiżi, imħassba, imbeżżgħa, tenzjużi, nervużi, moħħna fl-affarijiet il-kbar! Kemm reċti, xejxi.... u *power games*!

➔ **Is-silenzju**: sar għandna wisq attività, storbju! Silenzju biex nisimgħu lilU u lilna nfusna. Kemm sar diffiċli tgħix bla rabja, bla riżentiment, bla negattività. *Jien ukoll* ġieli *meta nkun qed nitlob waħdi, infakkar lili nnifsi kemm hu importanti li dak li nisma' u nassorbixxi matul il-jum ...ngħixu f'silenzju.. silenzju li jagħtik il-paċi. (peaceful silence). Niftakru f'li kien jgħid Dun Gorg Preca: Il bene non fa chiasso e il chiasso non fa bene.*

➔ **L-umiltà:** fl-istil, fl-imġiba, fl-atteġġjamenti, fir-relazzjonijiet tagħna ma' xulxin (*linoqogħdu għal xulxin*)… ċerta umiltà li tgħinek tgħix bla maskri, bla ħafna *denials* u mekkaniżmi ta' difiża. Kemm għad għandna suppervja fina *(sottila jew le*)! Tifhem iktar l-umiltà ta' Alla… meta tqis kemm-il darba aħna nonqsuh u nibdluħ u Hu xorta jibqa' jħobbna… dejjem b'mod iktar ġdid u frisk! Il-Papa, xi żmien ilu kien ikkumenta fuq dan il-punt u rrifletta li, aktar milli jgħejja Alla jaħfrilna, huwa *aħna* li fl-aħħar negħjew nonqsuh! Daqshekk hu ħanin il-Mulej magħna!

Fi tmiem din ir-riflessjoni qasira xtaqt naqsam magħkom ukoll ftit ħsibijiet (*qishom talba*) tal-Isqof Ken Untener ta' Saginaw li kien għamilhom bħala riflessjoni fl-anniversarju mill-martirju tal-Isqof Romero. Lili dawn il-ħsibijiet – li ili ħafna snin ngħożż - għamluli u għadhom jagħmluli ħafna ġid... speċjalment meta ngħaddi minn żminijiet fejn naqta' qalbi jew nitħasseb. Jagħtuni ħafna kuraġġ ukoll. Xtaqt naqsamhom magħkom biex forsi jistgħu jkunu ta' għajnuna għalikom ukoll fil-bidu ta' sena ġdida. Huma kliem li jgħinu lil kulħadd..mhux biss lilna li ngħixu l-ministeru saċerdotali. *It-talba/programm ta'* ħajja *tgħid hekk:*

➔ It helps now and then to stop back and take the long view.

➔ The kingdom is not only beyond our efforts, it is even beyond our vision.

➔ We accomplish in our lifetime only a tiny fraction of the magnificent enterprise that is God's work.

➔ Nothing we do is complete, which is another way of saying that the kingdom always lies beyond us.

➔ No statement says all that could be said.

➔ No prayer fully expresses our faith.

➔ No confession brings perfection, no pastoral visit brings wholeness.

➔ No programme accomplishes the Church's mission.

➔ No set of goals and objectives includes everything.

This is what we are about:

- We plant the seeds that one day will grow.
- We water seeds already planted, knowing that they hold future promises.
- We lay foundations that will need further development.
- We provide yeast that produces effects far beyond our capabilities.
- We cannot do everything, and there is a sense of liberation in realizing that.
- This enables us to do something and to do it very well.
- It may be incomplete, but it is a beginning, a step along the way, an opportunity for God's grace to enter and do the rest.
- We may never see the end results, but that is the difference between the master builder and the worker.
- We are workers, not master builders – ministers, not messiahs.
- We are prophets of a future not our own. Amen

Jalla fuq kollox matul din is-sena l-ġdida ngħixu u niftakru fil-barka sabiħa li nsibu mill-Ktieb tan-Numri: **"Ibierkek il-Mulej u jħarsek! Jixħet il-Mulej id-dija ta' wiċċu fuqek u jurik il-ħniena! Iħares lejk il-Mulej bi mħabba u jagħtik is-sliem!... hekk huma jsejħu ismi... u jien inberikhom**." (*Numri 6, 22-27*).

P. RAYMOND FRANCALANZA OSA

NITOLBU GĦALL-VOKAZZJONIJIET AGOSTINJANI

Missier ħanin, int **sejjaħtli** għall-ħajja u mlejtni b'ħafna talenti u doni. Permezz tal-magħmudija, int **bgħattni** sabiex inkompli l-missjoni ta' Kristu billi naqsam l-imħabba tiegħi mal-oħrajn.

Qawwini ħalli ta' kuljum inwieġeb għas-sejħa li tagħmilli. **Għinni** biex inwettaq kulma tixtieq minni. **Dawwalni** biex inkun dawl fil-ħajja tal-oħrajn. **Mexxini** biex nagħżel it-triq tal-ħajja li int ħejjejt għalija.

Iftaħ il-qlub tal-bnedmin ħalli jisimgħu s-sejħa tiegħek, imlihom bl-Ispirtu Qaddis tiegħek u ħeġġiġhom iweġbuk sabiex jaqduk fil-familja Agostinjana.

Erġa' qanqal f'qalbi u fil-qalb tal-oħrajn ix-xewqa li nagħmlu d-dinja post aħjar billi naqduk bħala ministri fil-għalqa tiegħek u flimkien intennulek... *Missierna...*

Missier int **issejħilna** b'isimna u tistaqsina biex nimxu warajk.

Bierek il-familja Agostinjana b'iktar vokazzjonijiet qaddisa u ragħajja ġenerużi mill-familji tagħna ħalli jaqduk fil-Knisja tiegħek.

Ifthilna moħħna u qalbna ħalli nsiru nafuk dejjem iktar billi nisimgħu s-sejħa tiegħek.

MILL-KITBA TA' SANTU WISTIN

SANTU WISTIN U EDITH STEIN QUDDIEM IL-MISTERU TAL-MILIED

Għalina l-insara, il-Milied ma għandux ikun biss festa ta' ftit jiem. Ċert li għandna niċċelebrawh b'mod speċjali fil-25 ta' Diċembru. Imma hija ħajjitna ta' kuljum li għandha tkun il-vera ċelebrazzjoni tiegħu, għax il-misteru tal-Milied huwa l-misteru tal-Inkarnazzjoni, tal-Kelma ta' Alla li saret bniedem biex tinkarna ruħha fl-eżistenza konkreta tagħna. Hekk fehmuh il-Milied Santu Wistin u Edith Stein, illum magħrufa bħala Santa Tereża Beneditta tas-Salib. F'dan l-artiklu xtaqt noffri xi riflessjonijiet ta' dawn iż-żewġ qaddisin kbar li kienu wkoll filosofi, teoloġi u mistiċi. It-tnejn li huma għarfu jsawru ħajjithom u l-fidi tagħhom imnebbħa minn dan il-misteru. It-tnejn li huma joffrulna riflessjonijiet li jistgħu jgħinuna biex ninkarnaw il-misteru tal-Milied f'ħajjitna u fil-prattika tal-fidi tagħna.

Santu Wistin fil-prietki tiegħu għall-Milied fittex li jibni n-nisrani minn ġewwa fuq sisien sodi, u għalik dawn is-sisien ma kinux ħlief il-vera umiltà. Għalih, iċ-ċokon tat-tarbija fil-maxtura ta' Betlehem juri kemm iċċekken Alla biex jifdi l-bniedem mis-superbja tiegħu: «*Għal sena oħra reġa' idda għalina– u ta' min jiċċelebrah – l-anniversarju tat-twelid tal-Mulej u l-Feddej tagħna Ġesù Kristu, li bih il-verità nibtet milll-art (Salm 84, 12) u l-jum tal-jum ġie fil-jum tagħna: nifirħu u nithennew fih (Salm 117, 24). Il-fidi tal-insara taf b'dak li ġibitilna l-umiltà ta' kobor tant kbir; minnu hija mbiegħda l-qalb tal-ħżiena, għax Alla ħeba dan lill-għorrief u l-għaqlin u wrieh liż-żgħar (Mt 15, 24).* Halli jkollhom għalhekk l-umli l-umiltà ta' Alla biex jaslu għall-għoli ta' Alla, *permezz ta' din l-għajnuna [l-umiltà] hekk kbira li qisha bħala bhima tat-tagħbija li twiżżen il-marda tagħhom*». (Prietka 184, 1).

Fit-twelid ta' Kristu «*il-jum tal-jum* ġie fil-jum tagħna». Hawn hu l-kobor tal-umiltà divina. L-Eternità niżlet fit-temporalità storika umana u l-Hajja eterna, li hija Alla nnifsu, ġiet tgħammar fiż-żmien li beda mal-ħolqien ta' Adam u Eva u jispiċċa mal-ġudizzju universali, il-medda fejn il-bniedem jinseġ l-istorja ta' ħajtu u tad-destin tiegħu. «*Niċċelebraw dan il-jum ta' festa fejn il-jum il-kbir u etern sa minn dak il-jum kbir u etern ġie fil-jum tagħna, qasir u temporali*» (Prietka 185, 2). Hawn hu l-qofol tal-Milied, is-sinifikazzjoni profonda tal-misteru tal-Inkarnazzjoni. Hija l-Eternità, Alla nnifsu, il-ħajja eterna, li ġiet biex tinkarna ruħha f'ħajjitna u fl-istorja umana, biex isir il-għajn tal-fidwa u tar-redenzjoni tagħna u tal-istess storja umana.

It-traġedja tal-bniedem għal Santu Wistin hija li l-bniedem maħluq bħala xbieha u sura ta' Alla fis-suppervja tiegħu ħaseb li kien Alla. U din il-pretenzjoni u suppervja umana kienu l-qerda tal-istess kobor u dinjità tiegħu. Il-bniedem flok sar Alla spiċċa f'miżerja kbira. Biex jifdi 'l-bniedem mill-miżerja tiegħu, mill-aljenazzjoni li kien fiha, jagħtih il-ħajja, jurih is-sewwa u l-verità, idawwalu l-injoranza tiegħu u jerġa' jreġġgħu lejH, il-kobor divin tbaxxa sal-art u sal-istess miżerja tal-bniedem: «*Ara o bniedem dak li Alla sar għalik. Għaraf f'dan tagħlima ta' umiltà hekk kbira minn fomm ta' mgħallem li għadu ma jitkellimx. Żmien ilu, fil-ġenna tal-art, kellek tant elokwenza li tajt l-isem lil kull ħlejqa ħajja; minkejja dan kollu, minħabba fik il-ħallieq tiegħek imtedd f'maxtura mingħajr lanqas ilissen isem ommu. Int, li ma ridtx tobdi, ġewwa l-ġnien wiesa' mimli siġar tal-frott qridt lilek innifsek: Hu, biex jobdi, ġie f'għamara umana mill-aktar dejqa, biex b'mewtu jfittex il-mejjet. Int li ma intix ħlief bniedem ridt tkun Alla u hekk inqridt; Hu li hu Alla ried isir bniedem biex isib li dak li kien inqered. Tant kont maħkum mis-superbja li xejn ma seta' jqajmek jekk mhux l-umiltà divina*» (Prietka 188, 3).

Qegħdin ngħixu fi żminijiet ta' progress kbir xjentifiku u teknoloġiku. Mhuwiex dan il-progress li jbegħedna minn Alla u jagħmilna lsiera tal-awtosuffiċjenza u tal-egoċentriżmu tagħna. Alla ma beżax joħloq il-bniedem, jagħnih bl-intelliġenza kbira u jafdalu l-ħolqien f'idejh biex jiżviluppah. Kien il-bniedem li ħaseb li kollox ġej minnu u li hu kien il-ħallieq ta' dak kollu li jeżisti. Li kieku Santu Wistin għex fi żminijietna kun żgur li jerġa' jtenni lill-bniedem tal-lum dak li tenna fil-Prietka 185 fis-seklu ħamsa: «*Qum ja bniedem: għalik Alla*

sar bniedem. Qum inti li qiegħed rieqed, qum minn fost il-mejtin; u Kristu bid-dawl tiegħu jdawlek. Nirrepetilek: Alla għalik sar bniedem. Kont tibqa' mejjet għal dejjem li kieku hu ma twelidx fiż-żmien. Qatt ma kont tkun tista' tinħeles mill-ġisem tad-dnub li kieku hu ma ħax ġisem li jixbah dak tad-dnub. Kont tibqa' kkundannat għal miżerja eterna li kieku ma rċevejtx ħniena hekk kbira. Qatt ma kont tkun tista' terġa' għall-ħajja li kieku hu, għax ried, ma ssottomettiex ruħu għal mewtek. Ma kontx teżisti aktar jekk hu ma għenekx. Kont tintilef għal dejjem li kieku hu ma ġiex biex isalvak» (Prietka 185,1).

Il-bniedem tal-lum, u kull wieħed minna, jeħtieġ li jitfejjaq mill-awtosuffiċjenza u l-egoċentiżmu tiegħu biex isib u jgħix fl-awtentiċità l-kobor tiegħu u jorjenta l-ħajja umana fit-triq tal-verità u tas-sewwa. Jekk il-bniedem ma jasalx għal dan, nirriskjaw li mmorru lejn tmiem traġiku bħalma ġara fi żmien u fil-ħajja ta' Edith Stein. Tajjeb li qabel ma nippreżentaw xi ħsibijiet dwar il-Milied ta' din il-qaddisa ta' żminijietna, ngħidu ftit min kienet. Edith twieldet fis-sena 1891 f'familja lhudija prattikanti. Fil-1922 ikkonvertiet għall-fidi kattolika, fis-sena 1933 daħlet soru Karmelitana fejn ħadet l-isem ta' Sor Tereża Beneditta tas-Salib. Temmet ħajjitha ġewwa l-kamp ta' konċentrament ta' Auschwitz fejn, fl-età ta' 51 sena, f'Awwissu tas-sena 1942, ġiet maqtula mill-gass tossiku Zyklon B u ġisimha maħruq fuq ħuġġieġa. Magħquda mas-salib ta' Kristu mietet toffri ruħha u ħajjitha bħala vittma għall-poplu Lhudi u għall-knisja. Ġwanni Pawlu II iddikjaraha beata fl-1 ta' Mejju tal-1987, qaddisa fil-11 ta' Ottubru tas-sena 1998 u kopatruna tal-Ewropa fit-12 ta' Lulju tal-1999.

Fis-sena 1932 is-sema tal-Ewropa ġa kien beda jissaħħab bit-tehdida Hitlerjana u Nażista ta' ħakma dittatorjali mimlija mibegħda, diskriminazzjoni u diżumanità. Edith kienet konxja ta' din ir-realtà ukoll jekk ma kinetx taf li fi ftit snin din ir-realtà kellha tinbidel f'waħda mill-agħar traġedji tal-umanità u li hi kellha tkun waħda mis-sitt miljun vittma tal-mibegħda Nażista. Hija din ir-realtà traġika l-isfond tar-riflessjoni tal-konferenza *Il-Misterju tal-Milied* li Edith tat f'Jannar tas-sena 1932 lill-Universitarji Kattoliċi Ġermaniżi. Edith tibda l-konferenza tagħha billi tfakkar li storikament meta Alla sar bniedem il-ferħ tal-twelid ta' Ġesù mall-ewwel tbiddel f'niket, tixrid ta' demm u biki. Hekk ukoll ġara – tkompli tgħid - fil-bidu tal-Knisja, u xejn inqas illum, jiġifieri fis-sena 1932, «żminijiet ta' lejla mdallma». Jekk din hija r-realtà, x'sens jagħmel il-Milied? «*Fejn hu l-ferħ* tal-qtajjiet tas-sema, fejn hu *l-hena sieket tal-lejla mqaddsa? Fejn hi il-paċi fl-art? Paċi fl-art lill-bnedmin ta' rieda tajba. Imma mhux kulħadd huwa ta' rieda tajba*», tispiċċa tikkummenta Edith.

Aktar 'il quddiem fil-konferenza tagħha Edith tistqarr li t-twettiq tas-Saltna ta' Alla ma jseħħx bħalma kienu ħabbru l-profeti u s-Salmi fit-Testament il-Qadim. Fi żmien it-twelid ta' Kristu, ir-Rumani baqgħu jaħkmu bid-dittatura tagħhom fl-art imqaddsa u «*kull min kien ta' Kristu kien iġorr fil-ġejjieni tiegħu s-saltna ta' Alla mingħajr ma kien qed jara li tħaffef il-piż tal-ħajja ta' din l-art, pjuttost kien qed jara jiżdiedu piżijiet oħra*». Din l-esperjenza, tikkonkludi Edith, tgħodd ukoll għal żminijietna: «*hekk jiġri wkoll illum għal kull iben ta' Alla*».

Edith Stain qabel ma daħlet mas-sorijiet Karmelitani.

Minflok ma taqa' f'pessimiżmu u tispiċċa tqis il-fidi nsiranija bħala mitoloġija u aljenazzjoni – bħalma għamlu xi wħud mill-filosofi – Edith rajt fil-misterju tal-Milied id-dawl li jiddi fid-dlamijiet li kienu bdew jaħkmu fuq l-umanità ta' żminijietha, dawl li jġib il-vera fidwa tal-bniedem u tal-istess realtà. «*Il-Kewkba ta' Betlehem hija kewkba li għadha tiddi llum wkoll f'lejla mdallma*» hija l-ewwel verità li toħroġ mill-meditazzjoni tagħha fuq it-tarbija ta' Betlehem. Għax din it-tarbija ta' Betlehem hija «*l-Iben tal-Missier etern li minħabba din is-sitwazzjoni kellu jinżel mill-glorja tas-sema, għax il-misterju tal-ħażen kien ħakem l-art*». Ġesù ġie «*bħala d-dawl li jdawwal d-dlamijiet, imma d-dlamijiet ma fehmuhx. Lil dawk li laqgħuh ġibilhom id-dawl u l-paċi; il-paċi li dawk li bħal dawk li laqgħuh huma ulied id-dawl u ulied tal-Missier tas-sema, u l-paċi interjuri u profonda tal-qalb; imma mhux lil dawk li huma wlied id-dlamijiet. Lil dawn, il-Prinċep tal-paċi ma jġibilhomx il-paċi imma x-xabla. Għalihom, huwa*

l-ġebla li jitfixklu fiha, li jaħbtu magħha u jitfarrku. Din hija verità gravi u serja li s-seħer tat-tarbija fil-maxtura m'għandux jostor għal għajnejna. Il-misteru tal-inkarnazzjoni u l-misteru tal-ħażen huma intimament marbuta flimkien. Kontra d-dawl li niżel mis-sema toħodha l-lejla mdallma sewwa u li tbeżża' tad-dnub. It-tarbija fil-maxtura ttawwal 'il quddiem idejha ż-żgħar u t-tbissima tagħha bħal donnu ġa tgħid dak li aktar tard, meta tkun adulta, b'xufftejha tgħid: <ejjew għandi intom ilkoll li intom għajjiena>. Xi wħud laqgħu l-invit tiegħi». Hekk għamlu r-ragħajja, hekk għamlu l-maġi, u «*l-id tat-tarbija tefgħet fuqhom ir-ruġġjata tal-grazzja*» u huma «ġarrbu ferħ kbir». Għax «*dawn l-idejn jagħtu u jesiġu fl-istess ħin: intom għorrief warrbu l-għerf tagħkom u siru sempliċi bħat-tfal; intom slaten agħtu l-kuruni u t-teżori tagħkom u mimlija umiltà baxxu raskom quddiem is-sultan tas-slaten; hudu fuqkom mingħajr tnikkir l-għeja, it-tbatija u t-toqol li jitlob is-servizz tiegħu*».

Edith tistedinna biex ma nibżgħux niddeċiedu li naċċettaw l-invit tat-tarbija fil-maxtura ġewwa Betlehem għax «*il-ħajja divina, li tkebbes ir-ruħ, hija d-dawl li ġie fid-dlamijiet, il-miraklu tal-lejla mqaddsa. Min għandu din il-ħajja fih, jifhem meta wieħed jitkellem minnha. Għall-kuntrarju, għall-oħrajn [għal dawk li ma għandhomx fihom il-ħajja divina] dak kollu li nistgħu ngħidu huwa biss temtim li ma jiftihemx*». Kristu twieled sabiex idawwal ħajjitna billi jagħtina l-ħajja divina li rridu ngħixu fis-sitwazzjoni konkreta tal-eżistenza umana f'din l-art fejn il-tajjeb u l-ħażen huwa fi ġlieda kontinwa. Il-miraklu tal-lejla tal-Milied huwa li Alla seħibna miegħu, «*għamilna ħaġa waħda miegħu*» filwaqt li għamilna membri tal-ġisem mistiku ta' Kristu. Sirna ħaġa waħda ma' Kristu u għalhekk, irridu bħal Kristu nagħmlu r-rieda tal-Missier, «*irridu nimmaturaw sakemm naslu fl-età adulta ta' Kristu, naqbdu t-triq tal-Ġetsemani u tal-Golgota*», naċċettaw ukoll «il-lejla mdallma tar-ruħ fejn id-dawl ma leqqx iżjed u fejn leħen il-Mulej jiskot». Ikun xi jkun it-toqol ta' ħajjitna, tas-sitwazzjoni u tal-istess fidi «*Alla huwa preżenti, imma moħbi u sieket*» u t-tbatija tagħna hija mezz ta' fidwa għalina u għad-dinja. Biex nikbru f'fidi adulta msaħħa mill-misteru ta' Alla u tal-Milied, għandna diversi mezzi, fosthom il-ħajja tat-talb u l-Ewkaristija.

Santu Wistin flimkien ma' ommu Monika - Stained glass Bażilka Santu Wsitin, Annaba, Alġerija

Edith Stein tat il-konferenza tagħha lill-universitarji, nies ta' kultura, ġejjin mill-klassi medja u minn familji insara. Ir-riflessjonijiet tagħha fuq il-misteru tal-Milied huwa frott ta' mixja li waslitha, wara li pprattikat il-fidi Lhudija u ta' żagħżugħa tilfet il-fidi, tiltaqa' ma' Kristu li biddlilha ħajjitha u ressaqha lejh u lejn is-salib tiegħu. Nisranija, bdiet tħares lejn il-lejla mdallma tar-realtà ta' żminijietha mdawla mid-dawl li ġiebet it-tarbija mimduda fil-maxtura ta' Betlehem. Kien dan id-dawl li wassalha għall-eroiżmu li wriet fi tmiem ħajjitha. B'dan id-dawl u megħjuna mill-filosofija fenomenoloġika fehmet it-traġedja li bdiet mal-miġja ta' Hitler u l-Nażiżmu u fuq kollox is-sinifikazzjoni eżistenzjali tal-misteru tal-Milied għal ħajjitha u għall-istess realtà mwiegħra ta' żminijietha. Santu Wistin ukoll kellu esperjenza personali ta' Kristu. Ta' żagħżugħ kien jemmen li Alla kien materja infinita u ma kienx jaċċetta l-ebda verità li l-moħħ ma jaċċettax. Kien materjalista u razzjonalista. Permezz tal-filosofija neoplatonika skopra l-verità bħala dawl immaterjali. Megħjun minn din il-filosofija u mill-edukazzjoni nisranija li kien irċieva mingħand ommu Monika sab lil Kristu u minn dak il-waqt qatt aktar ma ħallieh. Ta' isqof sab ruħu quddiem massa ta' insara foqra, injoranti, aktar pagani milli nsara. Huwa f'dan l-ambjent li fassal u pprietka l-omeliji tiegħu dwar il-misteru tal-Milied. U aħna? Ninsabu fi żmien il-progress xjentifiku u teknoloġiku u ngħixu f'soċjetà fejn għall-grazzja ta' Alla ma jonqosna xejn. L-akbar tentazzjonijiet tagħna huma l-indifferenza reliġjuża, il-materjaliżmu u l-konsumiżmu. Il-Milied ġie u għadda. Il-mistoqsija mhijiex kif għexnieh imma x'lesti nagħmlu biex dan il-misteru hekk kbir tal-umiltà divina jinkarna issa ruħu fil-ħajja tagħna ta' kuljum. Mezzi għandna. Dak li forsi rridu naħdmu fuqu hija r-rieda tajba. *Glorja lil Alla fil-għoli tas-smewwiet u paċi fl-art lill-bnedmin ta' rieda tajba!*

P. LUĊJAN BORG OSA

NIĊĊELEBRAW IL-ĦAJJA TA' FRA GRAZZJA GAUCI

IL-FRA TAL-IXKUPA, IL-BARMIL, IL-BOROM U L-IMGĦAŻQA

Għall-okkażjoni tas-Sena Bi-Ċentinarja mit-twaqqif tal-Provinċja Agostinjana Maltija, grazzi għall-intervent tal-Provinċjal Patri Raymond Francalanza OSA., qiegħda tiġi ppreżentata bħala mudell mhux biss għall-membri tagħha imma għal kulħadd b'mod ġenerali, il-figura ta' ajk sempliċi u umli li f'ħajtu ftit li xejn għamel ħoss u li madankollu, seħħlu fl-umiltà, il-paċenzja u s-silenzju tiegħu, ikun xbieha ħajja għall-patrijiet sħabu u għalina lkoll, b'mod li llum qiegħed iseħħilna nħarsu lejh bħala mudell għal ħajjitna.

Min kien Fra Grazzja?

L-iżgħar fost tmint itfal li minnhom erbgħa biss laħqu l-età adulta, imnisslin mill-koppja Salvatore Gauci u Paola, xebba Caruana, Nazzareno Gauci twieled l-Għarb, Għawdex, fid-9 ta' Frar 1911. Bin il-bdiewa, huwa rċieva edukazzjoni elementari bażika fl-iskola primarja tar-raħal. Ta' tmintax-il sena ssieħeb fl-Ordni Agostinjan bħala ajk nhar il-11 ta' Settembru 1929 u niżel jagħmel in-novizzjat tiegħu fil-kunvent ta' San Mark fir-Rabat ta' Malta. Hemm, fis-sagristija tal-knisja, fis-16 ta' Marzu tas-sena ta' wara, irċieva l-abitu u l-isem reliġjuż ta' Fra Grazzja, għall-Beatu Fra Grazzja minn Cattaro, Agostinjan.

Fl-24 ta' Jannar 1934, l-ajk żagħżugħ wettaq il-professjoni sempliċi tiegħu f'idejn P. Ġwann Battista Zerafa fil-kunvent ta' Għawdex. Bl-Agostinjani dik il-ħabta preżenti f'diversi bnadi tal-Afrika ta' Fuq, Gauci ma damx ma rċieva l-ubbidjenza sabiex jingħaqad mal-komunità Agostinjana preżenti dik il-ħabta f'Bona - illum Annaba - sewwasew fil-magħrufa Bażilika ta' Santu Wistin, fejn għal tnejn u erbgħin sena serva bħala sagristan, kok u purtinar, flimkien ma' għadd ta' xogħlijiet oħra mill-ħajja ta' kuljum li fittex dejjem jaqdi bit-tbissima dejjem lesta fuq fommu. Serva taħt retturi diversi u għex il-perjodu mdemmi li fih l-Alġerija seħħilha tikseb l-Indipendenza minn Franza fl-1962. Rifes din l-art fl-1935 u hemm baqa' sal-1977. Ftit xhur fuq il-wasla tiegħu, ipprofessa l-professjoni solenni tiegħu fil-bażilika msemmija f'idejn P. Nicolas Merlin fil-15 ta' Awwissu 1937. Lura Għawdex, wettaq is-servizz ta' sagristan fil-knisja ta' Santu Wistin fir-Rabat, sakemm minħabba raġunijiet ta' saħħa, iddaħħal fil-Dar tal-Kleru fi Fleur-de-Lys fl-1995, fejn miet għaxar snin wara lejlet li kellu jagħlaq l-94 sena tiegħu fit-8 ta' Frar 2005. Il-funeral sarlu fil-knisja parrokkjali ta' Santu Wistin fil-Belt Valletta, bid-difna ssegwi fiċ-Ċimiterju ta' Santa Marija Addolorata f'Raħal Ġdid fl-oqbra tal-Provinċja Agostinjana Maltija fid-Diviżjoni Lvant F-B, qabar numru 8.

Għaliex Fra Grazzja?

Wara profil hekk qsajjar u sempliċi fih innfisu, aktarx wieħed dlonk jistaqsi għaliex minn tant membri tal-Provinċja Agostinjana Maltija, propju dan id-daqsxejn ta' ajk qiegħed jiġi ppreżentat bħala mudell għall-Agostinjani sħabu u għalina lkoll b'mod ġenerali? Insew forsi l-patrijiet, kemm għorrief, skulari, kittieba, poeti,

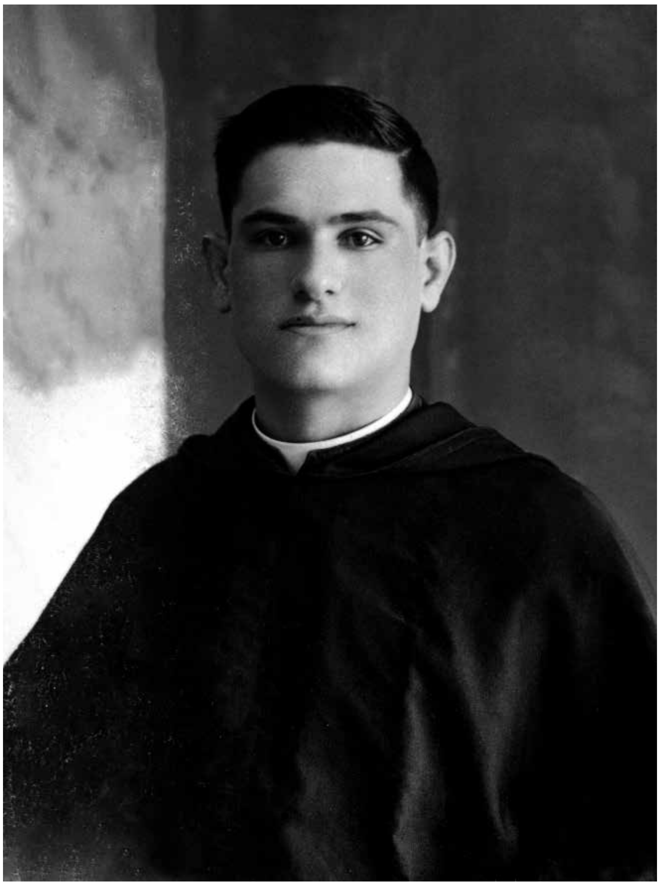

Fra Grazzia Gauci fl-età ta' 23 sena

akkademiċi, professuri benemeriti, oraturi, kappillani, mexxejja għaqlin u artisti tgħodd il-Provinċja fost il-membri tagħha? Le, bla ebda dubju li hija ma nsiethomx. Imma ġaladarba "henjin huma l-fqar fl-ispirtu għax tagħhom hija s-saltna tas-smewwiet", allura quddiem il-grammatika Latina u Taljana, il-proża u l-versi, il-paniġierki u l-proġetti ta' restawr u bini, id-dommatika u l-morali, il-gradwazzjonijiet u t-titli akkademiċi, l-umiltà, is-sempliċità, it-tjubija, is-silenzju, il-ġabra u fuq kollox it-talb, huma virtujiet li jirbħu fuq kollox u għandhom jiġu fil-ħajja tar-reliġjuż, l-ewwel u qabel kollox. Importanti wkoll, mingħajr ebda dubju, huma l-bqija tal-affarijiet l-oħra, imma jiżbalja dak li jqegħedhom qabel kull ħaġa oħra u agħar minn hekk, ma jħallix post għat-talb. Fil-parti l-kbira tas-saċerdoti li ħallew il-ministeru tagħhom, smajna mhux darba, li t-triq għan-niżla bdiet bl-abbandun tagħhom tat-talb għax qablu għażlu li jqiegħdu ħwejjeġ oħra, li wkoll jekk importanti, ma jiġux qabel dawk bażilari.

Fra Grazzja, bniedem ta' ftit skola, dan kollu fehmu sew, u aktar minn hekk, fittex li jgħixu. Kif qal darba hu stess lil P. Bonaventura Chetcuti, li miegħu għadda snin twal fl-Alġerija, "dak li huma l-prietki u l-kotba għalik, għalija huma l-ixkupa, il-barmil, il-borom u l-imgħażqa". U dak li spiss kien jirrepeti dwaru P. Martinjan Cutajar, li "Fra Grazzja hu eżempju ħaj u kontinwu għall-istess komunità tagħna", illum qegħdin nirrepetuh aħna, għax kważi tnax-il sena fuq mewtu għadu ħaj fostna sabiex jgħallimna bl-eżempju tiegħu. Jalla mill-figura tiegħu nagħrfu li l-qdusija ma tintlaħaqx biss bl-istudju u l-għerf, imma wkoll bil-barmil u l-ixkupa, bix-xogħol u l-ħidma ta' kuljum u jalla nkunu kapaċi nilqgħu u naċċettaw dak li jiġi għalina bi tbissima, biex bil-għajnuna ta' dak li għoġbu jibgħathom, inkunu kapaċi naffaċċjawhom u minnhom nisiltu għan, bil-milja aħħarija tkun dik li bis-sempliċità u l-kontribut ġeneruż ta' kull wieħed minna fil-professjoni tiegħu, iseħħilna nagħmlu dinja aħjar, għalina u għal ta' madwarna, għal-lum u għall-għada, f'din l-art u eventwalment, f'ta' warajha. Nirringrazzjaw lis-Sinjur Alla tar-rigal li għoġbu jagħtina permezz ta' Fra Grazzja.

EMAN BONNICI

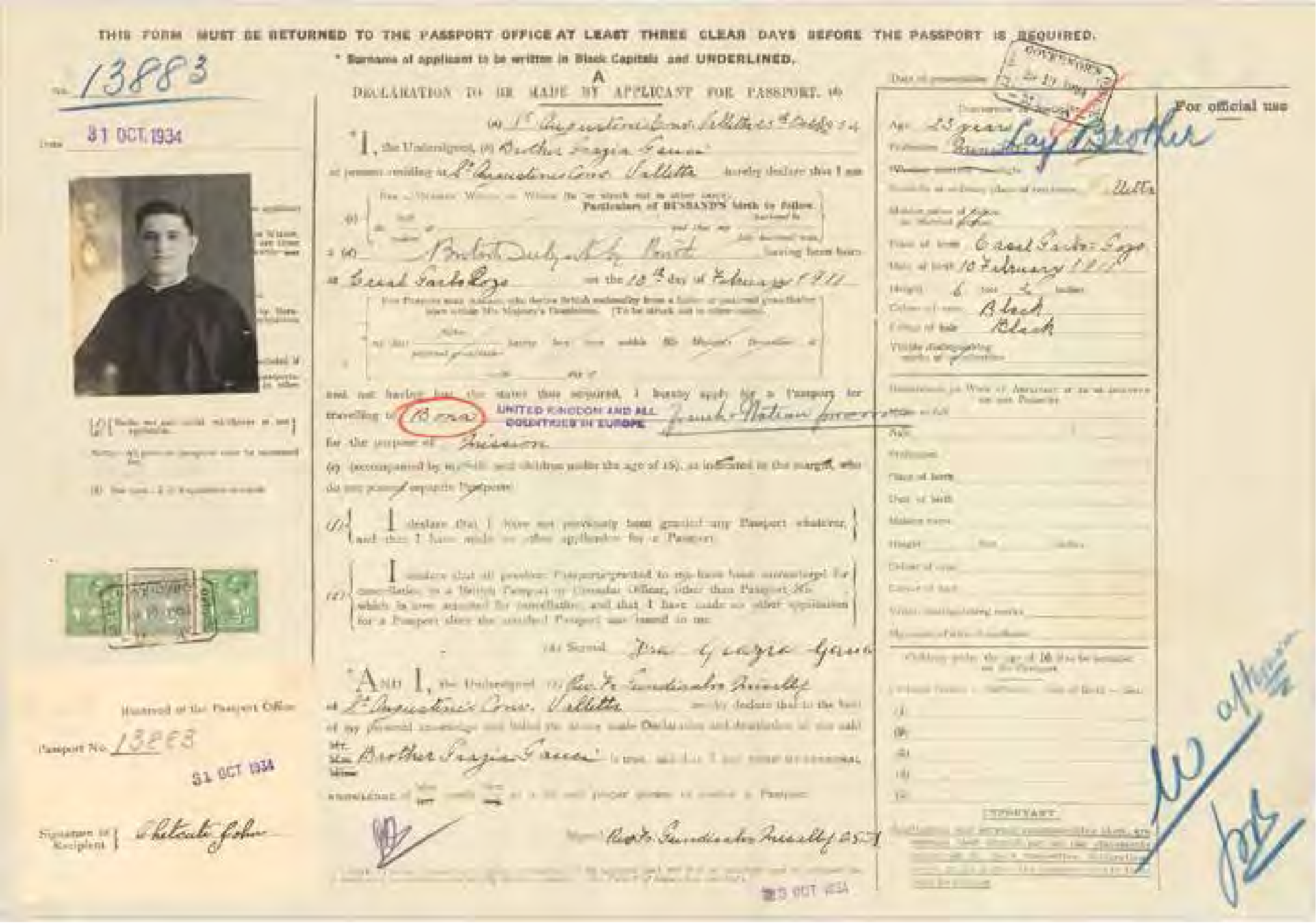
THIS FORM MUST BE RETURNED TO THE PASSPORT OFFICE AT LEAST THREE CLEAR DAYS BEFORE THE PASSPORT IS REQUIRED.
* Surname of applicant to be written in Black Capitals and UNDERLINED.

No. 13883
Date 31 OCT. 1934

A
DECLARATION TO BE MADE BY APPLICANT FOR PASSPORT.

I, the Undersigned, Brother Grazja Gauci
at present residing at St Augustine's Conv. Valletta hereby declare that I am
British Subject by Birth
at Casal Sarkoghs on the 10th day of February 1911
and not having lost the status thus acquired, I hereby apply for a Passport for travelling to Bona
UNITED KINGDOM AND ALL COUNTRIES IN EUROPE
French Nation
for the purpose of Mission

Age 23 years
Profession Lay Brother
Place of birth Casal Sarkoghs
Date of birth 10 February 1911
Height 5 feet 2 inches
Colour of eyes Black
Colour of hair Black

Passport No. 13883
31 OCT 1934
Signature of Recipient Chetcuti John

L-applikazzjoni għall-passaport ta' Fra Grazzja Gauci - 1934

ĦIDMA VOKAZZJONALI ĦIDMA MAŻ-ŻGĦAŻAGĦ

VJAĠĠ LEJN IL-QALB

"U ara, inti kont ġewwa fija, u jiena barra minni nnifsi. Fittixtek barra, meta fil-kruha tiegħi nxtħett fuq il-ġmiel tal-ħlejjaq tiegħek. Int kont miegħi, iżda jien ma kontx miegħek."
Santu Wistin, Stqarrijiet 10, 27

Santu Wistin jirrakkonta kif ipprova jfittex lil Alla barra nnifsu, madwaru, fil-ħbieb u fl-affarijiet materjali u ma ntebaħx li Alla kien fih innifsu. Dan kien il-ħsieb li ħeġġiġna sabiex matul dawn ix-xhur irriflettejna u offrejna l-possibiltà lil diversi żgħażagħ u adolexxenti biex jieqfu ftit u jirriflettu fuq il-ħajja tagħhom.

Ottubru bdejnieh billi bħala grupp ta' żgħażagħ attendejna għall-kunċert *Undivided* li fih ħa sehem Fr. Robert Galea. Kien mument fejn flimkien mal-Knisja ċċelebrajna l-għaqda. Inizjattiva sabiħa oħra kienet dik ta' opportunità ta' formazzjoni u laqgħa lill-koppji li żżewġu jew ser jiżżewġu fil-knisja tagħna San Mark, fejn komplejna nibnu komunità. Tgħaqqad magħha, bħala parti mill-preparazzjoni għall-festa taċ-Ċintura, il-band *Footprints* organizzat *Night of Worship* fir-refettorju l-antik tal-Kunvent nhar il-Ġimgħa 28 ta' Ottubru bejn it-8pm u l-10pm b'atmosfera sabiħa, u mod frisk kif niċċelebraw festa tradizzjonali.

Fix-xahar ta' Ottubru bdejna mixja sabiħa flimkien ma' grupp ta' żgħażagħ minn 18-il sena 'il fuq, fejn kull ħmistax nhar ta' Ġimgħa bejn it-8pm u l-10pm niltaqgħu fil-kunvent tagħna r-Rabat. Permezz ta' mumenti differenti ta' talb, laqgħat ta' formazzjoni umana, spiritwali u Agostinjana nkomplu nsiru nafu iktar lil xulxin u niskopru l-preżenza tal-Mulej fil-ħajja tagħna. Jessica Micallef żagħżugħa li bdiet tifforma parti minn dan il-grupp qasmet magħna dawn l-esperjenza tagħha:

Fis-sebgħa ta' Ottubru jiena bdejt nattendi sensiela ta' laqgħat imħejjija għalina ż-żgħażagħ minn Fr Terence Spiteri u Fr David Cortis. Minn hawnhekk, jien bdejt nifforma parti mill-grupp imsejjaħ 'Augustinian Youths'. Iżda wieħed jistaqsi, x'inhu eżatt il-grupp 'Augustinian Youths'?

Permezz ta' dawn il-laqgħat, aħna ż-żgħażagħ ikollna l-opportunità li niltaqgħu ma' żgħażagħ tamparna fejn flimkien inkunu nistgħu niddiskutu fuq diversi suġġetti relatati mal-kelma ta' Alla.

Il-laqgħat jibdew b''ice breaker' li jikkonsisti f'logħba żgħira relatata mat-tema tal-ġurnata. Inkomplu bit-tieni parti tal-laqgħa fejn ikollna mument ta' silenzju, miġburin fit-talb quddiem is-Sagrament. Hafna drabi jintwera xi 'clip' jew jiġu mistoqsija ċertu affarijiet fejn iġagħluk tirrifletti ftit fuqek innifsek u anke fuq il-ħbiberija tiegħek ma' Alla.

Dawn il-laqgħat iħejjulna passaġġ fejn minnu nistgħu nersqu aktar qrib tal-Ħallieq. Ma tistax toħroġ minn dawn il-laqgħat mingħajr ma tirrifletti ftit fuq il-ħbiberija tiegħek ma' Alla. Ma jonqosx il-fatt li permezz ta' dawn il-laqgħat aħna ż-żgħażagħ ikollna vuċi fejn nistgħu nesprimu l-opinjoni tagħna. Hija ħaġa sabiħa li tħossok milqugħ minn komunità ta' ħbieb fejn tista' tiġi mismugħ. Il-ħajja tal-lum hija waħda mgħaġġla, fejn, sfortunatament, wieħed ma tantx jagħti l-ħin mistħoqq lil Alla. Għalhekk, dawn il-laqgħat jgħinu sabiex wieħed isib bilanċ bejn il-ħajja ta' kuljum u l-ħajja spiritwali.

Matul l-ewwel ġimagħtejn ta' Novembru offrejna l-possibiltà lil diversi adolexxenti u żgħażagħ, b'mod partikolari lil dawk li jinsabu fir-4 u l-5 sena tal-iskejjel sekondarji, li jieqfu u jirriflettu fuq il-ħajja tagħhom kif ukoll is-sejħa li l-Mulej qiegħed jagħmlilhom. Dan għamilnieh permezz tal-esperjenza ta' talb *Journey of the Heart* li huma diversi *praying stations* madwar il-kurituri t'isfel tal-kunvent tagħna San Mark fir-Rabat. Fost dawn l-iskejjel kien hemm ukoll il-*Form 5* tal-Kulleġġ tagħna Santu Wistin bħala parti mill-ġimgħa Agostinjana li kienet organizzata mill-istess Kulleġġ.

Dan kien mument li fih dawn l-adolexxenti kellhom l-opportunità li jaħsbu u jirriflettu fuq dak li jixtiequ jwettqu fil-ħajja kif ukoll ikomplu jiskopru s-sabiħ u t-talenti li hemm fihom. Dawn huma xi kummenti li skola partikolari kitbitilna bħala feedback għal dak li għexu:

- *It was interesting and peaceful, making you find your inner self. I prayed for God's guidance.*
- *Today I learnt more about my decisions and desires.*
- *It was a very interesting experience and it helped me to find/know myself.*
- *Today I learnt that God is always with me, with every step that I take.*
- *It was quite fun, creative, original and different from others.*
- *Today I prayed to God to help me in my journey as I discover who I want to be. I learnt that I am more capable of doing things myself and I should appreciate what I have in my life.*
- *This experience was very useful because it helped me reflect on my life.*
- *Today I prayed and reflected. I now know things about me that I didn't know.*
- *I learnt about how to reflect with each other and how to make different choices and I enjoyed the activities we had.*
- *Today I prayed to God to help me hear his message he has for me.*
- *I learnt that we're all unique and talented in our own way.*
- *Today I prayed to Jesus to thank him for a wonderful life and helping me find myself. I hope he helps me be successful in what I become. I learnt that I shouldn't care about what other people think as long as I am happy.*
- *This experience helped me become more close to God. I learnt the value of keeping in touch with God.*
- *I learnt more about myself. It was a fun experience and I will definitely remember it.*
- *Today I learnt to love.*
- *I enjoyed the different stations we went through. I learnt the value of friendship.*
- *Today I learnt more about myself and God.*
- *Thank you for the great experience. It was nice and enjoyable.*
- *I prayed for my life so that I can reflect more and know how to choose right from wrong.*

➔ *It was an interesting experience because I learnt how to improve and find my true self.*

➔ *I learnt that God is with me.*

Taqra dawn u tirringrazzja 'l Alla li jkompli jmiss il-qlub.

Fit-3 ta' Novembru organizzajna mument ta' talb għall-vokazzjonijiet Agostinjani flimkien mas-sorijiet Agostinjani Servi ta' Ġesù u Marija kif ukoll dawk tal-Monasteru ta' Santa Katerina fil-Belt Valletta. Ilkoll kemm aħna rriflettejna fuq il-qalb tagħna li nixtiequ nkomplu noffru lil Alla permezz ta' ħajjitna u s-sejħa li għamlilna biex inwassluH lill-oħrajn u li minn qalb tal-ġebel tinbidel għall-qalb tal-laħam

Matul ix-xhur ta' Ottubru, Novembru u Diċembru kienu diversi żgħażagħ li għexu mal-komunità tagħna xi jiem ta' esperjenza u riflessjoni filwaqt li baqgħu għaddejjin bil-ħajja normali tagħhom. Dan kien mument sabiħ għalina għaliex ikompli jagħtina ħafna kuraġġ u tama fl-istess waqt għal dawn iż-żgħażagħ kienet esperjenza partikolari li jgħixu mill-qrib il-ħajja tagħna fis-sempliċità u l-ordinarjetà tagħha.

Fl-iskola *Giovanni Curmi Higher Secondary* bħas-sena l-oħra rġajna organizzajna l-*Football Challenge* fil-grawnd tal-iskola flimkien mal-*PE teachers* u c-*chaplaincy team*, li fiha stedinna lill-istudenti biex jiġu u jilagħbu futbol kontrina bħala *chaplaincy team* u wara kull stedina lil dawk li ħadu sehem biex jidħlu għal ftit mumenti quddiem Ġesù Sagramentat għal ftit ħin ta' skiet u talb. L-istudenti kienu ferm attivi fis-sehem tagħhom waqt il-logħob kif ukoll apprezzaw il-mument differenti ta' riflessjoni quddiem Ġesù fl-Ewkaristija.

Diversi żgħażagħ u adolexxenti li qegħdin jistudjaw is-*Systems of Knowledge* fis-Sixth Form għażlu li jagħmluh fil-kunvent tagħna. Għaldaqstant Fr. David ħejja pjan sabiex dawn l-adolexxenti jkollhom l-opportunità jammiraw u japprezzaw l-arti, ix-xjenza u t-teknoloġija fid-diversi aspetti tal-ħidmiet u l-attivitajiet tagħna. Dan huwa mod kif il-kunvent San Mark fir-Rabat ikompli jkun post ta' *encounter* għal diversi aspetti ta' kultura u xjenza u wkoll maż-żgħażagħ.

Aspett ieħor fil-ħidma vokazzjonali huwa l-preparazzjoni ta' materjal vokazzjonali kemm dak ipprintjat, kif ukoll dak viżiv. Hemm ukoll il-blog augustinianheartblog.com li huwa aġġornat ta' kuljum, u li jgħin lil diversi persuni fir-riflessjoni. Hemm diversi pjanijiet u groundwork li sar għal diversi inizjattivi oħra li jkomplu f'din il-missjoni.

Għall-futur, filwaqt li nkomplu nħallu lil Alla jibni u aħna nkunu kooperaturi tiegħu, inkomplu nħeġġu biex inkomplu nkunu ta' xhieda permezz ta' ħajjitna u fil-ħidmiet tagħna u ninżlu iktar fl-intimità mal-Mulej.

P. TERENCE SPITERI OSA
P. DAVID CORTIS OSA

CATHOLIC SOCIAL TEACHING THE CHURCH'S MISSION ON EARTH

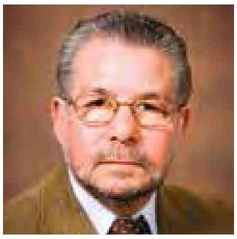

Module One of the course on Catholic Social Teaching provides and introduction to a highly interesting subject which lies at the core of the Catholic Church's mission on earth. Unfortunately, despite its great importance, CST has been more evident in its neglect than in its observance. Given the introductory nature of this module, I would like to dedicate this assignment to providing a general overview of the subject, tracing its origins and discussing certain aspects of CST that I find most pertinent to our times.

Let's begin by listing the ten guiding principles of CST. These tend to vary a bit in different publications but more or less all scholars of CST agree on the same principles. These are:

1. The Principle of the Dignity of the Human Person.
2. The Principle of Respect for Human Life.
3. The Principle of Association.
4. The Principle of Participation.
5. The Principle of Preferential Protection for the Poor and Vulnerable.
6. The Principle of Solidarity.
7. The Principle of Subsidiarity.
8. The Principle of Human Equality.
9. The Principle of the Common Good.
10. The Principle of Stewardship.

It can be said that the subject of Catholic Social Teaching revolves around one overriding principle, namely Human Dignity and Man's relationship with The Creator and Creation. Albeit the roots of CST can be traced back to the Old Testament, since the scriptures have always pondered on the relationship between God and Creation, especially Man, the emergence of CST as a cohesive and identifiable theme emerged with the first papal encyclical ***Rerum Novarum "Of New Things" (1891)*** that coincided with times of great social upheaval brought about by the Industrial Revolution. In this encyclical Pope Leo X111 highlights the principles necessary to bring about a just society introducing the 'just wage theory', protecting the rights of workers, free association and the right to private property. Rerum Novarum was the first of the modern wave of social encyclicals. Leo was acutely aware of the poverty of many workers and of the growth in power of socialist movements coupled with unbridled capitalism.

This was a time when there was mass emigration from rural communities to urban environments in search of a promise of work and better living conditions. Unfortunately, it turned out that the dream became more of a nightmare for the thousands of hopeful workers who found that the city offered more misery and pain than the countryside they had left behind. Long working hours, unsanitary conditions, poor housing, low wages were among the tribulations suffered by these unfortunates. Not to mention also that the apocalyptic sight of tall chimney factories belching smoke and polluting the environment became part and parcel of the tapestry of an industrialised Europe. The end result was that the Industrial Revolution made the rich richer and the poor poorer.

From the church's point of view Rerum Novarum was a wake-up call for renewal of what had been up to that time a relatively sedate organisation complacent in the power it exercised politically and spiritually, believing in an eternal status quo which had already begun to crumble with the French Revolution. This doesn't mean that the church didn't have to face serious crises before then, suffice it to mention the Reformation and the wars of religion between Protestants and Catholics that ensued. However, with the Counter Reformation, spearheaded by formidable saints like St. Philip Neri, St. Ignatius of Loyola, St. Teresa of Ávila, St. John of the Cross, St. Francis de Sales and St. Charles Borromeo the Catholic Church once again regained much of its power and reigned supreme in all its Baroque glory. Up to that time, CST was perhaps, as Shakespeare would say, ***"more honoured in the breach than in the observance"***

Thus it was with the discussion and awareness of social issues highlighted in Rerum Novarum

that CST as subject in its own right can be said to have been born. From this moment on, the Papal encyclicals that ensured became the handbooks of CST each building on the previous one and each commenting on the signs of the times. Forty years after Rerum Novarum, Pope Pius XI followed up with ***Quadragesimo Anno 1931 (After Forty years)*** where once again the Pope speaks about labour and industrialisation and speaks strongly about capitalism, communism and classism. This was a time when Europe was jsut emerging from the miseries of the deep depression that followed the First World War and was already experiencing the darkening clouds of National Socialism in Germany, Fascism in Italy and Communism in the Soviet Union.

In 1961, Pope John XXIII issued ***Mater et Magistra*** (Mother and Teacher) where he spoke of the Church's dual mission of the salvation of souls and the transformation of society. This encyclical addressed the socio-economic conditions and the responsibility of individual Catholics and the Church to work to overcome excessive inequalities. The pope stressed that wealthier nations should assist poorer nations. Each time the Popes stressed social inequality as the root of poverty and misery. They also stressed upon the importance of every catholic to be aware of these issues and to do his/her utmost to alleviate them. In Mater et Magistra the Pope also highlighted the fact that advances in technology could equally well improve human condition but also pose dangers to life. This was a time when the cold war was at it highest and when the world came close to the brink of an atomic war.

Less than two years later in 1963, Pope John XIII wrote ***Pacem in Terris*** where, for the first time, he did not address just Catholics but went global, addressing all men of good will. The importance of this encyclical is that it emphasised amongst other things the relations between states in order to ensure peace and justice on Earth. Pope Paul VI's ***Populorum Progression 1967,*** focused once again on a Christian approach to development, emphasising that economies should serve all people not just the few, based on the principle of the universal destination of goods. It addressed the right of workers to a just wage and security of employment, fair and reasonable working conditions and the right to unionise.

In 1981, exactly 90 years after Rerum Novarum, Pope John Paul II issued ***Laborem Exercens (Of Human Work)*** where once again he stressed the importance of safeguarding the rights and dignity of workers and where work was given a "spiritual dimension" as something sacred to be cherished and protected as a fundamental key to social justice. In 1987, 20 years after Populorum Progressio, Pope John Paul II issued ***Sollicitudo Rei Socialis.*** This is perhaps one of the lesser known encyclicals or one of the least talked about. The very first sentence of this document states **"The social concern of the Church, directed towards an authentic development of man and society which would respect and promote all the dimensions of the human person, has always expressed itself in the most varied ways."** In paragraph 10 of this encyclical, the pope speaks clearly about the dire consequences of injustice when he says:

"In fact, if the social question has acquired a worldwide dimension, this is because the demand for justice can only be satisfied on that level. To ignore this demand could encourage the temptation among the victims of injustice to respond with violence, as happens at the origin of many wars. Peoples excluded from the fair distribution of the goods originally destined for all could ask themselves: why not respond with violence to those who first treat us with violence? "

Pope John Paul II followed up with ***Centesimus Annos***– "The One Hundredth Year" (1991) on the 100th anniversary of Rerum Novarum. In this document, His Holiness the Pope speaks the importance of democracy but condemns the excesses of capitalism and the "idolatry of the market". In this document, Private property is deemed acceptable but for the first time the world's goods (including intellectual property) are stated as having a 'universal destination'. Pope John Paul II's last encyclical was ***Evangelium Vitae – The Gospel of Life (1995).*** In this document t the Pope speaks of the dignity and value of life; John Paul II condemns the 'culture of death' where individual freedom is placed before the rights of others to life - hence

the condemnation of the death penalty, abortion and euthanasia.

Pope Benedict XVI published only one encyclical, namely: ***Caritas in Veritate –Charity in Truth (2009).*** In this document Pope Benedict's message is directed at a variety of concerns including global poverty, injustice and the arms race. The Pope also shows great concern for environmental issues.

Following Pope Benedict, Pope Francis shows a great awareness of the signs of the times with his now famous encyclical ***Laudato Si' – On the Care of our Common Home (2015).*** With this document the Pope sent a universal message addressed to the world at large showing that the church shares the same grave concerns about the fate of the planet that scientific research is demonstrating. Once again the church emerges as a universal mother and a guardian of God's creation. In this document the focus changes from "domination" of nature to its "stewardship". This is a most topical issue since the world is finally awakening to the impending dangers of global warming.

In the light of the brief overview of the various encyclical letters issued over the last 120 years or so, one notices that the church emphasises time and time again the dignity of man as created in God's image, thus deserving of social justice and a peaceful existence on Earth. This is why the encyclicals are considered as the "handbook" of Catholic Social Teaching as they encapsulate all the principles listed at the beginning of this essay.

To conclude, I feel that it is high time that CST became the mainstay of what I would call "applied Christianity" by which I mean that the evangelisation of the Church should be brought closer to home by preaching and teaching upon issues that are commonplace to everyday life. In this manner the Church would show that it is still very much alive and relevant and that it has a fundamental role to play in the social, political, economic and technological life of every man on the planet.

RAY M. CASSAR

MILL-KELMA TAL-PAPA FRANĠISKU

LILL-MIŻŻEWĠIN: MIN SER IĦALLAS GĦALL-ISPEJJEŻ TAD-DIVORZJU?

Iż-żwieġ hu l-isbaħ ħaġa li ħalaq Alla. Il-Bibbja tgħidilna li Alla ħalaq ir-raġel u l-mara, ħalaqhom xbieha tiegħu (ara Ġen 1:27). Mela, ir-raġel u l-mara li jsiru ġisem wieħed huma xbieha ta' Alla. Jiena fhimtek, Irina, meta spjegajt id-diffikultajiet li jinqalgħu ħafna drabi fiż-żwieġ: in-nuqqas ta' ftehim, it-tentazzjonijiet… "Issa nsolvuha bid-divorzju, u hekk jien infittex ieħor, hu jfittex oħra, u nerġgħu nibdew mill-ġdid". Irina, inti taf min iħallashom l-ispejjeż tad-divorzju? Żewġ persuni jħallsu. Min iħallas?

It-tnejn? Iżjed! Iħallas Alla, għax meta tifred "ġisem wieħed", tkun qed tħammeġ ix-xbieha ta' Alla. U jħallsu t-tfal, l-ulied. Intom ma tafux, ħuti, ma tafux kemm jgħaddu minn tbatija t-tfal, l-ulied iż-żgħar, meta jaraw it-tilwim u l-firdiet tal-ġenituri! Jeħtieġ nagħmlu minn kollox biex insalvaw iż-żwieġ. Imma normali li jkun hemm il-ġlied bejn il-miżżewġin? Iva, normali. Jiġri. Xi drabi "jtiru l-platti". Imma jekk hi mħabba vera, allura dritt jagħmlu paċi. Lill-miżżewġin nissuġġerilhom: tlewmu kemm tridu, iġġieldu sa xħin tridu, imma tagħlqux il-ġurnata bla ma terġgħu tagħmlu paċi. Tafu għaliex? Għax il-"gwerra l-bierda" tal-għada hi perikuluża ħafna. Kemm żwiġijiet isalvaw jekk ikollhom il-kuraġġ li, fl-aħħar tal-ġurnata, flok jagħmlu xi diskors, jagħtu żegħila lil xulxin, u l-paċi ssir! Imma veru, hemm sitwazzjonijiet iktar kumplessi minn hekk, meta x-xitan ideffes denbu u jqiegħed quddiem ir-raġel mara li f'għajnejh tidher isbaħ minn martu, jew meta jqiegħed quddiem mara raġel li jidhrilha iktar bravu minn żewġha. Itolbu dritt l-għajnuna. Meta tiġi dik it-tentazzjoni, itolbu dritt l-għajnuna.

LIS-SAĊERDOTI U RELIĠJUŻI:

NIBQGĦU NŻOMMU F'QALBNA L-MEMORJA TA' DIK L-EWWEL SEJĦA

Ilkoll kemm aħna, f'ħajjitna, ikollna – jew għad ikollna – mumenti mudlama. Anki lilna l-ikkonsagrati jiġu fuqna mumenti ibsin. Meta jidher li l-ħaġa mhix sejra sew, meta niltaqgħu ma' diffikultajiet biex ngħixu flimkien fil-komunitajiet, fid-djoċesi… F'dawn il-mumenti, dak li għandna nagħmlu hu li nieqfu, niftakru. Memorja tal-mument li fih l-Ispirtu s-Santu messli qalbi. Kif qal dan (is-seminarista Kote), mill-mument li fih lissen: "Ma, nixtieq insir bħal dak ir-raġel" (Kote tifel lil ommu għas-saċerdot li kien qed iqaddes): il-mument li fih imissna l-Ispirtu s-Santu. Il-perseveranza fil-vokazzjoni għandha għeruqha fil-memorja ta' dik it-tmellisa li l-Mulej għamlilna u li biha qalilna: "Ejja, ejja warajja". U dan hu l-parir li jiena nagħti lilkom ikkonsagrati: meta ssibu d-diffikultajiet, tħarsux lura. U jekk tridu tħarsu lura, ħa tkun il-memorja ta' dak il-mument. L-uniku. U hekk il-fidi tibqa' sħiħa, il-vokazzjoni tibqa' soda… Bid-dgħufijiet tagħna, bid-dnubiet tagħna; ilkoll aħna midinba u lkoll għandna bżonn inqerru, imma l-ħniena u l-imħabba ta' Ġesù huma ikbar mid-dnubiet tagħna.

1 ta' Ottubru 2016

FL-OKKAŻJONI TAL-FTUĦ TAD-DAR TAR-REFUĠJATI RABAT – 10 TA' OTTUBRU 2016

L-AGOSTINJANI F'MALTA U L-GĦAŻLA TAGĦHOM LEJN MIN HU FQIR U MIŻERABBLI

RIFLESSJONI MILL-PROVINĊJAL, P. RAYMOND FRANCALANZA OSA

Aħna ngħixu f'dinja ta' ħafna timbri, *labels*… għad għandna wisq sterjotipar… li kif tafu dawn dejjem jagħmuna… jċaprulna l-verità oġġettiva… nibdew naraw biss mil-lenti tagħna… anke jekk tkun imdennsa.

Dan sfortunatament infiltra wkoll fuq livell ta' fidi u tarana dejjem niddiskutu! Kemm tenzjonijiet u 'firdiet' bla bżonn… li ma jħalluniex naraw l-istampa sħiħa… jew agħar nispiċċaw kulħadd jaħseb li *tiegħu* hi l-parti t-tajba:

- It-tenzjoni bejn il-liberali u l-konservattiv.
- It-tenzjoni bejn it-teoloġiku u d-devozzjonali.
- It-tenzjoni bejn il-liturġija u l-pastorali.
- It-tenzjoni bejn il-Kelma u l-Ewkaristija.
- It-tenzjoni bejn il-ġustizzja soċjali u moralità privata.
- It-tenzjoni bejn il-profezija u l-istrutturi.
- It-tenzjoni bejn il-programmi li noħolqu u l-mogħdrija.
- It-tenzjoni bejn l-entużjażmu u l-istabilità.
- It-tenzjoni bejn il-komunità u l-kariżma tal-individwu.

Tberik tad-dar tar-refuġjati fit-Triq Santu Wistin, Rabat

➔ It-tenzjoni bejn ix-xinxilli (superfiċjali) u s-sempliċità ta' ħajja.

Aħna imma fil-verità..nimxu lkoll wara l-Haruf ta' Alla..nimxu wara persuna..mhux wara xi kunċett astratt jew xi ħaġa vaga! Meta nifhmu dan sew nindunaw li (a) Il-fidi mhix sempliċi kultura.. (*aħna għandna problema serja Malta fuqha din*!)...għalkemm to be fair jista' jkollok kultura mdawla mill-fidi. (b) Il-fidi mhix biss dommi, preċetti u ritwali. Dawn huma essenzjali... *linji-gwida*... imma mhux importanti *iktar* mill-Vanġelu ta' Ġesù. (c) Il-fidi lanqas tista' tistrieħ biss fuq *issues*... anki jekk ikunu kbar ħafna...tipo l-ħajja, ċerta moralità etika u responsabilità, ċerti valuri bħas-sewwa, il-ġustizzja, l-verità u l-bqija. Dawn ukoll..iva... importanti..huma t-tagħlim tal-knisja wara kollox (*u tajjeb li nkunu nafuhom sew mhux b'mod artifiċjali)*... imma xorta jibqa' l-fatt li l-fidi hi *iktar* minn hekk ukoll. Qed ngħid hekk għax dawn min-natura tagħhom jafu jkunu diviżi u taf titlef l-essenzjal bil-mod kif tgħaddihom (*eż meta l-affarijiet jispiċċaw biss kwistjoni ta' 'tista' u 'ma tistax'... diffiċli tasal... u ma tkunx taf fejn se taqta' linja...għax naħa trid iżżomm il-prinċipji... naħa oħra trid tifred dejjem il-persuna mill-att...u nibqgħu sejrin!)*

Biex ngħidu kollox... dawn it-tenzjonijiet ilhom magħna minn Ġesù stess. Kien għalhekk li fi kliemu Ġesù kien ifakkar dejjem fl-essenzjal.. mhux fuq il-qoxra, jew l-osssservanza tal-liġijiet. Għalina l-ikbar sors jibqa' dejjem kliemu....dak il-kliem li qalbna tħossu fl-intimu tagħha... tisimgħu fis-skiet tal-iljieli mudlama tal-ispirtu tagħna. (a) Mhux mill-aspett tekniku (*just biex inkun naf il-paragrafu, il-kapitlu, il-vers*)...imma fil-verità..meta kliemu jibda jdawwal l-attitudni u l-mentalità tagħna. (b) Hi kelma li rridu nisimgħuha b'ħafna doċilità u umiltà – bħal dixxipli u mhux nagħmlu xi teatrin dwarha jew biex nidhru paguni. Kemm abbużi saru f'dan is-sens, kemm superjorità, *self-rightousness*, kemm ivvintajna kumplikazzjonijiet u esklussività (*b'narċissiżmu* u *awtoreferenzjalità)* u swat (*mhux ta' b'xejn il-ħniena ta' Alla tant taħsadna u tixxukkjana*)... imma ninduanw li hi vera kelma li tkun qed taħdem fina meta l-mixja tal-fidi tagħna tkun fekonda, mhux arida jew astratta.

U llum għandna din is-silta sabiħa mill-Vanġelu ta' San Mattew (25: 31-46). Tismagħha ..qisek qed tisma' lil Ġesù jgħidha issa..lilna..hawn! Sabiħa għax fi żmien meta ħafna drabi nistaqsu fejn hu Ġesù – kif se narawh – kif se niltaqgħu miegħu...illum hu stess jgħidilna ċar: "*Dak li tagħmlu ma' kull wieħed minn dawn iż-żgħar – u jsemmihom - bil-ġuħ, bil-għatx, barrani, għeri, marid, fil-ħabs – tkunu qed tagħmluh miegħi*!"

Min jaf dawn min huma? Fejn huma? Tgħid huma 'l bogħod minna? Tgħid huma viċin? Tgħid huma fina stess ukoll? Jien ngħid ftit minn kollox..... basta nħalli lil qalbi miftuħa....u hu stess jurini t-triq fejn qiegħed.

➔ Hawn min hu bil-ġuħ għall-ikel – imma bil-ġuħ ukoll għall-imħabba, għall-mogħdrija, għall-attenzjoni vera.

➔ Hawn min hu bil-għatx għall-ilma – imma bil-għatx ukoll għall-kuraġġ, għall-wens, biex jingħata ċans ieħor... u ieħor... u ieħor.

➔ Hawn min hu barrani għax mhux 'malti' – imma barrani wkoll għax ġagħalnieh iħossu hekk aħna biċ-ċertezzi tagħna.

➔ Hawn min hu għeri għax bla ħwejjeġ – imma għeri għax id-dinjità tiegħu (*mhix astratta din*) hi mkasbra, il-fama tiegħu feruta.

➔ Hawn min hu marid b'xi kundizzjoni – imma marid ukoll għax anke hawn aħna ġagħalnieh iħossu marid, skart, maħmuġ, difettuż.

➔ Hawn min hu fil-ħabs ta' Kordin – imma fil-ħabs ukoll tal-għama, tal-preġudizzji, tal-injoranza, tal-għamad.. jew fil-ħabs ta' min hu manipulattiv.

- U hemm jien/int/aħna lkoll.... bil-ġuħ, bil-għatx, barrani, għeri, marid, fil-ħabs....għar-raġunijiet tagħna.

Din *mhix* kelma li nagħmlu minnha programm politiku u soċjali kif uħud webblu lill-moħħhom. Il-kelma ta' Alla – *kollha kemm hi* – hi stil ta' ħajja..mhux "ħanut tal-pasti" (*kif qal dan l-aħħar il-Papa*) li minnha nagħżlu li rridu għall-aġendi tagħna fosthom biex nirkbu xi karru ħalli mbagħad noqogħdu nfaħħru l-bravuri tagħna. Hi fuq kollox li tfakkarna li *Hu jinsab dejjem magħna – hawn u kullimkien – u li kollha fil-bżonn li nirċievu mingħandu ikel, ilma, tgħanniqa, dinjità, saħħa u ħelsien.*

- Nixtiequ li l-ftuħ ta' dan il-post illejla li bħala Provinċja se noffru lill-persuni refuġjati, ikun tweġiba sinċiera tagħna għal din il-Kelma.

- Jien inħossni tant kburi li bħala Provinċja ilna snin sħaħ nagħmlu dawn l-għażliet fuq l-eżempju wkoll illum ta' wieħed minn ħuna l-iktar għażiż: San Tumas ta' Villanova (1486) li l-attenzjoni tiegħu lejn il-foqra u l-miżerabbli kienet proverbjali. Kitbu fuq li kien "ħniena ħajja" fost kull min kien fil-bżonn.

- Għalina bħala komunità lokali hawn fir-Rabat – *għalkemm din hi dar tal-Provinċja kollha* – tista' tkun mod ieħor ħaj – basta fis-skiet (*mhux għall-vetrini/showpiece*) biex il-Kelma u l-Ewkaristija li nirċievu hawn.. insarrfuha billi meta noħorġu minn hawn.. inkunu kelma u ikel ħaj b'ħajjitna stess.

- Kull darba li nifthu darna għal ħaddieħor (*id-dar ta' qalbna wkoll*)..tiftaħ id-dar ta' qalbek.. *tfisser tħares fiss lejn l-għajnejn*..nindunaw li nkun sibna aħwa ġodda...ħija ġdid, oħti ġdida.

- U bla ma nindunaw.. inkunu sibna lil Ġesù nnifsu...hawn ġew fit-Tabernaklu..hemm barra...fil-ġisem tiegħu.

DJARJU TA' TIFLA TA' SITT SNIN

Grown-ups never understand anything by themselves, and it is tiresome for children to be always and forever explaining things to them.

Antoine de Saint-Exupéry

Binti għandha sitt snin. Tinsab fit-tieni klassi tal-Primarja. L-iskola tħobbha. Mhux biss mil-lat akkademiku iżda fi sfond ħolistiku. Il-ġurnata tagħha tibda fis-6.10am. Il-mara u jien ħsibna li flok nibagħtuha bi trasport privat, neħodha jien qabel ix-xogħol.

Dan iservi biex il-jum jibda b'element mill-aktar bażiku ta' konverżazzjoni bejnna t-tnejn. Għalkemm mid-dar sal-iskola suppost naslu f'għaxar minuti, fil-verità minħabba fit-traffiku ndumu mhux anqas minn 45 minuta!

L-iskola tajba u kull studenta hu mistenni minnha l-akbar attenzjoni. Tispiċċa minn hemm fis-1.20pm. Normalment il-mara tmur għaliha u teħodha d-dar. Dan il-vjaġġ lura jservi biex ikun hemm forma oħra ta' komunikazzjoni, din id-darba mal-omm.

Jekkxejn, Kristina issa għandha ħafna x'tirrakkonta; dwar x'għamlu llum, ma' liema ħbieb tkellmet, ix-xogħol tad-dar li ngħata u l-kumplament.

Waqfa żgħira ta' rikreazzjoni ta' 30 minuta sakemm l-omm tipprepara l-ikel. Bħalissa l-ħin, it-3.15pm. Immedjatament wara tinsab fl-istudju tikteb *homework* wara ieħor għax wara trid taqra l-kotba li ngħatat. Dan sakemm ukoll m'għandhiex xi proġett, jew studju għal *dictation* li tkun ġejja.

Saru l-4.00pm. Se jkollha tieqaf ħesrem għaliex trid tinħasel u tlesti. Il-4.45pm trid tkun il-Mużew. Fix-xahar ta' Mejju għamlet il-Praċett u ftit ta' snin oħra se tagħmel il-Griżma.

Il-Mużew hu sessjoni ta' tliet kwarti darbtejn fil-ġimgħa u dan l-appuntament mhux ser jiġi fi tmiem, żgur mhux qabel sitt snin oħra! Wara kollox hekk għandu jkun. Il-formazzjoni tat-tfal illum hi s-sinsla ta' soċjetà b'saħħitha 10 snin oħra!

Spiċċat fil-5.30pm. Normalment tkun trid tgħaddi 20 minuta fil-kumpanija tal-ħabiba favorita tagħha. Aktarx xejn logħob. Pjuttost jintasbu bilqiegħda f'ġenb tal-grawnd fuq il-ħaxix jiddiskutu. Il-Bambin biss jaf x'jistgħu qed jgħidu żewġt imħuħ innoċenti ta' biss sitt snin!

Fil-jiem fejn Mużew ma jkollhiex, nieħdu l-opportunità li żżur ftit l-unika nanna li baqgħalha, inkella tgħaddi sa għand iz-zijiet. Ma' dawn, sa ftit ilu kellha wkoll il-pjanu u l-istudju tiegħu, iżda dan ma xtaqitx tkomplih. Minflok qed tmur titgħallem tgħum.

Lura d-dar, insibu jistennew il-kumplament tax-xogħol tad-dar u l-istudji li baqa'. Aħna nfittxu li almenu xi ħadd minnha jkun hemm, mhux biss biex tistaqsi fejn forsi ma tafx, iżda aktar għall-kumpanija, li tħoss li mhix waħedha.

U xi kultant tistaqsi wkoll, anke domandi li nkunu sorpriżi bil-kontenut tagħhom. Imma llum ninsabu fl-2016! Il-fatt jibqa' li issa saru t-8.30pm u l-batterija tagħha bdiet turi sinjali li qed toqrob lejn it-tmiem.

Minkejja dan, tibqa' tippersisti sakemm ma tiflaħx aktar. Tikkomunika, titkellem, iddaħħakna jew tbikkina, basta tibqa' tikkomunika. Direttament jew indirettament, għad trid lilna magħha u madwarha..., u xejn aktar.

Naturalment id-dar titlob ċerti esiġenzi wkoll. Xejn ma jsir waħdu. U mhux ftit, iżda ħafna. U ngħiduha kif inhi. Il-batteriji tagħna mhuma xejn aħjar minn ta' Kristina, għalkemm forsi b'moħħ aktar matur li jifhem li ċertu xogħol irid isir, trid u ma tridx!

Biex illaħħqu, ix-xiri tal-bżonnijiet isir bil-lejl, kollox *on-line.* Dak hu l-uniku ħin fejn tassew naraw x'inhu meħtieġ u m'hemmx triq oħra. Mhux għax moderni, iżda għax hekk titlob il-ħajja llum.

Qabel, però ftit televixin jew xi siti tat-tfal, inkella naqraw xi ktieb flimkien u t-talba qasira ta' filgħaxija meta Kristina tħallina għall-mistrieħ tant meħtieġ tagħha. Mhux l-ewwel darba li talbitni naraw ir-ritratti tal-familja, jew tagħha stess meta kienet iżgħar. U erħilha tħares u tosserva bl-akbar attenzjoni, iżda bla kliem.

Saru l-10.00pm jew l-10.30pm u l-Anġlu tagħna raqdet. Mhux l-ewwel darba li nieqaf hemm ngħaddi ħin twil inħares lejha mistrieħa rieqda. Għalina tfisser kollox. U mhux l-ewwel darba wkoll li nibki meta niftakar li fi ftit sigħat oħra biss, meta t-toroq madwarna għadhom siekta, meta barra għadu dlam ċappa, meta l-fanali tat-toroq għadhom mixgħula, u speċjalment f'xi lejl kiesaħ ta' maltemp u xita u sajjetti u ragħad, li jkolli, bilfors immur inqajjem lil din l-Anġlu biex terġa' tqum għal ġurnata oħra ta' rutina.

Kultant inħares lejn il-kwadru ta' Ġesù u l-Madonna fuq is-sodda u ngħid bejni u bejn ruħi. "Imma kien ġust li, għall-bżonn u s-sodisfazzjon tagħna li jkollna t-tfal, ġibna tifla fid-dinja, din l-anġlu innoċenti, li ta' biss sitt snin, diġà qed tiġġieled mal-ħin u mal-ħajja biex jirnexxilha tagħmel tant affarijiet mistennija minnha?..."

U l-ironija tkompli meta tisbaħ filgħodu u taqra xi storja bħalma kien hemm f'gazzetta lokali, intitolata, "What women want...", b'kontenut ta' stqarrija fejn kien qed ikun propost biex il-ħin tal-iskola tat-tfal ikun imtawwal, bil-għan li l-ġenituri t-tnejn ikunu jistgħu jibqgħu fuq il-post tax-xogħol. Dan mhux fl-Istati Uniti jew fil-Ġappun. Qegħdin nitkellmu fuq Malta tagħna!

U immedjatament xħin rajt din l-istorja, ħsibt, "Qatt kien kunsidrat li minflok, għal darba s-soċjetà tistaqsi, "What a Child wants, or needs?..."

TONIO BONELLO | 247@GO.NET.MT

LEJN IL-BI-ĊENTINARJU 14 TA' SETTEMBRU 2017

200 SENA PROVINĊJA - 63 PIRJOL PROVINĊJALI

Il-Provinċjal Patri Fortunato Agostino Vella, bid-digriet f'idejh li jgħid: Il-Papa Piju VII jawtorizza t-twaqqif tal-Provinċja Maltija

Il-Papa Piju VII 1800-1823

1817-1820	Fortunato Agostino Vella
1820-1822	Fortunato Agostino Vella
1822-1824	Agostino Muscat
1824-1826	Gaetano Cauchi
1826-1829	Agostino Felici
1829-1832	Giuseppe W. Bugeja
1832-1835	Fortunato A. Vella
1835-1838	Giovanni Conti
1838-1841	Giuseppe T. Chapelle
1841-1844	Giuseppe W. Bugeja
1844-1847	Vincenzo Tonna
1847-1850	Gaetano Pace Forno
1850-1853	Salvatore Scerri
1853-1854	Giovanni Conti
1854-1856	Gaetano Pace Forno
1856-1857	Angelo Debono
1857-1859	Giuseppe T. Chapelle
1859-1862	Giovanni A. Hyzler
1862-1865	Giuseppe Pullicino
1865-1868	Giovanni A. Hyzler
1868-1871	Vincenzo Garroni
1871-1874	Vincenzo Garroni
1874-1877	Giuseppe Pullicino
1877-1880	Nicola M. Cilia
1880-1883	Giovanni M. Camilleri
1883-1886	Michele Zammit
1886-1889	Nicola M. Cilia
1889-1892	Calcedonio Debono
1892-1895	Emanuele Abela
1895-1898	Michele Zammit
1898-1901	Emanuele Abela
1901-1904	Luigi Muscat
1904-1907	Agostino F. Cascun
1907-1911	Paolo Zammit
1911-1914	Agostino F. Cascun
1914-1917	Agostino F. Cascun
1917-1920	Egidio Said
1920-1923	Agostino F. Cascun
1923-1926	Giovanni M. Genovese
1932-1935	Lawrenz Agius
1935-1938	Lawrenz Agius
1938-1946	Evodio Bonnici
1946-1949	Lawrenz Agius
1949-1952	Pawlu M. Spiteri
1952-1955	Pawlu M. Spiteri
1955-1958	Marjan Sammut
1958-1961	Marjan Sammut
1961-1964	Ugolin Gatt
1964-1967	Ugolin Gatt
1967-1970	Egidju Galea
1970-1971	Egidju Galea
1971-1974	Albert Borg
1974-1978	Albert Borg
1978-1982	Albert Borg
1982-1986	Dumink Portelli
1986-1990	Dumink Portelli
1990-1994	Adeodat C. Schembri
1994-1998	Adeodat C. Schembri
1998-2002	Emanuel Borg Bonello
2002-2006	Luċjan Borg
2006-2010	Luċjan Borg
2010-2014	Emanuel Borg Bonello
2014-	Raymond Francalanza

Il-lapida li tfakkar il-200 sena mit-twaqqif tal-Provinċja mal-faċċata tal-Kunvent San Mark, Rabat

ĦOLMA LI SEĦĦET

MINN LA HABANA CUBA

Hekk ngħid xħin inħares lejn ir-ritratt li qiegħed nibgħat. Fuq kollox xħin inħares lejn it-tbissima tal-uċuħ tat-tlieta u għoxrin żagħżugħ u żagħżugħa Kubani li fl-20 ta' Ottubru tal-2016 irċevew id-digriet pontifiċju ta' Baċillier fl-Umanijiet minn idejn il-Kardinal Jaime Ortega, illum Arċisqof Emeritus tal-Arċidjocesi ta' La Habana, li ħames snin ilu waqqaf l-Institut ta' Studji Ekkleżjastiċi bit-tir li għada l-ġurnata tkun l-Università Kattolika u Pontifiċja ta' La Habana. Għadni niftakar sewwa x'kienet ir-reazzjoni tiegħi wara l-ewwel laqgħa li kellna mal-Kardinal fejn fissrilna l-proġett tiegħu. Nistqarr li kont xi ftit pessimista u ma rajtx kif kien possibbli li dan il-proġett jitwettaq f'pajjiż komunista fejn l-edukazzjoni hija attività esklusiva tal-Gvern. Ħassejt ukoll li l-Kardinal ma kienx konxju ta' dak kollu li l-proġett tiegħu kien jitlob u staqsejt lili nnifsi: minn fejn ħa jiġu l-flus meħtieġa biex titmexxa biċċa opra bħal din? Fejn huma l-professuri? X'interess jistgħu juru ż-żgħażagħ kubani li ġejjin minn edukazzjoni marxista, leninista u komunista, edukazzjoni li tikkonsidra l-knisja bħala istituzzjoni ta' żminijiet l-oskurantiżmu medjevali u t-tagħlim tagħha bħala aljenazzjoni li tjassar u ddallam il-moħħ u l-intelliġenza umana?

Minkejja dan kollu, dakinhar ħriġt mil-laqgħa entużjażmat u ħassejt responsabbiltà kbira. Waqt dik il-laqgħa, f'ħin minnu l-kardinal dar lejja u qalli quddiem kulħadd: norbot fuqkom l-Agostinjani biex dan il-proġett jirnexxi u li inti tagħtina daqqa t'id sewwa. Mingħajr ma talabni l-parir tiegħi, il-kardinal ħatarni l-viċi direttur ta' dan l-Istitut u membru tal-kummissjoni permanenti li kellha tlesti l-istatuti, il-'mission statement' tal-istess Istitut u l-abbozz tas-suġġetti li kellhom jingħataw matul it-tliet snin tal-Baċellerat. Għamilna sena sħiħa naħdmu fuq dan kollu megħjuna mill-Professur Antonio Baggio, Fakolarin u professur tal-Università Fakolarina ta' Firenze, u mħeġġa min-Nunzju Apostoliku Mons. Beccu. Xħin ħassejna li bejn wieħed u ieħor konna lesti, il-kardinal flimkien mad-direttur tal-Istitut [fin-nofs tar-ritratt] marru Ruma u ppreżentaw il-proġett lis-Santa

Sede li mal-ewwel uriet interess kbir. Għal sena oħra komplejna naħdmu fuq il-proġett billi integrajna l-osservazzjonijiet u l-korrezzjonijiet li ppropонietna l-Kongregazzjoni Rumana tal-Edukazzjoni Nisranija. F'Ottubru 2013 irċevejna d-digriet mis-Santa Sede tat-twaqqif kanoniku tal-Istitut.

Kien Settembru tas-sena 2013 meta l-Istitut laqa' l-ewwel grupp ta' ħamsa u sittin żagħżugħ u żagħżugħa Kubani biex jibdew l-ewwel sena tal-Baċellerat fl-Umanijiet (in humanities). Il-partikularità ta' dan il-Baċellerat, kważi uniku fil-Knisja, huwa li noffru liż-żgħażagħ Kubani li ġejjin minn sistema edukattiva u ideoloġika marxista, leninista u komunista, formazzjoni serja, miftuħa u kritika mnebbħa mill-valuri evanġeliċi u nsara biex hekk aktar illum ikunu jistgħu jikkontribwixxu ħalli jtejbu s-sistema ta' pajjiżhom u flimkien ma' oħrajn joħolqu ambjent ta' vera demokrazija fejn tassew wieħed jista' jgħix fid-dinjità tiegħu.

Meta nħares lejn dawn l-istess uċuħ u niftakar fl-ewwel jiem ta' tliet snin ilu nara bidla kbira fihom. Meta f'Settembru 2013 daħlu fil-klassi u bdew il-korsijiet, kif qaluli diversi drabi ħafna minnhom, ħadu xokk kbir. Qatt ma basru li kienu bdew formazzjoni differenti minn dik li kienu rċevew. Sabu ruħhom quddiem dinja oħra, manjera kif taħseb, tħares lejn ir-realtà u tiddjaloga mal-passat u tipproġetta l-ġejjieni differenti minn dik li rċevew fl-istituzzjonijiet tal-istat. Jekk nitkellem mill-filosofija, mhux l-ewwel darba li qaluli: «dan qatt ma qalulna bih» u frażijiet simili bħal dawn li juru mil-liema ideoloġija kienet ġejja l-injoranza tagħhom. Mal-medda ta' tliet snin tlifna 42 mill-grupp, mhux għax ma qablux mas-sistema tagħna – għall-kuntrarju ħafna

ħallew b'għafsa ta' qalb – imma għax ma setgħux ikomplu minħabba ċerti ċirkustanzi tal-ħajja. Meta nħares lejn l-uċuħ ta' dawk li pperseveraw u lejna l-professuri [diversi minnhom jinsabu fil-ġnub tar-ritratt] u narana lkoll ferħana u bit-tbissima niftakar fis-sagrifiċċji kbar li l-istudenti u aħna l-professuri għamilna biex flimkien naslu għal din l-ewwel gradwazzjoni.

Personalment nirringrazzja lill-Mulej li għoġbu jagħtini din il-grazzja li nakkompanja lil dawn iż-żgħażagħ fil-formazzjoni akkademika tagħhom. Kienet esperjenza kbira għalija għax mhux biss kelli l-okkażjoni li ntejjeb l-formazzjoni akkademika tiegħi imma wkoll għax, forsi għall-ewwel darba f'ħajti, missejt b'idi x'missjoni u ħidma pastorali kbira hija li tgħin ħalli l-bniedem, speċjalment iż-żgħażagħ tal-lum, jinbena fuq prinċipji sodi li jwasslu għall-verità. Minn dejjem kont konvint li tgħix fil-verità, jew kif jgħid il-filosofu Ġermaniż, Heidegger, fl-awtentiċità tal-eżistenzjalità umana huwa l-uniku mod li tkun tassew bniedem. Għalina l-Agostinjani, li ngħixu fil-verità huwa wieħed mill-aħjar mezzi biex ngħixu l-kariżma tagħna u nwettqu b'dedikazzjoni kull tip ta' ħidma apostolika u pastorali li s-superjuri, f'isem il-knisja u l-istess umanità, jafdawlna f'idejna.

P. LUĊJAN BORG OSA

KAPPELLA SANTA RITA – SAN ĠILJAN

Bl-inizjattiva ħerqana ta' Fr. Joe Farrugia u l-grupp LIGHT, ġie organizzat irtir fis-sala tal-Kappella ta' Santa Rita, nhar id-9 ta' Ottubru. Kellna rispons tajjeb ħafna mill-Komunità fejn kulħadd baqa' sal-aħħar. Kellna magħna l-parteċipazzjoni tal-Eċċellenza Tiegħu l-ARCISQOF PAWLU CREMONA, fejn bil-ħeġġa u l-kelma tiegħu ħalla impatt fuq is-semmiegħa. Fil-bidu tal-irtir kellna quddies u taħdita sabiħa fuq il-MADONNA. Waranofsinhar kellna penitenzjal bis-Sagrament espost fejn dehret il-qawwa ta' KRISTU fil-qlub ta' dawk li attendew. Fr.John Vella OFM kien strumentali ħafna bil-pariri tiegħu sempliċi u diretti lil dawk li fittxewh. Bħalissa f'Santa Rita qegħdin isiru ħafna attivitajiet fosthom ADORAZZJONIJIET BARRA T-TRIQ KULL L-EWWEL TAX-XAHAR, FILMS, WIEHED KULL XAHAR, LI JITTRATTAW HAFNA TEMI ATTWALI.

Ma jonqsux ukoll attivitajiet soċjali bħal iljieli sajfin bil-parteċipazzjoni ta' ħafna kantanti.

Kull l-aħħar ġimgħa tax-xahar ikollna wkoll quddies bil-format ta' praying over miċ-ċelebrant.

RAYMOND CUTAJAR

PASS PASS MAL-KALENDARJU LITURĠIKU AGOSTINJAN

4 ta' Jannar: B. Kristjana ta' Santa Croce

Għalkemm mhux magħrufa s-sena li fiha twieldet, nafu li Oringa Menabuoi twieldet fir-raħal ta' Santa Croce sull'Arno, qrib il-belt ta' Pistoya fl-Italja. Skont xi sorsi storiċi wisq probabbli twieldet lejn l-aħħar tas-snin tletin tas-sekli XIII. L-aġjografija tal-beata ssegwi l-iskemi tal-letteratura biografika taż-żmien fejn it-trobbija minn familja nisranija u l-attitudnijiet twajba tat-tfajla Oringa huma murija b'tali mod li jservu ta' sinjal ta' kif sa mit-tfulija kienet miġbuda għall-għarfien akbar ta' Alla u tal-ħwejjeġ qaddisa. Infatti sa minn kmieni kienet miġbuda għall-ħajja ta' safa tal-qalb u tal-ġisem u l-ġenituri tagħha mhux biss rabbewha fil-biża' ta' Alla imma wkoll rawmu fiha spirtu kbir ta' mogħdrija għall-fqir u l-batut. Is-seklu XIII, żmien ta' taqlib kbir soċjali fejn bdew, bil-mod il-mod jiddistingwu rwieħhom dawk li aktar 'il quddiem kellhom isiru l-klassijiet soċjali. Dawn it-tibdiliet ħallew effett qawwi fuq is-soċjetà

u pproduċew numru dejjem akbar ta' foqra, li kienu jsibu biss il-kenn għall-irdoss ta' xi għatba.

Il-ġibda li kellha lejn Alla, rawmet fiha xewqa għall-ħajja ta' talb u kontemplazzjoni. Tgħallmet sa mit-tfulija li mill-ħwejjeġ tad-dinja ma kinitx ser issib kuntentizza.

Iżda għaċ-ċkejkna Kristina ma kienx kollox ward u żahar: wara l-mewt bikrija ta' ommha sfat immaltrattata minn ħutha li bilfors riduha tintrabat fiż-żwieġ, ħaġa li x-xewqa tagħha li taqdi totalment lil Alla ma ħallithiex taċċetta tant li kellha taħrab mid-dar u sabet rifuġju fil-belt ta' Lucca, fejn għexet għal seba' snin taħdem bla waqfien xogħlijiet umli sabiex tmantni ruħha. Minkejja kollox, u 'l bogħod mid-dar, żammet spirtu ġenwin ta' talb u ġabra, anke meta mgħobbija b'ħafna xogħol domestiku li kellha twettaq, ħaġa li ppruvat tagħmel b'fedeltà.

Il-*Monte Sacro del Gargano* fejn hemm il-famuż santwarju ta' San Mikiel Arkanġlu sa mill-medjuevu kien jattira numru kbir ta' pellegrini. Xewqa li kellha Kristina kienet li tinviżta dan is-santwarju famuż, b'devozzjoni kbira f'qalbha lejn l-arkanġlu Mikiel. Din ix-xewqa qatgħetha għall-ħabta tal-1265. F'dik l-istess sena bdiet tgħix Ruma taqdi f'dar ta' familja nobbli.

Ix-xhieda ta' ħajja kristjana ferventi u mingħajr kompromessi kellha l-effett li dawk ta' madwarha bdew isejħulha "Kristjana". Waqt li kienet f'pellegrinaġġ f'Assisi, tinviżta l-fdalijiet ta' San Franġisk, bħal kellha dehra li fiha rat lokalità partikolari u ħasset fiha d-determinazzjoni li hemm tibni post fejn Alla jkun imfaħħar u l-imħabba ta' Kristu tkun mgħajxa permezz tal-ħajja monastika. Din id-determinazzjoni mexxietha fil-passi li kienu meħtieġa, l-ewwel sabiex tibni l-post imbagħad sabiex twaqqaf fih tip ta' ħajja kkonsagrata li aktar tard tqiegħdet taħt id-direzzjoni tar-Regola ta' Santu Wistin. Fil-Kapitlu Ġenerali tal-1295 li kien iċċelebrat fi Siena, dan il-monasteru ngħatalu s-sehem mill-

ġid spiritwali tal-Ordni ta' Santu Wistin, għar-raġuni li r-reliġjużi li fih kienu jgħixu, l-ewwel u qabel kulħadd il-B. Kristjana, kienu wrew din ix-xewqa u kellhom qima partikolari lejn dan l-Ordni.

Il-B. Kristjana għexet skont l-isem li ngħatalha waqt li kienet Ruma: xempju ta' Kristu fuq din l-art, fejn impenjat ruħha sabiex tgħix bl-aħjar mod li kienet taf u li setgħet il-ħajja tal-Evanġelju. Alla taha doni spiritwali li hi użat għall-ġid tal-komunità nisranija: qari tal-qlub, safa kbira tal-qalb u tal-ġisem, umiltà mill-aktar sinċiera, mogħdrija kbira lejn il-fqir u l-batut.

Mietet fl-1310 u l-fdalijiet tagħha jinsabu fil-monasteru Agostinjan ta' Santa Croce sull'Arno. Il-kult ininterrott lejha, wara d-dixxerniment min-naħa tal-Knisja, ġie kkonfermat minn Piju VI fis-sena 1556. Hekk l-Ordni Agostinjan seta' jagħti qima xierqa lil din il-wild li għażlet li tintrabat ħaġa waħda miegħu.

18 ta' Jannar: B. Kristina minn L'Aquila

Fit-18 ta' Jannar 1583 ħalliet din id-dinja Kristina wara li kienet għexet 63 sena f'ħajja ta' qima u fedeltà lejn Alla fuq il-passi ta' Santu Wistin, ħalliet warajha fama kbira ta' qdusija.

Twieldet fi Frar tal-1480 u fil-magħmudija ngħatat l-isem ta' Mattia. Missierha, Domenico Ciccarelli, u ommha Maria, rabbewha bl-aħjar mod possibli, għalkemm f'ambjent ta' sempliċità kbira, fil-belt ta' Colle de Lucoli, qrib il-belt ta' L'Aquila. Kienet tifla li tfittex u tippreferi li tkun weħidha mal-Mulej aktar milli tiġri barra fit-triq. F'qalbha kienet tħoss li għandha tagħtih l-aħjar, tant hu hekk li sa minn kmieni bdiet tagħmel opri ta' mortifikazzjoni sabiex issaħħaħ aktar il-karattru spiritwali tagħha u hekk ikun jogħġob aktar lil Mulej, li tiegħu riedet tkun b'mod sħiħ. F'din il-mixja ta' fidi aktar matura u b'saħħitha għenha 'l-beatu Franġiskan Vinċenz minn L'Aquila, li fih sabet appoġġ kbir bħala direttur spiritwali.

Din il-mixja ta' fidi wasslet lil Mattia sabiex tingħata kollha kemm hi lil Alla, xewqa li kienet ilha f'qalbha sa mit-tfulija, fl-1505. Għażlet il-monasteru Agostinjan ta' Santa Lucia li kien jinsab fil-belt ta' L'Aquila. Fil-professjoni biddlet isimha minn Mattia għal Kristina. Fil-monasteru

wriet li qed tieħu bis-serjetà l-konsagrazzjoni tagħha lil Alla, u bil-ħajja ta' kuljum, megħjuna mill-grazzja t'Alla, issawret fiha x-xbieha ta' Kristu, l-aktar permezz tal-virtù tal-ubbidjenza u l-umiltà. Dawn l-aspetti wasslu lil ħutha s-sorijiet sabiex jaħtruha superjura tal-monasteru għal diversi drabi.

Minkejja li kienet soru tal-klawsura, il-kuntatt tagħha mad-dinja ta' barra l-grada kien kbir: diversi persuni, ta' kull stat u kundizzjoni soċjali kienu jiġu sabiex jieħdu pariri siewja minn għandha. Bl-umiltà kollha kienet tismagħhom bl-attenzjoni u tagħti l-kelma soda tagħha b'indikazzjonijiet ċari għall-ħajja nisranija aktar impenjata u sinċiera, 'il bogħod minn kulma jista' jfixkel ir-rieda tal-Missier. Aktar ma kienu jmorru nies, aktar kienet tikber il-fama tagħha ta' qdusija kemm fir-reġjun ta' L'Aquila, kemm lil hinn minnu.

Kellha d-don ta' esperjenzi mistiċi. L-aktar imsemmi, u li sar jagħmel parti mill-ikonografija tal-Beata, huwa dak li seħħ nhar festa ta' Corpus, fejn waqt mument intens ta' għaqda mal-Missier, f'esperjenza ta' estasi, intlemħet maqtugħa mill-art u fuq sidirha dehret l-Ostja Imqaddsa f'ostensorju jiddi, sinjal ċar tal-għaqda intima li l-B. Kristina kellha mal-Ewkaristija. Skont

ma kienet stqarret hi stess, jidher li f'jiem partikolari kienet tant tingħaqad ma' Kristu msallab li ngħatalha d-don li tħoss fuq ġisimha stess it-tbatijiet u s-sofferenzi ta' Kristu.

Wara l-mewt tagħha, il-fama ta' qdusija li kienet tgawdi f'ħajjitha nfirxet aktar. Billi l-monasteru ta' S. Lucia safa magħluq il-fdalijiet tagħha ttieħdu fil-monasteru Agostinjan ta' San Amico. Il-Knisja għarrfet il-kult lejha fis-sena 1841.

3 ta' Frar: B. Stiefnu Bellesini, saċerdot

Wieħed mill-beati li isimhom huwa l-aktar mifrux fid-dinja Agostinjana huwa l-Beatu Stiefnu Bellesini: bniedem ta' karattru ġwejjed imma sod, umli imma qlubi, ta' qalb dejjem miftuħa sabiex tilqa' lill-proxxmu bħala xbieha ta' Kristu.

Twieled qalb ix-xenarju muntanjuż mill-isbaħ ta' Trento, fit-tramuntana tal-Italja. Il-familja tiegħu, għalkemm mhux sinjura, kienet soda finanzjarjament. Minkejja li l-ħajja setgħet offrietlu numru ta' opportunitajiet, ta' tmintax-il sena għażel li jingħaqad mal-Ordni ta' Santu Wistin. Kienet għażla li għalkemm aktar tard kellha tiswielu tbatija u sofferenza sabiex jibqa' fidil lejn il-professjoni li għamel fl-Ordni wara li għamel n-novizzjat f'Bolonja.

Minħabba l-invażjoni tat-truppi Napoleoniċi kellu jitlaq mill-Istati Pontifiċji u jmur lura lejn Trento għal tnax-il sena sħaħ. Kien żmien meta l-Ordnijiet reliġjużi kienu qed jieħdu daqqa wara oħra f'diversi stati Ewropej. Infatti l-kunvent ta' San Mark li fih kien jgħammar u jaħdem Stiefnu Bellesini ngħalaq fl-1809. Għaldaqstant kellu jerġa' lura għand il-familja naturali tiegħu fejn sab kenn. F'dan iż-żmien Bellesini ma ħliehx, anzi, għall-kuntrarju ħadem kemm felaħ f'kamp li kien iħossu għal qalbu: l-edukazzjoni tat-tfal u ż-żgħażagħ fi Trento. Dan għamlu billi fetaħ skola mingħajr ħlas. Din il-ħidma tiegħu kienet ammirata minn kulħadd, kemm mill-poplu kif ukoll mill-Gvern Awstrijak. Kien minħabba d-dedikazzjoni kbira tiegħu għall-edukazzjoni li nħatar spettur ġenerali tal-iskejjel kollha tar-reġjun.

Iżda qalbu baqgħet marbuta mal-ħajja komunitarja kif mitluba mir-Regola Agostinjana li pprofessa ta' żgħażugħ. Wara numru ta' snin

fi Trento, jaħdem għall-ġid edukattiv tat-tfal, iddeċieda li jerġa' lura lejn l-Istati Pontifiċji. Il-ħarba tiegħu hija denja ta' rumanz, billi kellu jegħleb diversi ostakli sabiex jasal Ruma, fejn sadattant, wara l-konvenzjoni ta' Vjenna, reġgħu nfetħu l-kunventi soppressi fis-snin ta' qabel. Għalxejn swew il-karbiet minn Trento biex jerġa' lura. Qalbu kienet marbuta mal-libsa Agostinjana, mal-ħajja komunitarja, mal-Ordni.

L-aħħar snin ta' ħajtu għaddiehom f'appostolat ħabrieki f'Genazzano, il-belt ċkejkna u marjana li rabtet isimha mal-Beatu Bellesini. Hemm kellu l-uffiċċju ta' surmast tan-novizzi kif ukoll ta' kappillan. Kien kuntent għall-diversi raġunijiet, imma fost l-aktar, għaliex kien fid-dar ta' Marija. Infatti f'Genazzano hemm is-santwarju bażilika tal-Madonna tal-Parir it-Tajjeb. F'kull ħidma li l-Beatu Stiefnu kien xerred kemm felaħ, nissel id-devozzjoni lejn dan it-titlu Marjan u Agostinjan.

Bniedem ta' qlubija kbira, lanqas il-marda tal-pesta ma waqfitu milli jkompli l-ministeru tiegħu. Infatti l-mewt laħqitu għax ittieħed minn din il-marda hekk kif kienet għaddejja l-imxija f'Genazzano. Miet fit-2 ta' Frar 1840. Il-fama ta' qdusija kienet immedjata wara mewtu

tant li ma damx ma nfetaħ il-proċess sabiex il-Knisja tagħraf din il-qdusija. Infatti l-Papa Piju X ibbeatifikah f'Diċembru 1904. Huwa l-ewwel kappillan li ġie bbeatifikat.

7 ta' Frar: B. Anselmu Polanco, saċerdot u martri

Il-Gwerra Ċivili Spanjola, jew aħjar il-persekuzzjoni tal-Knisja fi Spanja, tas-snin tletin tas-seklu XX ħalliet ammont kbir ta' demm tal-innoċenti mxerred minħabba l-ebusija tal-qalb ta' min ra fil-Knisja xkiel għall-pjanijiet tiegħu. Fost dawk li ċarċru demmhom għal Kristu nsibu lil Anselmu Polanco, isqof Agostinjan li qatt ma ħalla l-merħla afdata f'idejh, lanqas fl-aktar mumenti iebsa f'sitwazzjoni politika mwiegħra.

Twieled fl-1881 fi Buenavista de Caldavia, Palencia, Spanja u t-tfulija tiegħu għaddieha f'ambjent fejn ix-xogħol ma kienx meqjus bħala kastig imma bħala dinjità. Fl-1897 ingħaqad mal-Ordni Agostinjan fil-monasteru tal-Madonna ta' La Vid, Burgos. Irċieva l-formazzjoni filosofika u teoloġika sakemm kien ordnat saċerdot fl-1904. Fost id-diversi uffiċċji li kopra kien hemm dak ta' surmast tal-istudenti Agostinjani, pirjol u aktar tard provinċjal, fejn kellu okkażjoni jżur diversi komunitajiet anke fl-Asja u l-Amerika Latina. Qeda dan il-ministeru sas-sena 1935 meta kien magħżul bħala isqof ta' Teruel. Kienu żminijiet li fihom bdiet tinħema sitwazzjoni politika pjuttost instabbli fi Spanja. Fi ftit żmien kienet ser tibda persekuzzjoni qalila kontra l-Knisja, immirata l-aktar lejn is-saċerdoti u r-reliġjużi. Il-belt ta' Teruel kienet fost l-aktar milquta u l-isqof kien fil-mira tal-persekuturi.

Quddiem it-theddida tar-Repubblikani, Polanco ma żammx lura. Qatt ma neħħa minn fuqu l-libsa Agostinjana, allura dejjem kien evidenti li kien reliġjuż mogħti għas-servizz tal-Knisja bħala ragħaj tal-merħla tiegħu. It-theddid tal-persekuzzjoni qawwielu aktar qalbu. Miegħu baqa' l-vigarju tad-djoċesi, Felipe Ripoll, li aktar tard kellu jkun ibbeatifikat ukoll. Wara żmien maqful fil-ħabs, wasal il-jum li fih jagħti l-akbar xhieda: is-7 ta' Frar 1939, meta l-Gwerra Ċivili kien fadlilha ftit ġranet, ingħata l-martirju billi kien xkubettjat u wara l-ġisem tiegħu ngħata n-nar. Il-fdalijiet tiegħu jinsabu fil-katidral tad-djoċesi li tagħha kien ragħaj sal-aħħar nifs ta' ħajtu. Il-Knisja għarrfet ix-xhieda qawwija ta' Polanco, tant li ġie bbeatifikat fl-1995.

P. JOSEF SCIBERRAS OSA
POSTULATUR TAL-ORDNI AGOSTINJAN

KUN AF....

META XI ĦADD JAGĦMILLEK IL-BSATEN FIR-ROTI, DAN GĦALIEX FIK IKUN QIEGĦED JILMAĦ ID-DAWL FILWAQT LI FIH IKUN QIEGĦED IĦOSS ID-DWEJJAQ TAD-DLAM LI MA JKUNX QIEGĦED JISSAPORTIH.

SANTU WISTIN TA' OBERAMMERGAU

MARTI JISIMHA AGOSTINA

Din is-sena jien u l-mara tiegħi għalaqna 41 sena miżżewġin. Jien xtaqt ħafna nixtrilha xi rigal speċjali iżda ma stajt naħseb f'xejn għaliex għall-grazzja ta' Alla ma jonqosna xejn. Ħsibt fi fjuri, iżda dawn huma biss rigal ta' mument u fis-sajf (għaliex l-anniversarju tagħna jiġi f'Awwissu) dawn jidbielu malajr. Ċikkulata l-anqas mhi idea tajba fis-sajf u l-mara tiegħi dejjem attenta biex ma tiħxienx. Ħsibt f'ħafna affarijiet oħra iżda xejn minn dawn ma kien jispirani.

Fl-aħħar ftakart li l-mara tiegħi dejjem kellha xewqa kbira li jkollha statwetta ta' Santu Wistin għaliex fl-aħħar mill-aħħar hi jisimha Agostina (għalkemm kulħadd jafha bħala Ina). Hi kienet imsemmija għal nannuha, Agostino Cavallazzi li kien vjolinist magħruf u li miet fuq il-bastiment tal-gwerra *HMS Defence* fil-battalja navali ta' Jutland fl-Ewwel Gwerra l-Kbira.

Hi dejjem kienet tammira l-istatwa tal-irħam tal-qaddis Wistin li hemm wara l-altar maġġur fil-knisja Agostinjana ta' San Mark fir-Rabat. Din tassew statwa meraviljuża u sabiħa ferm fil-kompożizzjoni artistika tagħha. Għalhekk ilni li bdejt nikkontempla jekk inqabbadx xi skultur Malti sabiex jagħmilli xi statwetta żgħira sabiex nagħtihielha bħala rigal sorpriża. Però dejjem ipprokrastinajt u qatt ma wettaqt dan il-pjan.

Issa ġara li din is-sena l-patrijiet Agostinjani ta' San Mark poġġew fuq l-altar statwa ħelwa ferm ta' Santu Wistin minquxa fl-injam li tidher li ġiet mill-Ġermanja jew mit-Tirol. Ma kinitx statwa għaliex Ina mill-ewwel iġġennet fuqha u ma waqfitx tħares lejha. Din kienet ix-xrara li kont qed nistenna. Mill-ewwel dħalt fl-internet u bdejt infittex ħwienet u ditti ta' *Holzschnitzerei* (jiġifieri dawk li jiskulturaw fl-injam). Fil-fehma tiegħi l-aqwa minn dawn jinsabu jew fil-Ġermanja jew fit-Tirol. Wieħed mill-oġġetti l-aktar għeżież fid-dar tagħna hu sett ta' pasturi tal-injam miżbugħin bl-idejn li xtrajna minn Berchstesgarten.

Fittex u ġib lil min ifittex fl-aħħar sibt statwa ħelwa ħafna ta' Santu Wistin li kienet tiġi f'ħafna daqsijiet differenti. Mill-ewwel dħalt fil-***website*** ta' din id-ditta u ippruvajt nordna minn fuq l-internet. Iżda x-xitan m'għandux ħalib għaliex dan is-sit elettroniku kellu xi difett u ma ħallinix nispiċċa l-operazzjoni. Iżda jien ma qtajtx qalbi għaliex issa kont determinat li nixtri din l-istatwa sabiħa jiġri x'jiġri. Għalhekk iddeċidejt li nċempel lil din id-ditta (Holzschnitzereien Toni Baur, Oberammergau) u bil-Ġermaniż imkisser tiegħi rnexxieli niftiehem b'xi mod. Però biex inkun ċert tlabt ukoll l-għajnuna tal-ħabib tiegħi Dr Albert Friggieri (L-ambaxxatur ta' Malta fil-Ġermanja) li ġentilment ċempel lil din id-ditta sabiex jikkonferma li l-ordni u l-ħlas kienu waslu mingħajr problemi.

Wara stennija pjuttost qasira waslet kaxxa tal-kartun u ġo fiha ppakkjata tajjeb ferm kien hemm statwa ta' 35 ċentimetru li trid seba' għajnejn biex tħares lejha. Din issa qed tokkupa post prominenti fl-intrata tad-dar sabiex titgawda kuljum. Dan kien rigal tassew speċjali li naħseb li sejjer jibqa' f'qalb il-mara tiegħi għal dejjem. Dan għalina hu Santu Wistin ta' Oberammergau.

RAY M. CASSAR

X'NIFTAKAR MILL-IMGĦODDI

PATRI ĠULJU BONNICI – "L-ISBAĦ WIEĦED FIL-PROVINĊJA!"

Din id-darba ħsibt li nlaqqagħkom ma' ħuna Patri Ġulju Bonnici, "L-ISBAĦ WIEĦED FIL-PROVINĊJA", kif iħobb jgħid bi tbissima fuq wiċċu u li kull min jisimgħu jgħid dan, ikun imġiegħel huwa wkoll jitbissem flimkien miegħu. Hekk hu magħruf fostna: il-patri tat-tbissima u li tieħu gost kull darba li tiltaqa' miegħu: b'karattru dejjem ferrieħi. Nistqarr li kif iddeċidejt li niltaqa' miegħu biex din id-darba jkollna quddiemna Agostinjan ieħor biex insiru nafuh aktar mill-qrib, ħassejt dak li ħaddieħor iħoss kull darba li jiltaqa' ma' dan il-patri: ferħ u serenità. Huma dawn iż-żewġ kwalitajiet, valuri li ta' kuljum P. Ġulju joffrilna.

Patri Ġulju bħalissa jinsab fil-kunvent ta' Santu Wistin fil-Belt Valletta, fejn ilu jgħix f'din il-komunità għal matul dawn l-aħħar 45 sena... naħseb li jistħoqqlu l-medalja tad-deheb għal dik li hija stabilità! Patri Ġulju l-lum għandu 91 sena, u bi ftaħir liema bħalu jistqarr ma' kull min jiltaqa' u li naturalment dejjem b'dik it-tbissima: "jien l-ixjeħ wieħed fil-Provinċja". Dawn kienu wkoll l-istess kliem li sibt jistennewni hekk kif poġġejna fuq l-istess mejda b'enfasi waħda: "xiħ hux jien!".

Minkejja l-età li Patri Ġulju jġorr fuq spallejh, il-ferħ tiegħu huwa li jinsab fil-kunvent u li f'dan l-istess kunvent jgħin lil ħutu bil-mod tiegħu. Hekk sibtu dakinhar li ltqajt miegħu: fis-sagristija fejn kien għadu kemm spiċċa l-quddiesa lin-nies, jitkellem ma' dak u mal-ieħor. Kuntent li jagħti kif jista' s-servizz tiegħu, anke dak tal-qrar.

Patri Ġulju huwa minn familja ta' tmien aħwa u li lkoll twieldu fil-Belt Valletta. Huwa kien it-tieni wieħed. Jiftakar sew l-imħabba li missieru u ommu kellhom lejn il-familja. "Missieri kien kontinwament jgħasses fuqi u fuq ħuti l-oħra biex nistudjaw... kien jaħdem fin-*navy*." Jiftakar kemm missieru kien iħobb lil San Pawl: "kien pawlin aħrax u li l-ferħ ta' missieri kien meta jeħodna l-marċ bil-kundizzjoni li waqt il-marċ ikun irid jarana nċapċpu... 'irrid narakom iċċapċpu!' kien jgħidilna". Patri Ġulju jiftakar ukoll fil-purċissjonijiet li kienu jagħmlu bl-istatwa ta' San Pawl fid-dar tagħhom flimkien ma' missierhom: "konna ninżlu bl-istatwa ta' San Pawl anke fil-kantina!"

Minn wiċċ ferħan jirrakkonta dawn il-mumenti sbieħ ta' tfulitu flimkien ma' missieru fid-dar tagħhom stess, Patri Ġulju jieqaf ftit filwaqt li għajnejh jibdew ileqqu bid-dmugħ: "missieri spiċċa għalf tal-ħut!" Hekk hu, waqt li Patri Ġulju kien għadu kemm daħal il-kunvent biex jibda l-mixja tiegħu mal-Agostinjani, fejn kellu biss dawk is-sittax-il sena, kienet waslitlu l-aħbar fejn il-*cruiser* li fuqu missieru kien jinsab b'xogħol qrib il-gżejjer tal-Indja, il-Ġappuniżi attakkawhom u kull min kien hemm sfaw vittma ta' dan l-istess attakk: "Ilkoll niżlu f'qiegħ il-baħar... ħadd minnhom ma salva". Rigward omm Patri Ġulju, jistqarr li kienet mara verament twajba. Jiftakar il-ferħ li ħasset ommu meta qalilha li kien ser jidħol patri: "itlob għalija", kienu l-kelmiet ta' omm Patri Ġulju qabel ma ħalla d-dar biex daħal il-kunvent.

F'dawk iż-żminijiet, kull min kien jidħol fil-kunvent, kien imur direttament għan-novizzjat fil-kunvent tagħna l-Agostinjani f'Għawdex. "Konna tlieta flimkien: Patri Rogat Mifsud, Patri Evanġelista Fenech u jiena." Il-pjaċir tagħhom, jirrakkonta Patri Ġulju, kien ikun meta s-surmast kien ikun barra mill-kunvent biex in-novizzi kienu joħorġu fil-kurituri tal-kunvent u joqogħdu jagħmlu t-tlielaq: "jiena kont dejjem nirbħilhom... kont iż-żgħir fosthom", jiftakar u jgħid dan bi pjaċir għaliex kien ikun dejjem minn quddiem.

Jiftakar ukoll fil-jum tal-Ewwel Quddiesa tiegħu fil-Kunvent tagħna tal-Belt fejn għal Patri Ġulju kien jum ta' ferħ kbir, biss ukoll ta' niket: "tiftakar meta sħabi kollha kellhom lil missierhom quddiemhom, tiegħi kien mejjet... niftakar li f'dak il-waqt, jiena u nħares lejn il-ġemgħa, kien qabiżli d-dmugħ".

Patri Ġulju kien ġie mibgħut l-Amerika fl-Istat ta' Philadelphia fejn seta' jkompli l-istudji tiegħu fil-Matematika fl-Università ta' Villanova. Kif spiċċa, kompla jgħallem l-istess suġġett għal matul erba' snin f'New Gersy. Meta rritorna Malta, ġie msejjaħ biex ikun Rettur tal-Kulleġġ Santu Wistin f'Ħal Tarxien u kien proprjament f'dawn iż-żminijiet, ħamsin sena ilu, fejn il-Provinċja mexxiet il-Kulleġġ tagħha għad-dar li kellha f'tal-Pietà. Fis-sena tal-1971, il-Provinċjal P. Albert Borg, sejjaħ lil P. Ġulju fil-Belt Valletta biex filwaqt li jkun membru ta' din il-komunità, ikollu f'idejh il-ħidma tal-Ekonomat tal-Provinċja kif ukoll il-Prokura. "Kif tgħidli int, nagħmel", kienet it-tweġiba ta' Patri Ġulju meta l-Provinċjal talbu biex iħalli l-Kulleġġ li kien tant ferħan jaħdem mat-tfal u maż-żgħażagħ. F'din il-ħidma ġdida li għaliha ġie msejjaħ biex iwettaq fil-Provinċja, Patri Ġulju jiftakar li ħadem fiha b'ħiltu kollha u bis-serjetà biex jorganizza l-ekonomija u l-prokura tal-Provinċja... "komplejt fuq dak li ta' qabli kien wettaq".

Rigward dik li hija relazzjoni mal-patrijiet fil-komunità, b'mod l-aktar spontanju qalli: "dejjem ħdimt ma' kulħadd, dejjem ħabib ma' kulħadd." Fil-kunvent dejjem sab lil min jagħmillu l-kuraġġ... biex iħares 'il quddiem: "niftakar sewwa lil Patri Dumink Portelli... kull darba li kont inkun dubjuż, kien dejjem jitlobni biex ma naqtax qalbi."

Jiftakar tajjeb il-Gwerra: "konna norqdu f'Marsamxett f'xelter fil-blat u li kont bdejt inħaffru jiena stess... konna norqdu f'ħofra fil-blat... filgħodu konna noħorġu s-saqqijiet għax-xemx minħabba li bl-umdità kien kollox jixxarrab." Għall-ikel, kienu jmorru bl-iskutella biex kull wieħed seta' jkollu kuċċarun ikel li tal-*Victory Kitchen* kienu jippreparaw: "kienu ħadu dan l-isem tal-Victory biex iżommuna ferħanin... dejjem rebbiħin!", jistqarr dan, huwa u jitbissem bid-daħqa tiegħu.

Wara kważi sagħtejn nitkellmu, qabel ma ħallejna lil xulxin, Patri Ġulju dar lejja u qalli li sa minn ċkunitu kellu mħabba kbira lejn il-Qalb ta' Ġesù: "missieri, meta kien ikun magħna, kien jeħodna kuljum il-knisja biex nagħmlu vista lil Ġesù fit-tabernaklu... din l-istess imħabba lejn Ġesù bqajt inżomma sal-ġurnata tal-lum."

Grazzi Patri Ġulju għat-tbissima li taqsam ma' kull min jiltaqa' miegħek!

P. Ġulju Bonnici f'Jum l-Ewwel Tqarbina

KONSERVAZZJONI U RESTAWR TAL-KWADRU TA' SANTU WISTIN

XOGĦOL MATTIA PRETI (1694) FIL-KNISJA TA' SAN MARK, IR-RABAT

Kont ili nħares lejn dan il-kwadru f'diversi okkażjonijiet oħra ta' restawr preċedenti li għamilt f'din il-Knisja u dejjem affaxxinajt ruħi meta kont ngħaddi minn quddiemu għal mod kif inhu maħdum - b'ċerta ħeffa u libertà tal-kolpi tal-pinzell, imma fl-istess ħin b'qawwa kbira artistika u spiritwali… għallinqas dak li wasal lili. Kont ngħid dan jixraqlu post iktar prominenti milli fis-sagristija….. fil-fatt ma domtx ma sirt naf li dan il-kwadru kien xi darba t-Titulari ta' din il-Knisja.

Kien propju fl-20 ta' Ġunju 1694 meta fil-laqgħa tal-Kapitlu Konventwali kien ġie deċiż illi jsir kwadru kbir bil-figura tal-missier spiritwali Santu Wistin fuq in-naħa tax-xellug tal-faċċata tat-tribuna fejn hemm il kwadru ta' San Mark kif kien propost mill-pittur Mattia Preti nnifsu. Din hija xi ħaġa interessanti ferm fejn qed naraw lil Mattia Preti li kien avvanzat ġmielu fl-età u li żgur li ma kienx nieqes mix-xogħol jew kummissjonijiet, qed jipproponi dan il-kwadru lill-patrijiet. Wieħed jistaqsi għalfejn? Jista' jkun li Preti kellu devozzjoni speċjali lejn dan il-qaddis? Ċertament li l-ispiritwalità tiegħu tinħass trażmessa għal dawk li jemmnu fix-xogħol tiegħu speċjalment f'dawk tal-aħħar fażi. Permezz ta' dan il-kwadru, il-knisja għal 200 sena, allura kellha prospettiva unika f'Malta fejn kellek żewġ kwadri titulari u mhux wieħed, sakemm fl-1894 il-kwadru tal-Preti ġie mpoġġi fis-sagristija fil-post fejn jinsab illum u jibqa' biss il-kwadru ta' San Mark bħala t-titular tal-knisja hekk imsejħa ta' San Mark.

Fil-pittura qed naraw lil Santu Wistin bilqiegħda fuq siġġu ħdejn l-iskrivanija b'ħarstu 'l fuq bħal donnu qed jirċievi l-għerf u l-qawwa intellettwali spiritwali mingħand Alla l-Missier u b'id il-leminija qed jikteb din l-ispirazzjoni filwaqt li idu x-xellugija qed tirreferina għall-figura dijabolika fuq in-naħa t'isfel tal-kwadru li qed tirrappreżenta l-ereżija li l-qaddis kien kiteb diversi kotba fuq dan it-tagħlim qerrieqi. Xi ħaġa interessanti fil-kompożizzjoni tal-kwadru hu l-fatt li fejn is-soltu l-mitra tal-qaddis tkun jew f'rasu jew inkella fuq l-iskrivanija, Preti hawnhekk iddeċieda li jpitter lil dan l-anġlu nieżel mis-sema bil-mitra f'idu. Fil-fatt din il-kompożizzjoni tal-figuri qed tifforma linja dijagonali mix-xellug tal-kwadru fejn hemm l-anġlu għan-naħa ta' isfel fil-lemin fejn hemm il-figura li qed tirrappreżenta l-ereżija.

Il-Pittura wara r-restawr

Il-Pittura qabel ir-restawr

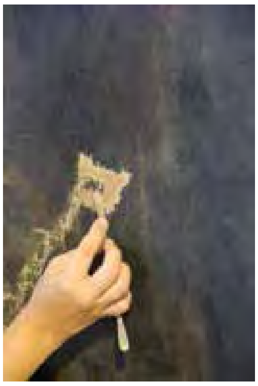

Waqt il-proċess tar-restawr

Li jagħmel dan il-kwadru partikolarment importanti hu l-fatt li dan sar minn Preti nnifsu fiż-żmien meta Preti kien avvanzat fl-età propju erba' snin qabel il-mewt tiegħu. Huma vera ftit dawk il-kwadri li saru minnu f'din il-fażi għax il-maġġoranza huma kollaborazzjoni mal-assistenti tiegħu jew tal-bottega. Infatti, l-mod kif ġiet impittra din il-pittura juri karatteristiċi tipikament tal-artist, fejn l-applikazzjoni taż-żebgħa li saret b'ċertu libertà u ħeffa, l-artist qed iħalli ħafna mill-preparazzjoni tal-pittura (ground layer) tidher u qed jużah bħala dak li jissejjaħ il-'middle tone'. Dan tal-aħħar, Preti ddeċida li juża kulur ċar u safrani f'dan il-kwadru fejn ġeneralment kien jingħata kulur aktar ħamrani jew kannella minflok.

Qabel ma beda x-xogħol ta' restawr, il-pittura giet studjata u analizzata b'diversi teknoloġiji avvanzati sabiex jiġi skopert aktar informazzjoni fuq dan ix-xogħol tant prestiġjuż, fosthom it-tipi ta' żeba' li Preti uża, it-tip ta' tila, pentimenti u analiżi tal-verniċ.

L-istat tal-kwadru kien pjuttost problematiku primarjament minħabba l-mod kif kien imdendel, maqlugħ 'il barra minn mal-hajt. Minħabba f'hekk, ammont kbir ta' trab ġie akkumulat fuq wara tal-pittura u kkawża ħafna ħsara liż-żeba', peress li t-trab jiġbed ħafna umdità. Problema oħra li saret kienet li t-tila bdiet tiżżaqqaq min-naħa ta' isfel. Il-verniċ kien ukoll skura maż-żmien u kien hemm partijiet taż-żeba' li bdew jitbewqu, bl-Ingliż jissejjaħ *'cupping'*. Kieku ż-żeba' tħalliet f'dan l-istat kien ikun hemm ċans kbir li biż-żmien kienet tibda titfarfar u titfarrak u taqa'.

Kien evidenti ukoll li fil-passat kien sar intervent tar-restawr li wisq probabbli sar fl-1894 - is-sena fejn il-pittura ġiet trasferita mill-knisja għal ġos-sagristija. Dan hu ċar minħabba li kien hemm tila oħra li kienet ġiet imwaħħla ma' dik oriġinali bi sforz biex tirranġa l-ħsara li kien hemm fit-tila minħabba n-numru ta' tiċrit preżenti.

Permezz ta' riċerka li saret bl-*infra red* ġie skopert li kien hemm numru ta' pentimenti li kienu saru waqt li l-artist kien qiegħed jaħdem fuq il-pittura. Il-fatt li kien hemm traċċi ta' dawn l-indikazzjonijiet ta' bidla fil-fehma tal-artist juru li din il-pittura kienet oriġinali u mhux kopja. Lejn l-aħħar fażi tar-restawr ġew imneħħija t-tila, l-irtokk u l-ġibs li kien sar fl-intervent tar-restawr fil-passat. Meta kienet lesta l-konsolidazzjoni u t-tiswijiet fit-tila oriġinali, il-pittura ġiet impoġġija fuq tila ġdida (proċess li jissejjaħ 'relining') permezz ta' użu ta' kolla sintetika apposta li ġiet attivata fuq l-*'low pressure heating table'* biex jitwaħħlu flimkien. Wara dan il-proċess kien fadal l-irtokk u l applikazzjoni tal-verniċ finali.

Inħossni verament onorat u sodisfatt li flimkien mat-*team* kellna l-opportunità li nistudjaw u nirrestawraw din il-pittura hekk importanti u li ngħata dawl ġdid fuq l-aħħar fażi tal-karriera artistika ta' Mattia Preti fejn ħafna minn drabi tiġi mfixkla max-xogħol tal-bottega tiegħu. Dan il-kwadru maħdum b'ħeffa kbira, kważi espressjonista b'erba' kolpi tal-pinzell, Preti rnexxielu joħroġ kwadru hekk b'saħħtu. Personalment inħoss li Preti kien bniedem spiritwali ħafna u li kien iħalli lil Alla jużah f dawn l-opri sagri sabiex iwasslilna l-messaġġ tiegħu u permezz ta' dan nersqu qrib is-Salvatur tagħna Ġesù Kristu.

PIERRE BUGEJA

INAWGURAZZJONI TAR-RESTAWR TAL-KWADRU TA' SANTU WISTIN

14 TA' SETTEMBRU 2016

Hemm proverbju Ċiniż li jgħid: "il-persuna li tgħid li ħaġa ma tistax issir, ma għandhiex twaqqaf lill-persuna li qiegħda tagħmel din il-ħaġa". Dan qed ngħidu għaliex, jekk ir-records tagħna huma tajbin, il-pittura li ser nitkellmu fuqha llum u li għaliha ltqajna hawn saret minn idejn artista erba' snin qabel ma miet, u saret fi żmien ħmistax-il ġurnata. Jista' jkun li l-informazzjoni mhix korretta għall-aħħar, jew jista' jkun ukoll li dan l-artist ta' fama internazzjoni kellu t-teknika u l-passjoni fih biex biċċa art ta' kobor ta' kwazi tliet metri u ftit inqas minn żewġ metri wiesgħa tkun lesta fi ftit jiem. Dan qed nitkellem fis-sena 1694, iktar minn 320 sena ilu. Hi x'inhi hija biċċa t'arti li twassal messaġġ.

Għaliex hemm diversi modi kif il-messaġġ tal-Bxara t-Tajba jista' jasal. Hemm il-mod li wieħed jisma' din il-Bxara t-Tajba, hemm il-mod li jaqra u jixtarr il-Bxara t-Tajba. Hemm imbagħad ukoll il-mod ta' dak li huwa viżiv. Meta fil-passat l-artisti kienu jpittru xi pittura jew jiskolpu xi skultura kienu jagħmlu dan biex wieħed jieqaf u jammira din l-arti u jmur lil hinn minn dik il-biċċa xogħol tal-arti. Matul iż-żmien kien hemm bidliet diversi, għalkemm illum naraw li f'ċertu aspetti rġajna morna lura għal dak li huwa viżwal, għall-immaġini, iktar milli għall-kliem, fejn ritratt jew xi arti permezz tal-vidjo tolqot il-qalb u tiġbor diversi sentimenti. Hekk ukoll fi żmienna, nistgħu niltaqgħu mal-messaġġ tal-Evanġelju jew xi aspett spiritwali permezz tal-arti. Din il-biċċa ta' arti tagħti xhieda tal-aspirazzjonijiet spiritwali tal-umanità, il-misteri tal-fidi nisranija u l-għatx għas-sbuħija suprema li taf il-bidu u l-milja tagħha f'Alla.

Huwa għalhekk ukoll li l-Papa Franġisku waqt diskors fid-19 ta' Ottubru 2013, diskors indirizzat lil dawk li jieħdu ħsieb u jmexxu 'l quddiem l-arti tal-Mużew tal-Vatikan, kien qal:

"Kull żmien il-Knisja dejjem sejħet lill-arti biex tagħti espressjoni tas-sbuħija tal-fidi u xxandar il-messaġġ tal-Evanġelju tal-kburija tal-ħolqien ta' Alla, tad-dinjità tal-bniedem uman magħmul fuq xebh tiegħu, u wkoll tal-qawwa tal-mewt u l-qawmien ta' Kristu biex iġib il-fidwa u t-twelid mill-ġdid ta' dinja li hija feruta mit-traġedja tad-dnub u tal-mewt."

U dan kollu jinkwadra mad-dawl li jidher fil-pittura b'mod partikolari fuq missierna Santu Wistin bħala Isqof (servizz li ma kienx xtaq għaliex iktar ipprefera l-ħajja ta' raħeb). Fuq Santu Wistin hemm dawl jilma fuqu, għaliex Wistin dejjem kien bħal lampa intellettwali li tiddi fuq il-verità, fejn għalih it-tfittxija tal-verità u l-għaqda kienu żewġ punti importanti fl-ispiritwalità tiegħu u li llum bħala Agostinjani xrobna minn din l-għajn.

Għalhekk għeżież, filwaqt li nirringrazzjakom li għoġobkom tattendu għal dan il-mument kulturali u formattiv u ta' apprezzament għall-arti u għar-restawr professjonali li sar mill-PrevArti mmexxija mis-Sur Pierre Bugeja. Nirringrazzjaw ukoll mill-qalb l-għajnuna ta' Heritage Malta, APS Bank, Agius Stone Works u Borg Brothers, fost diversi persuni oħra. Inħalli f'idejn Pierre biex jgħidilna l-proċess li sar fuq dan, u wieħed japprezza l-ħidma li ssir f'dan il-qasam.

P. DAVID CORTIS OSA | PIRJOL

JITKELLEM WISTIN

Jien mort fl-imgħoddi tiegħi
U sibt l-Istqarrijiet
Li ktibt biex nitkellem dwar Alla
U biex ngħajjat li hu jħobbna
Mill-bidu u għal dejjem.

L-iktar ħaġa importanti li ġratli f'ħajti
Hi li Alla daħal fiha
Ħassejt ruħi tikber
Daqs qamar mimli.

Jien nistqarr li jien tallab tal-paċi.
Għal ħafna snin
Għext imtaqqal bid-dubji.
Ħafna ħin ħlejtu
Niġri wara titli, kategoriji u turġien.

Nistqarr li kont nisma' f'qalbi
L-għajta biex inħobb kull ħin.
Nistqarr li għext f'maskra,
Nagħti dahri lili nnifsi,
Neħda bl-oskur u b'veritajiet żgħar.

Ħassejt il-velenu ta' dwejjaq dejjiemi
u għext bil-biża' li naqbad lili nnifsi ma' ħaddieħor
Frott dak li hu mċajpar fija.
Għasart is-sigħat tal-pjaċir
U xxennaqt għal tgħanniqa sħuna
Ta' ġisem ta' mara.
Sakemm Alla ħabbat mal-ħġieġ ta' ħajti
U sibt ruħi nitriegħed u għarwien.
Fl-aħħar kont waħdi, vojt mit-tlellix
U fija sibt lil Ġesù Kristu.

Dak kien il-veru twelid tiegħi
Qalb ħafna biki u ħlewwa.

Taħt l-irmied uman
Alla jinsab moħbi.

Għalhekk ħadd mhu bla valur.
U għalhekk qatt mhu se nkunu nafu bl-eroiżmu
Ta' ħafna qaddisin libsin bħalna.

Bil-magħmudija, irċevejt
L-isem u l-missjoni tal-insara.
Biex inkun fidil lejn il-verità
Li hu Kristu tas-smewwiet

U biex nagħrfu hawn fl-art
Fl-istonku vojt tiegħu.

Permezz tal-Knisja
Tgħallimt naqra l-Bibbja.
Il-kelma ta' Alla
Mitkellmu kif jitkellmu l-bnedmin
Ikel u ħajja tar-ruħ.

Alla li jġedded l-arja u x-xita
Qajjem il-ħitan imwaqqgħa tal-ħolm tiegħi
U mexxieni lejn triqat misterjużi.

Jum minnhom in-nies għajtu:
Wistin, saċerdot!
Tgħallimt li l-ħajja ma tkunx salvata
Bl-egoiżimu, bil-biża' u billi tkun ġifa,
U minn dik l-għodwa tal-Inkarnazzjoni
Firxa vasta ta' kif nista' naqdi lil Alla
Bħala sejħa nfetħet għalija.

Ġejt imsejjaħ ukoll biex inkun Isqof.
Għal 34 sena
Kont ragħaj f'Ippona
Bil-baħar quddiemi

Bil-qilla u l-immensità tiegħu
B'elf ħidma fuq il-mejda tiegħi kuljum.

Jien nistqarr dawn l-affarijiet
Biex intom ukoll tisimgħu s-sejħa
Biex tfittxu l-verità u l-ferħ
Mingħajr tmiem.

Nagħmel dan
Biex tiftakru li l-imħabba bla ebda kundizzjoni
Għandha tkun iċ-ċentru ta' ħajjitkom.
Għax li tmorru kontra l-imħabba
Tfisser li tkunu qed teħduha kontra Alla
U kontra tagħkom stess.

Imbagħad kont ferħan
Infittex bla domandi
Inħobb b'mod iktar umli bla ma neskludi lil ħadd.
Immeditajt, xandart u ktibt bla arroganza,
Għax aħna lkoll studenti
Fl-iskola tal-għalliem waħdieni tagħna.

Saqqejt l-għeruq tiegħi
Fl-ilma tal-ħajja interjuri.
Hemm bħal qisni ġejt lura minn eżilju
Sibt il-veru jien;
Smajt il-ħoss tal-emozzjonijiet tiegħi
Bist ix-xbieha ta' Alla
Li kienet ġo fija.

Jien għext bħal wieħed miexi
Mitt sena lura
U ftit passi 'l quddiem
Lejn Alla
Li poġġa fina ħerqa/għatx għal kull ħaġa
U ħalaqna biex inkunu ħielsa.

Jgħodd li tħobb, li tħobb
Li tiftaħ idejk biex tagħti
Anke jekk terġa' wara tagħlaqhom vojta.
Il-ħajja tfisser tagħti
Li tkun iċken jum wara jum
Bħal xemgħa tnemnem imma li ddawwal.

Xi riflessjonijiet tiegħi:

- Il-ħajja ħobbuha, għixuha, tħabtu għaliha, iskru fiha, bill subgħajk fiha, agħti sehmek. Sakemm ma tarawhiex skop biss għaliha nfisha (hemm issir idolatrija u allura dnub), il-ħajja hi l-post fejn tiltaqgħu ma' Alla. Il-ħajja hi don, barka, misteru, avventura, ħolma. Jgħodd kemm tħobb, kemm tħalli qalbek u idejk miftuha. Il-ħajja hi kemm tagħti, li tkun iżgħar kull ġurnata (umli) bħal fjamma li iktar ma tinħall, iktar tixgħel u tiddi.

- Tibżgħux minnkom infuskom. Jien ġieli rajt lili nifsi ġgant u ġieli qist lili nnifsi xejn! Imma tħarsu qatt lura. Jgħid: jien wieħed li qisni miexi mitt sena lura u ftit passi fis-siegħa 'l quddiem. Imma ma jimpurtax. Aħjar mill-bniedem hekk, milli wieħed li jaħseb li wasal u fil-verità jibda jmur lura. Int ibqa' dejjem terraq 'il quddiem… ġieli zzappap, ġieli tiġri, ġieli tegħja, ġieli tistrieħ… imma l-aqwa li tibqa' dejjem sejjer.

- Għalik innifsek ibqa' ixtieq dejjem l-aħjar. Tikkuntentawx bil-medjokrità, bix-xejn, bl-illużjoni bil-gidba… kif għamilt jien. Domt ħafna ngħid 'dalwaqt' u dalwaqt ma jasal qatt. Tibżgħux tħallu intom stess warajkom dak li qed joħnoqkom u tibżgħux tieħdu r-riksju li ħafna tant jbatu biex jieħdu. Aħjar ir-riskji u r-riħ ta' barra, milli t-tentazzjoni tal-ġnien miżmum tajjeb u protett.

- Tibżgħux tfittxu l-verità, dwarkom stess u madwarkom. Hadd m'għandu l-verità kollha fih. Il-verità hi dejjem ikbar minna, aħna qaddejja tagħha mhux hi tagħna. Jien kont wieħed li ktibt ħafna, għedt ħafna. Imma Alla ma jridx l-elokwenza tiegħi u kliemi… imma qalbi. Illum fis-skiet tiegħi nista' nifhem iktar lil Alla!

- Ibqgħu ħobbu lil Alla, fl-esperjenza partikulari tagħkom, b'ġisimkom, mhux mingħajru, bl-emozzjonijiet tagħkom mhux mingħajrhom, bil-karattru tagħkom, mhux mingħajru… dan Alla tagħna: fraġli, dgħajjef, qaddis, li ssibu f'kull tbissima, bewsa, sempliċità, wara r-rixtellu tal-maħfra u tal-mogħdrija u f'kull ġest ta' mħabba. Dan Alla li bħalma għamel miegħu, jaf jesplodi lil qalbi bil-ferħ, b'ħafna tenerezza u b'ħeġġa kbira biex inħobbu u nibqa' ngħix għalih. Hi din l-attitudni li tagħmel d-dinja iktar umli… inqas arroganti.

- Għalhekk tifhem kif dar-raġel, miet iva ftit inkwetat għax ra lil beltu tinqered, imma mhux iddisprat għax kien jaf f'min emmen. U baqa' sal-aħħar innamrat mal-ħajja.

- Dan hu Wistin: iż-żagħżugħ-adult, qisu għadu hawn, ħdejna, wieħed minna… u b'mod misterjuż ħafna, illum tant sekli wara… għadu jkellimna bl-istess passjoni li biha għex. Kliemu u fuq kollox ħajtu… ma żvintawx!

P. RAYMOND FRANCALANZA OSA
PIRJOL PROVINĊJALI

MIS-SEGRETARJAT TAL-MISSJONIJIET AGOSTINJANI

F'Ottubru bħal kull sena tqassam il-Kalendarju tal-Missjoni 2017. Dan il-kalendarju ħafna jkunu qegħdin jistennewh għax fih ikun hemm diversi ritratti ta' dawk l-attivitajiet li jkunu saru mill-grupp li jkun għamel din l-esperjenza missjunarja. Ukoll matul ix-xahar ta' Ottubru, il-bord ta' dan is-Segretarjat iltaqa' għal-laqgħa tiegħu li ssir kull tliet xhur.

Din is-sena grupp ta' żgħażagħ sejrin jagħmlu l-esperjenza missjunarja tagħhom fil-missjoni tas-sorijiet Agostinjani fil-Możambik, l-Afrika. Bħalissa grupp ta' ħames żgħażagħ qegħdin jiltaqgħu kull nhar ta' Sibt biex jistudjaw xi ftit il-lingwa Portugiża għax il-Możambik jitkellmu bil-Portugiż.

L-ewwel attività ta' ġbir ta' fondi li għamlu dawn iż-żgħażagħ kienet il-bejgħ tal-'Christmas Logs' f'diversi knejjes tagħna. Min jixtieq jgħin b'xi offerta jibgħatha lil dan is-segretarjat. Bil-flus sejrin nibnu xi huts għall-familji foqra, ngħinu fi skola tat-tfal żgħar u nixtru xi ikel biex jitqassam lill-familji fil-bżonn.

P. MARIO ABELA OSA

LAJĊI AGOSTINJANI

L-EWWEL LAQGĦA FIS-SENA BI-ĊENTINARJA

Fl-okkażjoni tal-200 anniversarju mit-twaqqif tal-Provinċja Agostinjana Maltija, qed isiru sensiela ta' laqgħat għal-Lajċi Agostinjani li jitrattaw il-ħajja u l-ħidma tal-Agostinjani Maltin u Għawdxin fil-passat, fil-preżent u fil-futur.

Nhar l-Erbgħa, 23 ta' Novembru saret l-ewwel laqgħa minn din is-sensiela ta' laqgħat fil-Knisja u l-Kunvent Santu Wistin fil-Belt Valletta. It-tema ta' din il-laqgħa kienet: *Il-Kontribut tal-Agostinjani lill-Knisja u lis-Soċjetà f'Malta matul is-snin*. Il-laqgħa bdiet fil-knisja biċ-ċelebrazzjoni tal-quddiesa, li kienet offruta għar-ruħ ir-reliġjużi u lajċi Agostinjani mejtin. Wara l-quddiesa saret taħdita interessanti minn Patri Josef Sciberras. Imbagħad il-Pirjol u l-komunità tal-Belt stiednu lil dawk preżenti biex iduru l-Kunvent li għadu kif ġie restawrat. Huma żaru fost l-oħrajn il-kuritur fl-ewwel sular b'diversi pitturi ta' Agostinjani prominenti, l-arkivju tal-mużika u l-Oratorju.

Il-laqgħa spiċċat billi l-komunità ġentilment offriet ikel u xorb għal dawk kollha li kienu preżenti. Kienu preżenti mal-mitt lajk u lajka minn diversi komunitajiet Agostinjani f'Malta.

F'isem il-Kummissjoni Provinċjali tal-Lajċi Agostinjani nixtieq nirringrazzja lill-Pirjol u l-Komunità Agostinjana tal-Belt Valletta tal-akkoljenza sabiħa li taw lil-lajċi, il-lajċi li għenu fl-organizzazzjoni ta' din il-laqgħa, lil Patri Josef Sciberras, lill-Pirjoli tal-kunventi u lir-Retturi tal-knejjes Agostinjani, li ħeġġew il-lajċi midħla tagħhom biex jattendu għal din il-laqgħa.

Il-laqgħa li jmiss ser issir nhar il-Ħamis, 16 ta' Frar 2017 fil-Millennium Chapel f'Paceville. It-tema ser tkun: Il-kontribut tal-Agostinjani Maltin barra minn Malta. Il-kelliema ser ikunu diversi reliġjużi Agostinjani li taw il-kontribut tagħhom f'diversi pajjiżi. Il-lajċi kollha midħla tagħna l-Agostinjani huma mistiedna.

P. FRANCO GRECH OSA
F'ISEM IL-KUMMISSJONI PROVINĊJALI
TAL-LAJĊI AGOSTINJANI

Ftuħ Sena Akkademika 2016-2017

Nhar il-Ġimgħa, 7 ta' Ottubru 2016 reġgħu nfetħu l-bibien tal-*Istitut Agostinjan* għas-sena akkademika 2016-2017. Fis-6.30pm saret il-Quddiesa tal-*Ispirtu s-Santu* konċelebrata mill-WRP Raymond Francalanza OSA SThD Provinċjal/Preside, flimkien mal-Ass. Dir. P. Pierre Desira OSA, u P. Mario Attard Ofm Cap. Preżenti għall-Ewkaristija kien hemm għadd ta' parteċipanti. Wara l-Ewkaristija d-Direttur P. Salvinu Caruana OSA, għamel diskors qasir li matulu huwa fisser il-mixja tal-ħajja tal-*Istitut* ta' din is-sena Akkademika. Din is-sena l-programm ta' studji tal-*Istitut Agostinjan* ġie stampat f'librett imdaqqas ta' 26 faċċata. Is-sena akkademika hija magħmula minn erba' taqsimiet, il-*Kors għal Kulħadd*, il-*Lectio Augustini*, l-*Annual Saint Augustine Lecture* u l-*Filosofija għal Kulħadd.* Din is-sena akkademika sejra tkun imżewqa bil-*lecture* tal-Em.T. il-Kardinal Gianfranco Ravasi ta' nhar it-Tlieta, 24 ta' Jannar 2017 fis-6.30pm fis-sala tal-Iskola S. Monika tas-Sorijiet Agostinjani fi Triq Tereża Spinelli, il-Gżira. Il-qofol tas-sena akkademika jkun il-*Live-In* tad-29 ta' April u l-1 ta' Mejju 2017 dwar *It-Tagħlim Nisrani*. Il-Pro-Rettur tal-Università ta' Malta, il-Professur Joe Cacciottolo jqassam iċ-ċertifikati nhar il-Ġimgħa, 31 ta' Marzu 2017 għand is-Sorijiet tal-Klarissi fi Triq Reġjunali S. Ġiljan.

Eastern Orthodox Monasticism. Philosophical Trends

Nhar il-Ħamis, 17 ta' Novembru 2016 ġie mistieden il-Professur Andreas Andreopoulos, għalliem tat-teoloġija Ortodossa fl-Università ta' Winchester fl-Ingilterra. Il-Professur Andreopoulos ġie mistieden Malta mill-Professur Martin R. Zammit mid-Dipartiment tal-Istudji Orjentali tal-Fakultà tal-Arti tal-Università ta' Malta. Il-*lecture* fl-*Istitut Agostinjan* kien dwar *Eastern Orthodox Monasticism, Philosophical Trends.* Andreopoulos tħarreġ ġewwa l-Greċja, il-Kanada u l-Ingilterra fejn kiseb PhD minn Durham. Huwa għallem ukoll fl-Istati Uniti. Hajr imur ukoll lill-Prof. Dun Hector Scerri, Deputy Dean, tal-Fakultà tat-Teoloġija tal-Università ta' Malta.

The 20th Annual Saint Augustine Lecture 2016

Professor Salvino Caruana OSA, Director of the *Augustinian Institute* and Professor of Patristics at the Faculty of Theology of the University of Malta, founder of the Augustine Lecture (1996), invited the Revd Professor Dr Michael Bruno SThD (Lat.), Professor of Theology at St Joseph's Seminary NY USA, to deliver the 20th Annual Saint Augustine Lecture 2016 held at the University of Malta. The overarching topic for this year's edition was ***Political Augustinianism***. The major sponsors for the lecture are the Augustinian Institute Pietà, the Maltese Augustinian Province, the Faculty of Theology of the University of Malta, and the Malta Archdiocesan Foundation for Theological Studies. On Monday 21st November 2016 at 18.15hrs, Prof. Bruno lectured at St Augustine's Hall at the *Augustinian Institute* Pietà, on ***Seeking Augustinian Insights on the Christian in Public Life Today***. Professor Albert Fenech, a renowned Maltese cardiologist, chaired the evening's session. A reception followed the lecture. On Tuesday, 22nd November 2016 at 19.00hrs, Prof. Bruno lectured on ***Rediscovering Augustine's* Saeculum *and the State of Contemporary Augustinian Hermeneutics***, in *GateWay Hall E* at the University of Malta. The renowned Maltese philosopher Professor Joe Friggieri chaired the session. After a

reception in honour of Prof Bruno was held in the adjacent foyer. Michael J. S. Bruno STD, is a Roman Catholic Priest serving in the diocese of Brooklyn. He holds the Chair of the Church History Dept and is Professor of Theology at St Joseph's Seminary Theology at St. Joseph's Seminary, Dunwoodie, NY. Fr Bruno graduated *Bachelor of Arts* from Stonehill College, Easton, MA. He holds a *Baccalaureate in Sacred Theology* from the Pontifical Gregorian University, Rome, with a thesis on *The Eschatological Nature of the Assumption of Mary: A Survey of 20th Century Developments* (May 2009). He also holds a *Licentiate in Sacred Theology* from the Pontifical Lateran University, Vatican City, Italy, with a thesis on *The Influence of the Concept of History in Scholasticism and Its Contemporary Impact* (2011). In 2014 he obtained a *Doctorate in Sacred Theology* (*summa cum laude*) from the Pontifical Lateran University, Vatican City, with a thesis on *"Political Augustinianism": A Study of the Interpretations of Augustine's Political Thought from 1900 to the Present*, under the direction of Prof. Dr Robert Dodaro, O.S.A. Fr Bruno lectures on the History of the Catholic Church in the United States, Introduction to Church History, Introduction to Theology, The Church in the Modern World (Trent to Vatican II), Holy Orders and Ministry, and the Theology of the Eucharist. Fr Bruno published his thesis under the title of *Political Augustinianism. Modern Interpretations on Augustine's Political Thought*, Fortress Press, 2014.

P. SALVINU CARUANA OSA

MILLENNIUM CHAPEL

SITTAX-IL SENA TA' XOGĦOL PASTORALI BLA MARĊIJIET U BLA BANDOLORI!

Ix-xahar ta' Diċembru huwa xahar importanti ħafna għall-kommunità tal-Bon Konsill u l-*Millennium Chapel* għaliex ikun iċċelebrat l-Anniversarju tal-ftuħ tal-Kappella. Ma jkunx hemm marċijiet u bandolori fit-toroq imma sa mill-bidu nett baqgħu jsiru l-istess tliet funzjonijiet u żammew il-Kappella ħajja u dinamika dawn is-sittax-il sena.

Fit-8 ta' Diċembru bħas-soltu saret il-quddiesa ta' ringrazzjament u fiha l-*Welcomers* iġeddu l-wegħda ta' *commitment* biex l-għanijiet tal-Kappella jibqgħu jintlaħqu.

Filgħaxija ta' dan il-jum kellna l-ikla *fundraising* fil-Hilton li għaliha attendew madwar 300 ruħ. Li tiltaqa' ma' xulxin waqt ikla mal-ħbieb hija xi ħaġa importanti u li jgħin biex il-komunità tkun magħquda.

Lejlet din il-ġurnata saret iċ-ċerimonja kommoventi ħafna fil-Knisja tal-Bon Konsill u quddiem il-Kappella. L-ewwel saret quddiesa għal ruħ dawk il-persuni li mietu f'ċirkostanzi koroh u drammatiċi. Ħafna minnhom b'*overdose* ta' droga u li jħallu warajhom ħafna tbatija mill-ġenituri u l-ħbieb tagħhom. Hadu sehem attiv fil-quddiesa r-residenti ta' San Blas u djar tal-Caritas kif ukoll membri tan-*Narcotics Anonymous* li jiltaqgħu regolarment fil-WOW.

Wara l-Quddiesa u bix-xemgħa f'idejhom dawk preżenti niżlu proċessjonalment lejn is-siġra *Memory Tree of Light and Life* quddiem il-Kappella u hemmhekk saret talba oħra u twaħħlu mas-siġra l-qlub bl-ismijiet tal-vittmi. Dawn jibqgħu mdendlin matul iż-żmien kollu tal-festi tal-Milied u l-Ewwel tas-Sena, żmien li sfortunatament ikun hawn f'Malta ħafna diżgrazzji bħal dawn.

Il-*Millennium Chapel* sa mill-bidu tagħha dejjem kienet viċin dawn il-vittmi u l-familjari tagħhom.

P. HILARY TAGLIAFERRO OSA

PARROĊĊA SANTU WISTIN - VALLETTA

Matul ix-xahar ta' Ottubru, fil-Parroċċa tagħna jerġa' jibda r-ritmu taż-żmien ta' matul is-sena biex ngħidu hekk. Fil-bidu ta' Ottubru kellna l-attività tan-Notte Bianca li għaliha ġew organizzati tliet kunċerti; wieħed mill-kor parrokkjali 'Chorus Exultet', ieħor minn band ta' żgħażagħ mill-Mcast u ieħor bl-orgni akkumpanjat minn strumenti tar-ramm. Mit-Tnejn ta' wara t-tfal li jattendu għad-duttrina fil-Parroċċa tagħna bdew jiltaqgħu fil-klassijiet sabiex jitgħallmu l-katekiżmu. Din is-sena reġa' hemm numru sabiħ ħafna ta' tfal li jiġu jattendu għal dawn il-lezzjonijiet. Matul il-ġimgħa reġgħu bdew il-laqgħat tal-adolexxenti tal-Belt organizzati mill-Appoġġ fil-binja tad-Duttrina tagħna, kif ukoll il-grupp tat-Tielet Dinja. Din is-sena nbdew ukoll laqgħat għall-adulti li fihom jagħmlu meditazzjoni u yoga kif ukoll formazzjoni fuq is-saħħa fiżika u mentali li ntlaqa' ħafna tant li minn ġurnata spiċċaw biex għamlu jumejn. Sadattant qed tkompli l-ħidma tas-soltu minn ħafna voluntiera li jagħtu ħinhom biex jgħinuna, min fl-animazzjoni tal-quddies, min lettur, min fil-kor, min abbati, min fil-grupp taż-żgħażagħ Agostinjani, min fil-liturġija, min fit-tindif, min fit-tqarbin tal-morda, min fiż-żjajjar tal-isptar, min fiż-żjajjar tal-homes tal-anzjani, min fl-għajnuna fil-ħidma tal-kunvent, il-grupp tal-anzjani, min f'bejgħ ta' biljetii, min fl-organizzazzjoni tat-tombla tal-Ħadd, min fil-fundraising… insomma għandna numru sabiħ ħafna ta' helpers li mingħajrhom il-ħajja tal-parroċċa tmajna. Żgur li Ottubru kien karatterizzat bil-festa sabiħa li saret fl-okkażjoni tal-anniversarji tal-Professjoni u tal-Ordinazzjoni tal-Pirjol P. Alex Cauchi.

F'Novembru kellna laqgħat għall-ġenituri tat-tfal li jattendu d-duttrina, kellna attivitajiet mal-anzjani u laqgħat fosthom tal-Kunsill Pastorali Parrokkjali u tal-kumitat tal-festa. Ix-xahar ta' Novembru kien karatterizzat ħafna mill-kunċerti. Il-knisja tagħna iktar ma jgħaddi ż-żmien qed jirnexxilna nippreżentawha bħala post fejn isiru kunċerti sbieħ, ovvjament kemm jista' jkun b'tema reliġjuża. Din is-sena l-Malta International Organ Festival organizza tliet kunċerti fil-Knisja tagħna li fihom rajna mużiċisti ċelebri Franċiżi u Ġermaniżi jdoqqu siltiet mill-isbaħ fuq l-orgni tagħna. Dawn saru wkoll bi ftehim mal-Konslu Franċiż kif ukoll ma' xi ambaxxati oħra. Il-knisja dejjem mimlija għal dawn il-kunċerti offriet spazju ta' paċi fejn il-mużika sabiħa tal-orgni setgħet tinżel għasel ma' dawk li attendew. Barra minn hekk sar ukoll kunċert ieħor sabiħ mill-orkestra tat-Teatru Manoel fejn sar kunċert mill-isbaħ b'mużika li tirrifletti l-qlubija tal-martri fil-festa ta' Santa Ċeċilja. F'dan ix-xahar ukoll flimkien mal-parroċċi l-oħra tal-unità tagħna organizzajna sett ta' laqgħat fejn tkellimna fuq il-ħajja u l-mewt. Fil-parroċċa tagħna ġie jkellimna P. Christopher Caruana, dumnikan li kellimna fuq kif aħna l-insara għandna nħarsu lejn il-ħajja wara l-mewt.

F'Diċembru komplejna b'aktar kunċerti, ieħor mill-orkestra tat-Teatru Manoel, ieħor fuq l-orgni, ieħor mill-kor parrokkjali tagħna l-'Chorus Exultet', ieħor minn band lokali u ieħor mill-kor magħruf magħna, il-kor Santa Monika ta' Sr Benjamina Portelli, oħt il-mibki P. Dumink. Tajjeb insemmi li l-kor parrokkjali illum laħaq livell sabiħ ħafna tant li anke tqabbad jieħu sehem f'festi oħra. Minbarra li ħadu sehem fil-festa ta' San Martin tal-Baħrija,

ġew mistednin ukoll sabiex ikantaw għall-festa tax-xitwa ta' Sant'Andrija, f'Ħal Luqa, kantaw f'attività f'Birżebbuġa li fiha nkixfet l-ikbar Christmas Tree fil-gżejjer Maltin, kif ukoll huma mistiedna jieħdu sehem fil-quddiesa tal-ftuħ tas-sena ċentinarja tal-parroċċa ta' San Ġużepp l-Imsida. Dan minbarra diversi impenji li deħlin diġà għal matul is-sena. Dan jirrifletti l-ħidma li qed issir f'dan il-qasam. Barra minn hekk f'Diċembru tispikka l-ħidma kbira għall-Milied, bil-purċissjoni tal-bambin akkumpanjata mill-banda Sant'Anna ta' Wied il-Għajn, l-armar fit-triq tal-Knisja, bake sale miż-żgħażagħ Agostinjani, attivitajiet għall-anzjani u tfal, armar fil-knisja, il-Christmas Breakfast kif ukoll il-party ta' lejlet l-ewwel tas-sena.

P. DEO DEBONO OSA
KAPPILLAN

KULLEĠĠ SANTU WISTIN

SENA SKOLASTIKA 2016- 2017

Matul Ottubru u Novembru saru laqgħat għall-ġenituri tal-Year Groups kollha tal-kulleġġ.

Ġiet iċċelebrata wkoll quddiesa għall-familji fit-tieni Sibt ta' Ottubru u ta' Novembru fis-sala tas-Settur Sekondarju.

Saru laqgħat ta' talb għall-istudenti u għall-ġenituri fil-Kunvent tal-Pietà.

Ġew organizzati ċelebrazzjonijiet penitenzjali fis-Settur Sekondarju. Kien hemm ukoll il-possibilità li l-istudenti jqerru. Kull klassi kellha ċelebrazzjoni magħmula apposta għaliha.

Fis-Settur Primarju saret quddiesa fil-ġimgħa għal kull year group. Il-quddiesa ssir kull ġimgħa u kien hemm ukoll il-possibilità tal-qrar.

Fit-18 ta' Ottubru fis-Settur Primarju saret attività organizzata mill-Moviment Church In Need fejn studenti talbu r-Rużarju ma' miljun tifel u tifla oħra fid-dinja. It-talb sar għall-paċi fis-Sirja. Is-sabiħ ta' din l-attività kienet li t-tfal kollha madwar id-dinja talbu fl-istess ħin.

Fid-19 ta' Ottubru waqt l-Assembly fis-Settur Sekondarju ġew iżuru l-Kulleġġ membri tal-Gideon Bibles. Wieħed mill-membri kellem lill-istudenti u tqassmet Bibbja lil kull student u għalliem.

Fis-26 ta' Ottubru l-Kulleġġ iċċelebra Jum il-Lingwi. Is-sala żżejnet bil-posters ta' pajjiżi differenti u tqassam ikel tradizzjonali ta' diversi pajjiżi lill-istudenti.

Fis-26, 27 u 28 ta' Ottubru ġew organizzati l-Awards Evenings. Fl-ewwel Awards Evening ġew ippremjati l-istudenti mill-Year 1 sal-Year 3, oħra mill-Year 4 sal-Year 7, u mill-Year 8 sa Year 10. Is-serati kollha saru fis-sala tas-Settur Primarju, il-Marsa. Fit- tliet serati ppresieda l-Provinċjal Patri Raymond Francalanza.

Fit-3 ta' Novembru ġiet organizzata Halo Celebration għall-istudenti tal-Primarji bħala parti miċ-ċelebrazzjonijiet ta' Jum il-Qaddisin Kollha. Kull student għażel qaddis u agħmel presentazzjoni tiegħu b'ċarts u b'power points. Kienet ċelebrazzjoni ferriħija li kienet tinvolvi talb, logħob, kant u preżentazzjonijiet.

Bejn l-4 u l-11 ta' Novembru saret il-Ġimgħa Agostinjana fis-Settur Primarju u Sekondarju. Studenti minn kull Year Group mis-Settur Sekondarju żaru xi komunità Agostinjana f'Malta u f'Għawdex. Il-Year 7 żaru l-Kunvent u l-Komunità ta' Għawdex, il-Year 8 żaru l-KUnvent u l-Komunità ta' Hal Tarxien, il-Year 9 żaru l-Kunvent u l-Komunità tal-Belt, il-Year 10 żaru l-Kunvent u l-Komunità ta' Paceville u l-Year 11 żaru l-Kunvent u l-Komunità tar-Rabat. Dawn kienu esperjenzi sbieħ ħafna fejn l-istudenti ltaqgħu mal-patrijiet Agostinjani ta' diversi komunitajiet. Bħala sinjal ta' apprezzament u ringrazzjament l-istudenti bagħtu kartolina ffirmata minn kull student lil kull komunità li żaru.

Fis-Settur Primarju din il-ġimgħa laħqet il-qofol tagħha fis-Settur Primarju, il-Marsa biċ-ċelebrazzjoni ta' għeluq snin Santu Wistin u l-inawgurazzjoni tal-monument ta' Santu Wistin, xogħol l-artist Ġanni Borg. Il-monument ġie trasferit mis-Settur Sekondarju għas-Settur Primarju bħala sinjal ta' kontinwità, unità, u stabilità. Il-monument ġie inawgurat u mbierek mill-Provinċjal Patri Raymond Francalanza. Ittellgħet play fuq Santu Wistin mill-istudenti tal-Year 4. Fis-Settur Sekondarju ġie ċċelebrat ukoll twelid Santu Wistin bit-tqassim ta' kejk lill-istudenti kollha.

Fil-11 ta' Novembru grupp ta' studenti rrappreżentaw lill-iskola f'attività li ġabet flimkien l-iskejjel li ħadu sehem fil-European Ambassador School Project.

Fit-22 ta' Novembru saret il-laqgħa ġenerali tal-PTA. F'din il-laqgħa ir-Rettur ppreżenta struttura ġdida tal-PTA magħmul mill-Kumitat, minn sottokumitat tal-fund-raising u minn helpers. F'din il-laqgħa ġew eletti l-membri ġodda tal-PTA.

Fil-25, 26 u 27 ta' Novembru sar il-live-in tal-Yr 11 fil-Lukanda Paradise Bay.

Fis-26 ta' Novembru tliet studenti tal-Year 11 irrappreżentaw il-Kulleġġ fit-tielet edizzjoni tal-Malta Science Olympiad 2016 li fiha ħadu sehem 25 skola sekondarja bejn skejjel tal-Istat, tal-Knisja u indipendenti. F'serata li ttellgħet il-Ħamis ta' wara fl-awditorium tal-Universita, il-Kulleġġ tagħna kien ippremjat bit-trofew rebbieħ mill-Onor. Ministru Evarist Bartolo.

Fil-5 u 6 ta' Diċembru fis-Settur Sekondarja saru s-Sacred Spaces fil-kunvent marbutin maż-żmien tal-Avvent. Kull klassi żaret il-Kunvent San Nikola minn Tolentino, f'Tal-Pietà biex tieħu sehem f'din l-attività tas-Secret Spaces.

Fil-5, fis-7 u fid-9 ta' Diċembru saru l-Parents' Day fis-Settur Primarju u Sekondarju.

Fil-11 ta' Diċembru ġiet iċċelebrata quddiesa ta' ringrazzjament għal dawk l-istudenti fis-Settur Primarju li kienu għadhom kif għamlu l-Griżma tal-Isqof. Għal din il-quddiesa kien mistieden kulħadd u li kienet animata mill-istess studenti.

Din l-attività saret waqt nofstanhar ta' attivitajiet fis-Settur Primarju, il-Marsa. F'dan il-jum il-PTA

organizza "christmas@the college" fejn kien hemm diversi stands tal-ikel u oġġetti għall-bejgħ marbutin mal-Milied, kant tal-Milied, logħob għat-tfal, esebizzjoni ta' presepji.

Fil-15 ta' Diċembru sar il-Christmas Concert fis-Settur Primarju.

Fis-16, 17 u 18 ta' Diċembru ġie organizzat live-in fil-lukanda Paradise Bay għall-istudenti tal-Year 7.

Fid-19 ta' Diċembru ġiet iċċelebrata il-Quddiesa tal-Milied għall-istudenti fis-Settur Sekondarju.

Fl-20 ta' Diċembru ġiet organizzata purċissjoni bil-Bambin għall-istudenti fis-Settur Primarju. Il-purċissjoni saret mill-Kulleġġ fil-Marsa għall-Knisja tat-Trinità.

Fl-20 ta' Diċembru fis-Settur Sekondarju saret ġurnata ta' attivitajiet li nkludiet il-Pantomina mill-Għalliema u mil-LSAs, logħob u sports, u attivitajiet organizzati mill-Kunsill tal-Istudenti.

Fil-21 ta' Diċembru ġew organizzati l-parties tal-Milied fis-Settur Primarju u fis-Settur Sekondarju. Wara ntlagħbet il-logħba tradizzjonali tal-futbol bejn l-għalliema u l-istudenti.

Fit-22 ta' Diċembru saret il-Quddiesa tal-Milied għall-istaff kollu tal-Kulleġġ u wara f'ambjent familjari kien hemm id-drink annwali fil-kunvent.

Fl-24 ta' Diċembru ġiet organizzata quddiesa lejlet il-Milied għall-istudenti, familjari u staff li xtaqu jattendu. Il-quddiesa ġiet iċċelebrata fis-sala tal-Kulleġġ fis-Settur Primarju fit-8pm.

Matul l-ewwel term, saret l-elezzjoni tal-Kunsill tal-Istudenti.

PAUL ELLUL
GĦALLIEM

FL-OKKAŻJONI TAL-INAWGURAZZJONI TAL-MONUMENT TA' SANTU WISTIN FIS-SETTUR PRIMARJU FIL-MARSA

SINJAL TA' UNITÀ, KONTINWITÀ U STABILITÀ

Għeżież ħbieb tagħna studenti tas-Settur Primarju tal-Kulleġġ. Inħossni kuntent li qiegħed magħkom u waqt li nirrappreżenta lil sħabi tas-Settur Sekondarju, niċċelebra magħkom it-twelid tal-padrun tagħna Santu Wistin. Santu Wistin meta kien daqsna u anke meta kiber kellu ħafna għal qalbu l-ħbiberija u kien l-hena tiegħu ikun mal-ħbieb tiegħu. Magħhom għamel ħafna praspar u meta kiber għex f'komunità kemm meta kien għadu qed ifittex il-ferħ, u aktar u aktar, meta sab lil Alla fil-ħajja tiegħu.

Matul din il-Ġimgħa, aħna l-istudenti tas-Settur Sekondarju morna nżuru diversi patrijiet li, bħal patrijiet li jaħdmu fil-Kulleġġ tagħna, jgħixu flimkien l-ispirtu ta' Santu Wistin. Uħud minna marru anke Għawdex u l-oħrajn morna l-Belt, Ħal-Tarxien, ir-Rabat u Paceville. Rajna fejn beda l-Kulleġġ tagħna fil-Belt ħafna snin ilu u rajna anke fejn kien għal ftit snin f'Ħal Tarxien. Illum il-Kulleġġ, barra Tal-Pieta, qiegħed hawn fil-Marsa u nieħdu gost naraw dan is-Settur jikber u jsir dejjem isbaħ.

Aħna ġibna magħna xbieha sabiħa ta' Santu Wistin li f'dawn l-aħħar snin kienet fis-Settur Sekondarju. Nixtiquha tkun f'dan is-settur ġdid

tal-Kulleġġ Santu Wistin u tkompli ssebbaħ id-daħla ċentrali tal-kulleġġ. Nixtiquha imma fuq kollox li tfakkarkom f'Santu Wistin li huwa qaddis kbir li ħadem ħafna għall-knisja u għal Ġesu. Aħna veru fortunati li għandna lil Santu Wistin bħala padrun tagħna. Nixtieqhu li din l-istatwa tfakkarkom fih kuljum u titolbuh ikompli jgħinna nsiru aktar kif jixtieqna Ġesu. Jalla jibqa jkollna ħafna mumenti oħra meta niltaqgħu, nifirħu u niċċelebraw flimkien.

Nixtieq f'isem il-ħbieb tiegħi tas-Settur Primarju tal-Kulleġġ Santu Wistin nirringrazzja lilkom u lil dawk kollha li jieħdu ħsieb l-iskola tagħna tal-istatwa ta' Santu Wistin li qegħdin tagħtuna. Aħna nieħdu gost li kull sena naraw l-iskola tagħna tisbieħ u ssir dejjem aktar moderna bi spazji rranġati sabiħ u b'ħafna affarijiet li jgħinuna nitgħallmu aħjar. Nieħdu gost anke li naraw lilkom l-istudenti tas-Settur Sekondarju li tiġu fis-settur tagħna f'okkażjonijiet differenti u tgħinuna nħossuna dejjem aktar parti minn din il-familja kbira.

Imma llum qed nitkellmu l-aktar fuq Santu Wistin. Nixtieq f'isem sħabi nwiegħdkom li ser ngħożżu din ix-xbiegħa ta' Santu Wistin u ser inħalluha tfakkarna fl-istorja tagħna li tmur lura ħafna snin u fil-patrijiet li tant ħadmu matul is-snin biex l-iskola tkompli tikber u tkun dejjem avvanzata. Nixtieq li jien u sħabi nwiegħdu lil Ġesu li ser inkomplu nippruvaw nikbru skont kif jixtieqna Santu Wistin u hekk inħobbu dejjem aktar lil Alla u lil xulxin.

Nixtieq nieħu din l-opportunità biex nirringrazzja lill-Provinċjal u lill-patrijiet li llum qegħdin magħna. Nirringrazzja wkoll lil dawk kollha li jgħinuna fl-iskola u jieħdu ħsiebna. Mill-ġdid grazzi tax-xbieha ta' Santu Wistin li issa ser tiġi inawgurata.

STUDENTI MILL-KULLEĠĠ SANTU WISTIN

L-ARĊISQOF GĦALL-EWWEL DARBA FIL-BAĦRIJA

IL-KOMUNITÀ TAL-BAĦRIJA, KOMUNITÀ ŻAGĦŻUGĦA

Minn ħafna qabel, il-komunità bdiet tħejji l-quddiesa tal-Griżma tal-Isqof fejn 14-il adolexxent kienu lesti biex jagħmlu dan il-pass fil-komunità nisranija. Ferħ doppju kien għall-komunità kollha tal-Baħrija kif ukoll għar-Rettur tal-Knisja, il-Provinċjal Patri Raymond Francalanza, fejn kellu jiġi għall-ewwel darba fil-komunità tal-Baħrija, ir-Ragħaj, l-Arċisqof Charles Scicluna.

Tfal u kbar ingħaqdu flimkien biex jippreparaw il-kant ta' din il-quddiesa. Is-*Service Team* tal-komunità, flimkien kienu għaddejjin fuq diversi ħidmiet. Ġbir speċjali sar biex titlesta l-installazzjoni ta' sistema ġdida tal-qniepen ħalli tibda ssemma' l-ferħ tagħha mal-wasla tal-Arċisqof. Tant xogħol, tant preparazzjonijiet fejn il-komunità kienet dejjem fuq quddiem biex seta' jsir dan kollu u tant affarijiet oħrajn. Il-Katekisti, magħqudin ukoll flimkien għamlu minn kollox biex dan il-jum ikun sabiħ. Tindif, fjuri, armar, abbatini, sal-inqas ħaġa, kollox kien f'postu u lest biex jintuża daqslikieku kien għall-ewwel darba. Il-ġurnata waslet u lkoll ferħana għal dawn iż-żewġ okkażjonijiet: il-Ħadd, 23 ta' Ottubru.

L-abbatini, jitolbu flimkien mal-Arċisqof qabel ma tibda l-quddiesa, talba li ssir minnhom qabel is-servizz tagħhom fuq l-altar. L-Arċisqof jiġi milqugħ mill-komunità b'ċapċipa mill-isbaħ mal-wasla tiegħu fuq l-altar. Kant li l-komunità kollha tkanta flimkien fejn il-kor ippreparat tant tajjeb l-anqas biss ħadd induna bih... sinjal tajjeb għaliex irnexxielhom jgħinu lill-ġemgħa tkun hi li tkanta magħhom. Skiet perfett għas-smigħ tal-Kelma u l-qsim tar-riflessjoni ta' Mons. Arċisqof

qalb dawn l-addolexxenti b'tali mod li setgħu jħossuh qrib tagħhom. Il-mument mistenni, fejn kull adolexxent jersaq lejn Mons. Arċisqof u b'mod trankwill, wara d-dilka taż-żejt imqaddes, jitkellem magħhom u fejn kull wieħed u waħda minnhom flimkien mal-parrinijiet tispikka kienet it-tbissima. Wara l-konsagrazzjoni u t-tqarbin, il-komunità tirringrazzja lill-Mons. Arċisqof u fost r-rigali li offrietlu, tatu statwa tal-Madonna fejn qiegħda toffri lil binha Ġesù lil kull min jersaq lejha. Il-komunità ħasbet f'dan ir-rigal għaliex taf tajjeb kemm hi għall-qalb Mons. Arċisqof l-Omm tagħna Marija. Mument ieħor qawwi u sabiħ kien proprjament dak fejn Mons. Arċisqof jirringrazzja lill-komunità. Kien hawnhekk, huwa u jiftakar fil-kliem li kien qallu ħafna żmien qabel rigward il-komunità tal-Baħrija, Mons. Arċisqof jieqaf, u bid-dmugħ f'għajnejh jistqarr quddiem kulħadd: "il-Komunità tal-Baħrija hija komunità ħafna sabiħa" u li f'dak il-mument, huwa u jħares lejn il-ġemgħa jistqarr huwa wkoll: "iva, il-komunità tal-Baħrija hija ħafna sabiħa... kunu mberkin!".

Il-preżenza ta' Mons Arċisqof fil-Baħrija għall-ewwel darba, l-adolexxenti setgħu jġeddu f'qalbhom il-qawwa tal-preżenza tal-Ispirtu s-Santu. Il-Komunità kollha tal-Baħrija, proprjament f'dan il-jum għażiż, ftit qabel il-Festa tal-Protettur tagħha San Martin, fit-12 u t-13 ta' Novembru, setgħet tesperimenta bil-preżenza ta' Mons. Arċisqof, il-ferħ u l-qawwa li nisslu fil-qalb ta' kulħadd, tama qawwija għall-futur ta' din il-komunità hekk magħrufa: komunità żagħżugħa.

P. RAPHAEL ABDILLA OSA

KOMUNITÀ SABIĦA TA' FIDI U B'QALB KBIRA BDEJNA T-TIELET SENA!

Kif jgħaddi ż-żmien! Filli - *almenu għalina bħala komunità reliġjuża* - kienet għadha ħolma... mbagħad saret żerriegħa żgħira li bdiet tikber... fis-skiet, fix-xhieda tal-aħwa, fis-servizz tagħna... hu l-vjaġġ fejn il-qlub bdew jiltaqgħu... aħna bħala patrijiet Agostinjani bdejna nsiru midħla ta' din il-komunità nisranija... u n-nies fil-Baħrija... bdew isiru jafu lilna! Meta din il-ħarġa tal-Ħolqa tiġi f'idejkom inkunu bdejna **t-tielet sena** għall-grazzja ta' Alla! Hi esperjenza mill-isbaħ, jien u ħuti fil-komunità tar-Rabat u bħala Provinċja tant ferħanin biha u b'serenità kbira nħossu l-preżenza ta' Alla fiha f'ħafna mumenti. Napprezza wkoll meta patrijiet tagħna dejjem isaqsuni fuq il-Baħrija u minn hawn ninduna kemm din ir-realtà ġdida issa daħlet ukoll intrinsikament f'qalbna u f'ħajjitna.

Għal dawn l-aħħar tliet xhur tas-sena *(Ottubru – Diċembru)* - almenu bħala programmazzjoni – diġà kont tajt informazzjoni mhux ħażin fl-aħħar ħarġa tal-Ħolqa. Madankollu bħala affarijiet 'kbar' li nista' nsemmi hemm dawn li ġejjin:

→ **F'Ottubru kellna l-miġja ta' Mons Arċisqof l-ewwel darba** fl-okkażjoni tal-Griżma tal-Isqof. Fuq din hemm artiklu dettaljat ta' Patri Rafel f'paġna oħra ta' din il-ħarġa. Li nista' nsemmi hawn jien hu li bħala *team* fil-Baħrija ħdimna ħafna għalih u kien jum stupend minn kull lat. L-Arċisqof deher ukoll u qal espressament kemm hu kuntent b'dak li qed iseħħ fil-komunità nisranija fil-Baħrija.

→ **F'Novembru mbagħad kellna l-Festa ta' San Martin li din is-sena ridna nagħtuha togħma ġdida u iktar kreattiva.** Kellna qabel xejn ġimgħa liturġika interna sabiħa ħafna li laħqet il-qofol tagħha nhar Jum il-Festa. L-għada mbagħad kellna l-Fiera li din ħdimna għaliha minn Jannar 2016 biex nibnuha u nagħmluha fuq skala akbar. Fost l-attrazzjonijiet kellna: (a) Record nazzjonali tal-ikbar borża ta' San Martin 'il fuq minn nofs tunnellata li ħa tintrefa' minn krejn; (b) *Fiera b'ħafna premjijiet fosthom ġugarelli, affarijiet tad-dar, xorb, hampers flimkien ma' vouchers għall-ħrief, fniek, dundjani u tiġieġ; (c)* Wirjiet ta' fniek mir-*Rabbit Club* u oħra ta' sriedaq; (d) Tisjir ta' qastan tradizzjonali fuq il-ħatab bin-nar; (e) *Stalls* ta' artiġġjanat Malti; (f) Ikel u nbid tradizzjonali Malti; (g) *Farm* b'annimali differenti; (h) *Kids area b'bouncing castle*, trampolini u ferrovija; (i) *Stage* b'kantanti u talent lokali; (j) *Coffee area* ħdejn il-knisja; (k) Bejgħ ta' pjanti; (l) Xiri tal-borża tradizzjonali ta' San Martin; (m) Wirja ta' ikoni reliġjużi fil-kappella l-antika ta' San Martin; u (n) Attrazzjoni ġdida oħra li ntlaqgħet tajjeb ukoll kienet li matul il-jum, kellna lil 'San Martin' li filgħodu (bħala Suldat) u filgħaxija (bħala Isqof) dar fit-toroq tal-Baħrija jqassam boroż żgħar lit-tfal u lill-persuni anzjani. B'mod komplessiv nista' ngħid li għexna mumenti sbieħ ta' ferħ ġenwin. Grazzi kbira lil dawk kollha li ħadmu wara l-kwinti u fis-skiet

biex il-liturġiji tagħna, l-ambjent u kulma kien hemm meħtieġ, sar tajjeb immens. Is-Sibt - kif diġà fissirt - jum il-Festa kien mument sabiħ wisq. Dakinhar mexxa Patri Deo (il-Kappillan tagħna) u animaw il-kant il-Kor u l-*Ensamble* tal-Parroċċa tagħna tal-Belt stess. Kemm Patri Deo u Patri Leslie għenuni wkoll billi silfuna 'armar' *(tipo bnadar u bandalori)* mill-ambjenti tagħhom u dan apprezzajtu ħafna. San Martin insomma.... għadu jisraq l-immaġinazzjoni tagħna lkoll. Naturalment imbagħad ukoll fil-jum tal-Fiera, nista' ngħid l-istess: ħdimna ħafna u ħdimna wkoll tajjeb flimkien. Erġajna poġġejna l-Fiera fil-kalendarju tal-pajjiż. Kellna letteralment folol kbar ta' nies u l-organizzazzjoni u l-attivitajiet kienu mifruxa u diversi biex setgħu jolqtu lil kulħadd. Mertu kbir tat-*team* li kif għedt ukoll

diġà ħadem minn Jannar u ta' dawk kollha li fil-jum tal-Fiera għenu b'kull mod fil-ħidma. Grazzi wkoll lill-familji ta' dawn l-istess persuni fit-team, li kull darba li kien ikollna xi laqgħat kienu jnaqqsu ftit mill-ħin tagħhom fid-dar. L-isforz kien kbir, ix-xogħol ukoll.. imma għall-grazzja ta' Alla r-riżultat kien sabiħ u inkoraġġanti. Insomma... għandna biex inkomplu nibnu u ntejbu għas-snin li ġejjin.

➔ **Diċembru naturalment kellu s-soltu ingredjenti ta' dak kollu li jġibu dawn il-festi sbieħ ta' Milied.** Mill-bidu ta' Avvent imqaddes sal-Jum tal-Ewwel tas-Sena. Erġajna tajna dehra mill-isbaħ fil-Knisja u kellna Velja kreattiva lejlet il-Milied li kellha fiha taħlita sabiħa ta' ħajja: kant, żfin u mumenti ta' talb.

Naturalment għadhom friski f'moħħi d-diversi mumenti oħra li kellna flimkien matul is-sena: il-liturġiji fil-*weekends*, il-formazzjoni nisranija tat-tfal, l-attivitajiet tal-*fundraising*, il-mumenti soċjali meta tiltaqa' l-komunità fuq livell ta'

ħbiberija, l-esperjenza kbira tas-Summer Club, u nsemmi b'mod partikolari l-grupp il-ġdid tal-adolexxenti li jien inqisu pass iehor tajjeb fil-formazzjoni ta' dawk li se jkunu l-adulti ta' għada. Imbagħad il-ħafna magħmudijiet li jkollna li huma sintomu ta' komunità li dejjem qed tikber, il-'festi' tal-Preċett u tal-Griżma li dawn ukoll iġibu magħhom ħafna ferħ. Hemm ukoll il-ħafna xogħol minn wara l-kwinti li jsir minn diversi persuni u li hu mertu tagħhom li l-ħajja fil-komunità tal-Baħrija tista' tibqa' għaddejja b'mod frisk. Hemm il-kuntatti personali, dak li qed isir mal-persuni morda.

Fuq livell ieħor... imma kif tafu l-ħidma dejjem trid tkopri diversi livelli... sakemm kien isir dan kollu dorna s-sagristija tal-Knisja biex hekk issa għandna post iktar sabiħ u akkoljenti. Dorna wkoll diversi trufijiet oħra bħall-faċċata tal-Knisja u fejn kellna bżonn ta' tibjid, xogħol fl-ilma tad-dar eċċ. Grazzi kbira lil Pawlu, Leli, Felix u Joe. Tlestew ukoll *nets* għall-bibien tal-istess sagristija u tal-knisja li jagħtu għal

barra. Sar tindif ukoll tal-bejt tal-Knisja mill-materjal li kien tħalla fuqu meta kienet inbniet. L-istess tindif sar fil-gallerija tal-Knisja u l-ħġieġ kollu ta' fuq. Din is-sena - wara li kellna l-approvazzjoni għad-Digriet (152/2016) li ressaqna lil Mons. Arċisqof - lestejna għall-ewwel darba l-proġett il-ġdid tas-sistema tal-qniepen. (*Iva nħaraq ftit wara b'sajjetta imma mbagħad malajr erġajna lura għan-normal wara ftit... kedda papali insomma*). Hekk fl-aħħar fil-komunità tagħna għandna xi ħaġa oħra li tista' tgħinna 'ngħollu qlubna 'l fuq' kif ukoll li jkollna atmosfera fi ġranet ta' ferħ u ċelebrazzjonijiet. U hekk, bl-għajnuna ta' Alla, inkunu wettaqna l-ewwel minn sensiela ta' proġetti li ftit ftit nixtieq inkomplu nagħmlu ħalli l-knisja tagħna nagħlqulha l-aħħar bżonnijiet li fadlilha. Fost dawn hemm it-tkomplija taz-zuntier – li diġà bdejna naħsbu għalih - u ċ-ċinta tal-gallerija tal-Knisja. Xtrajna wkoll matul is-sena żewġ ġinokjatturi biex jibdew jintużaw għat-tiġijiet għax li kellna kienu qdiemu ħafna u kienu wkoll spiċċaw. Sar ukoll ir-restawr tal-bambin antik tal-Milied li nużaw kif ukoll tax-xbieha ż-żgħira tal-Assunta. Xtrajna ukoll *projector* ġdid biex ikun jista' jintuża fil-formazzjoni tat-tfal waqt il-katekiżmu. Dan kollu – *bħal affarijiet kollha* - naturalment qed isir frott il-ġenerozità tagħna lkoll. Kellna wkoll persuni li ġentilment offrew twapet lill-Knisja, mejda u siġġijiet għas-sagristija kif ukoll persuna oħra li tatna trieħi għall-artal. U ta' dan nixtieq għal darb'oħra rrodd ħajr lil kulħadd tassew minn qalbi.

Jien bqajt nikkordina kulma hemm bżonn kemm mas-*Service Team* (grupp dedikat immens u ta' qalb kbira ħafna) u mal-gruppi/persuni varji li għandna fil-komunità. F'ħidmiet ħekk tinsa kemm saru laqgħat, intbagħtu emails, sms, kemm ħsibijiet u sigħat. Nara li niddedika ħin ukoll kull ġimgħa f'kuntatti personali... għax naf li dawn huma l-iktar li jibqgħu. Huti tal-komunità tar-Rabat – kif dejjem fissirt – ilkoll huma involuti b'modi diversi f'dil-ħidma pastorali. Illum fil-Baħrija... saru jafuna lkoll b'isimna... u din hi ħaġa mill-iktar sabiħa.

Mhumiex l-iktar affarijiet importanti fl-*equation* tal-ħajja... imma li tara n-nies jiżdiedu għaċ-ċelebrazzjoni tal-quddiesa u tarahom qed jieħdu sehem attiv u ħaj... hi xi ħaġa li timlieni b'kuraġġ. Anke ċertu 'fejqan' li sar fis-skiet.... u li n-nies kif jgħiduli "qed igawdu ċerta paċi u anke ferħ"... hi vera komunità li qed tikber sabiħ. Nifraħ għax naf kemm il-komunità nisranija fil-Baħrija qed tagħmel mixja mill-isbaħ, u nifraħ ukoll fuq livell ta' Provinċja għax inħoss li dan ukoll hu ċertifikat sabiħ tal-karizma tagħna li dejjem tul is-sekli konna... bennejja ta' komunitajiet... anke jekk fis-skiet. Jien nitolbu dejjem ħafna saħħa għal dan kollu.

Lill-Mulej - Sid iż-żmien - noffrilu minn qalbi f'isem il-Provinċja kollha din it-tielet sena ġdida fil-Baħrija... u jalla ħafna u ħafna iktar snin fejn inkunu nistgħu nkomplu nwelldu l-ispirtu tagħna. Aħna xogħolna li niżirgħu... li *nibqgħu* dejjem niżirgħu... għax imbagħad kif żgurana l-Imgħallem stess... jieħu ħsieb Hu biex isaqqi u jkabbar. Fuq din... jien seren immens u minn din il-verità nġib ħafna ferħ u nagħmel ħafna kuraġġ. U għalhekk: lil Alla waħdu – kull ġieħ u glorja. Ammen.

P. RAYMOND FRANCALANZA OSA
RETTUR BAĦRIJA

MILL-KUNVENT MADONNA TAL-PARIR IT-TAJJEB

PACEVILLE

Fil-bidu ta' Ottubru għamilna laqgħa speċjali għal-letturi tal-knisja tagħna. Waqt din il-laqgħa ġie spjegat kemm huwa importanti li wieħed iwassal il-Kelma ta' Alla sewwa waqt iċ-ċelebrazzjoni tal-quddiesa. Għalhekk tajjeb li wieħed jaqra bil-mod u ċar biex b'hekk kulħadd ikun jista' jifhem dak li qiegħed jixxandar. Għal din il-laqgħa attendew numru sabiħ ta' letturi.

Fil-komunità tagħna bħalissa magħna hawn Fr Alberto Gadea, Agostinjan Spanjol, li qiegħed jistudja l-lingwa Ingliża. Dan jinsab kuntent ħafna li qiegħed isir jaf il-Provinċja tagħna kif ukoll xi postijiet sbieħ li għandna f'Malta.

Fix-xahar ta' Novembru tlabna b'mod speċjali għal ħutna mejtin; kemm dawk tar-reliġjużi kif ukoll ta' ħafna min-nies li kienu jagħtu sehemhom fil-knisja u l-kunvent u llum jinsabu fi ħdan il-Missier.

Il-komunità tagħna ngħabret għal nofstanhar irtir biex tipprepara ruħha għall-festi li ġejjin. Kelna mumenti sbieħ ta' talb u ġie wkoll jagħtina riflessjoni qasira dwar l-avvent P. L. Mahoney O.Carm.

Ix-xahar ta' Diċembru jġib miegħu ħafna ċelebrazzjonijiet sbieħ, fosthom it-twelid ta' Sidna Ġesù Kristu. Għal din l-okkażjoni bħas-soltu żejjinna kemm stajna l-knisja. Fil-lejl tal-Milied ġew ħafna Maltin kif ukoll barranin li jkunu Malta għall-btajjel tal-Milied u l-ewwel tas-sena. Qabel il-quddiesa kien hemm *power point* u kant dwar il-Milied. F'nofsillejl bdiet il-quddiesa solenni tat-twelid ta' Ġesù Bambin ikkonċelebrata mill-komunità tagħna. Wara ħriġna fejn il-bieb tal-knisja biex insellmu lin-nies li ġew għal din l-okkażjoni.

L-Erbgħa 28 ta' Diċembru, fil-knisja sar kunċert mużikali tal-Milied mill-Banda Soċjetà Mużikali Spinola taħt il-Patroċinju tar-Rev. Provinċjali Fr Raymond Francalanza osa. Matul is-serata ndaqqu biċċiet ta' mużika b'rabta mal-Milied kemm Maltin kif ukoll barranin. Il-banda kienet taħt id-direzzjoni tas-Surmast Direttur, Mro Aldo Minuti. Għal dan il-kunċert attendew diversi persuni Maltin kif ukoll xi turisti.

Fl-aħħar tas-sena wara l-quddiesa tas-6.30pm il-komunità flimkien ma' dawk li ġew għall-quddiesa kantajna t-*Te Deum* bħala ringrazzjament ta› dak kollu li Alla għamel magħna.

P. MARIO ABELA OSA

MILL-KUNVENT SANTU WISTIN – VALLETTA

KORS GĦAŻ-ŻAMMA TAL-AFFARIJIET PREZZJUŻI

Malta Council for the VOLUNTARY SECTOR

Small Initiatives Support Scheme

FONDAZZJONI SOĊJO-KULTURALI AMBJENTALI AUGUSTINA

Il-kors li ġie organizzat mill-Fondazzjoni Soċjo-Kulturali Ambjentali Augustina, bil-fondi tal-Ewropa taħt l-iskema SIS (Small Initiatives Support scheme), beda f'Jannar ta' din is-sena u spiċċa issa f'Novembru, wara li kellna waqfa għall-vaganzi tas-sajf. Dan il-kors kien taħt it-tmexxija ta' Dr. Malcolm Borg li flimkien mal-lecturers professjonali setgħu jagħtu l-aqwa direzzjoni għall-futur.

Kienu bosta l-voluntiera tal-kunvent li wrew interess f'dan il-kors, għax kellhom ħeġġa sabiex wara l-kors ikomplu jgħinu fiż-żamma tal-affarijiet prezzjużi li l-Komunità tagħna l-Agostinjani għandha fil-Belt. Għalhekk it-temi kienu diversi, fosthom:

- iż-żamma tal-ħwejjeġ sagri u oġġetti oħra tad-drapp, li jinsabu fi stat avvanzat ta' deterjorazzjoni.

- kif wieħed jieħu ħsieb il-karta, u għalhekk dħalna wkoll fid-dettal għaż-żamma tal-arkivji tal-mużika, fejn wieħed mill-voluntiera tagħna, ilu jaħdem għal dawn l-aħħar xhur fl-arkivju tal-mużika sabiex niddiġitalizzawh.

- kellna sezzjonijiet oħra fuq kif wieħed inaddaf b'għaqal kbir il-fided u d-dehbijiet.

- kellna sezzjoni fuq il-ħġieġ, sabiex b'hekk inkunu nistgħu nieħdu ħsieb l-affarijiet tal-ħġieġ li jridu ftit iktar tal-attenzjoni.

- il-kura tal-injam li hija ferm meħtieġa, tant li wieħed mill-voluntiera diġà ħadem qatigħ fir-restawr tar-refettorju.

L-attendenza kienet ferm numeruża, u bosta mill-lecturers ħadu gost b'din l-attendenza u b'dan l-interess li wrew il-parteċipanti, tant li fl-aħħar seminar, fejn ingħataw iċ-ċertifikat tal-parteċipazzjoni, kien hemm ukoll uħud minn dawk li għallmu li fid-diskussjoni għaddew rimarki pożittivi fuq l-attività.

Minn din il-ġimgħa, grupp żgħir ta' nisa, ser jibdew il-ħidma tagħhom fuq l-inventarju u l-konservazzjoni tal-ħwejjeġ sagri u oġġetti oħra tad-drapp; filwaqt li dawk li diġà bdew il-ħidma tagħhom fl-arkivju tal-mużika, fit-tiswija tal-injam, ħġieġ u damask, ser jitkomplew mill-voluntiera tas-soltu.

P. ALEX CAUCHI OSA

MILL-KUNVENT SANTU WISTIN – VALLETTA

X'ĠARA MATUL DAWN L-AĦĦAR TLIET XHUR FIL-KOMUNITÀ TAGĦNA TAL-BELT VALLETTA:

F'Settembru reġgħet bdiet l-attività ordinarja ta' matul is-sena. Għalhekk fil-kunvent tagħna reġa' beda jiltaqa' l-grupp tal-anzjani b'mod regolari kull nhar ta' Ħamis filgħodu u l-grupp tal-koppji miżżewġin u romol li jiltaqa' darba fix-xahar.

Fis-16 ta' Ottubru ċċelebrajna l-25 sena Saċerdotali ta' P. Alex u l-20 sena mill-ħajja reliġjuża tiegħu.

Il-Ġimgħa 28 ta' Ottubru għalaqna l-kors tal-voluntiera, fl-iskema SIS.

It-Tnejn 7 ta' Novembru, kien hawn fostna l-istudenti tal-Kullegg Santu Wistin (form 1), fejn għamlu żjara l-Kunvent tagħna u ltaqgħu ma' xi wħud mill-membri tal-Komunità tagħna.

Il-Ħamis 10 ta' Novembru ċċelebrajna għeluq żmien P. Ġulju Bonniċi u s-Sur Joe Borg Bonello missier P. Manwel. Bdejna b'quddiesa komunitarja u komplejna bl-ikla flimkien fir-refettorju.

Il-Ħamis 17 u l-Ġimgħa 18 ta' Novembru, kellna attività fiċ-Ċentru tal-Komunità organizzata mill-Fondazzjoni Valletta 18. Għaliha kellhom bosta Maltin kif ukoll barranin mistiedna.

Il-Ħamis 17 ta' Novembru, beda jiltaqa' l-ewwel grupp żgħir ta' nisa li wara li temmew il-kors tal-voluntiera, fl-iskema SIS, bdew jieħdu ħsieb il-konservazzjoni ordinarja tal-abiti sagri li għandna u jdaħħlu l-informazzjoni fl-inventarju li qed jinħoloq.

Is-Sibt 10 ta' Diċembru l-komunità tagħna għamlet l-irtir tal-Avvent fil-kunvent ta' St. Joseph, ir-Rabat, fejn kien immexxi mill-Eċċ. Tiegħu l-Arċisqof Emeritu Pawlu Cremona OP.

Diversi kienu l-kunċerti li saru matul ix-xahar ta' Diċembru fil-knisja tagħna.

P. ALEX CAUCHI OSA

MILL-KUNVENT SAN MARK

RABAT

Il-Kunvent San Mark huwa Dar Provinċjali, fejn fih jgħixu l-Provinċjal P. Raymond Francalanza OSA, (li hu wkoll Rettur tal-Knisja San Martin Baħrija) u wkoll is-Segretarju Provinċjali P. Raphael Abdilla OSA, (li hu wkoll Rettur tal-Kappella Santa Rita Buskett), l-Ekonomu Provinċjali P. Pierre Desira OSA, P. Saver Mifsud OSA, P. Terence Spiteri OSA, ekonomu tad-dar, promotur tal-vokazzjonijiet u ħidma mażżgħażagħ u preżenża fl-iskejjel, u P. David Cortis OSA, Pirjol tal-Kunvent.

Fl-istess ħin, apparti dawn id-diversi ministeri afdati lilna f'ħidmiet diversi fil-Provinċja Agostinjana Maltija, ukoll fir-realtà tal-Baħrija b'modi diversi, permezz ta' dan l-artiklu ser nagħtu ħarsa ħafifa lejn mumenti partikolari fil-Komunità u Kunvent San Mark fir-Rabat, f'dawn l-aħħar xhur. Fl-14 ta' Settembru kienet iċċelebrata l-Quddiesa Solenni li tat bidu għal Bi-Ċentinarju. Din saret fil-Knisja San Mark ukoll l-attività wara fil-pjazza Santu Wistin u li kienet ikkordinata minn membru tal-komunità.

Dawn huma xi attivitajiet li saru:

- **Fl-10 ta' Ottubru,** fil-Festa ta' San Tumas minn Villanova, wara Ewkaristija konċelebrata mill-Provinċjal fejn ipparteċipat il-komunità tar-Rabat, u kienet preżenti wkoll il-komunità tal-Pietà, tbierket, minn P. David, id-dar għar-refuġjati viċin il-Knisja San Mark. Dan huwa proġett b'qalb soċjali u b'laqgħa kontinwa ma' dawn ħutna. L-għada 11 ta' Ottubru l-koppja mill-Eretrea daħlu joqogħdu f'din id-Dar. Il-lejl ta' qabel kellhom tarbija. Bidu ġdid! Saru diversi inkontri informali ma' din il-familja u b'diversi għajnuniet li ngħataw, anke mir-realtà tal-Kulleġġ Santu Wistin. Diversi li joqogħdu qrib il-Kunvent qegħdin ukoll, b'mod volontarju u b'mod spontanju, jakkumpanjaw lil din il-familja.

- Wara li sar ir-**restawr professjonali tal-pittura tal-Mattia Preti** li turi lil Santu Wistin li qiegħda fis-sagristija tal-Knisja San Mark mill-Prevarti, dan twaħħal f'postu fil-bidu ta' Settembru u kien inawgurat fl-14 ta' Ottubru, b'serata apposta b'introduzzjoni mill-Pirjol, preżentazzjoni tal-ħidma fuq il-proġett minn Pierre Bugeja tal-Prevarti, u riflessjoni mill-Provinċjal P. Raymond. Wara kien hemm drinks fil-kuridur tal-Kunvent. Kien hemm ukoll *press coverage* tal-attività fuq TVM News u wkoll Leħen is-Sewwa.

- Imbagħad ftit jiem wara kienet iċċelebrata l-**Festa tal-Madonna taċ-Ċintura** – festa devozzjonali u li kien mument sabiħ ħafna għal diversi persuni speċjalment bl-attivitajiet ippreparati fosthom a) Ewkaristija u laqgħa ma' wħud minn dawk li żżewġu fil-Knisja San Mark f'dawn l-aħħar snin jew ser jiżżewġu fil-Knisja San Mark. Kien nofstanhar il-Ħadd filgħodu li apparti li attendew diversi żgħażagħ, kienet ta' ġid għalihom. Imbagħad għall-jiem ta' tħejjija għall-Festa tal-Madonna taċ-Ċintura, kien hemm esperjenzi diversi relatati mal-familja, mal-morda u mal-vokazzjonijiet. Kien hemm ukoll laqgħa sabiħa għal-lajċi u persuni li jiffrekwentaw l-Knisja tagħna f'laqgħa ta' formazzjoni bl-isem *Soul Searching*. Kien mument sabiħ ukoll in-*Night of Worship* mal-Footprints fir-Refettorju Antik. Għal Jum il-Festa, is-Sibt 29 ta' Ottubru, l-Ewkaristija Solenni mmexxija mill-Provinċjal, kienet mxandra fuq Radju Marija u wara, minħabba l-maltemp, ma saritx il-purċissjoni bl-istatwa, imma sar rużarju meditat aux flambeuax fuq aspetti li jolqtu lill-ħajja ta' ħafna. Dan ir-rużarju sar fil-Knisja San Mark u fl-atmosfera tassew sabiħa u li laqtet lil ħafna, tlabna flimkien ma' Marija.

→ Fil-bidu ta' Novembru **twaħħlet il-lapida mal-faċċata tal-Kunvent**, bħala parti miċ-ċelebrazzjonijiet tal-Bi-Ċentinarju tal-Provinċja.

→ Bejn is-7 ta' Novembru – 18 ta' Novembru – ***Journey to the Heart Experience*** fil-kurituri tal-Kunvent fejn attendew diversi studenti tal-Form 4 u Form 5 minn skejjel diversi madwar Malta għall-esperjenza li għenithom jirriflettu fuq il-ħajja.

→ 7 ta' Diċembru sar il-***Christmas Carol Concert*** fil-Knisja mis-St Paul Choral Society li jkanta għand l-Anglikani fil-Belt Valletta taħt it-tmexxija ta' Dr Hugo Agius Muscat. Wara kien offrut *mulled wine* u wkoll *mince-pies* magħmula l-kunvent. Din ukoll kienet attività ta' fundraising għall-proġett ta' restawr tal-faċċata tal-Knisja San Mark.

→ 12 ta' Diċembru sar **Kunċert fil-Knisja San Mark mill-Johann Straus School of Music b'kollaborazzjoni mal-Flimkien għall-Ambjent Aħjar (FAA)** u wara ikla fil-kurituri tal-kunvent bħala fundraising għall-proġett ta' restawr tal-polittiku.

→ **Tkompla d-diversi tisbiħ** fil-kunvent, diversi manutenzjoni ta' post li dejjem jeħtieġlu l-manutenzjoni u wkoll tisbiħ fil-ġnien permezz ta' dawl ġdid.

→ Peress li fil-kunvent hemm sfida kbira fl-umdità, wara diversi laqgħat u studji, **twaħħlet sistema xjentifika għall-parti mill-kunvent li taħdem kontra l-umdità.** Din permezz tal-magnetic fields tniżżel l-ilma fil-ħitan għal-livelli aċċettabbli.

→ Saret il-ħidma ta' manutenzjoni u tisbiħ biex kamra fis-sular t'isfel issir ***Bellesini Chapel***, li tintuża għal diversi mumenti. Hija ddedikata lill-Beatu Stiefnu Bellesini, Agostinjan li kellu devozzjoni lejn l-Ewkaristija u l-Madonna u kellu għal qalbu l-ħidma maż-żgħażagħ u l-formazzjoni. Fl-istess kappella nġabru f'post wieħed a) l-istatwa l-qadima tal-Madonna taċ-Ċintura, b) l-altar antik li kien fis-sular ta' fuq, c) ġilandra sabiħa biex titgawda aħjar.

→ F'nofs Diċembru nbeda r-**restawr tal-faċċata tal-Knisja San Mark**.

→ Fl-istess ħin tkompla l-**proċess ta' restawr tal-polittiku**, ikkordinat minn Erika Falzon.

→ Saru l-Festi tal-Milied bit-tema ta' ***"Ma kienx hemm post għalihom fil-lukanda (Lq 2,7)"***, fosthom party għall-benefatturi u ħbieb tal-Kunvent, Velja tal-Milied b'diversi kant, organisti, riflessjonijiet, poeżiji u prietka tat-tifel u tifla fejn ġurnalista tintervista l-lukandier, ispirata mill-Evanġelju skont San Luqa.

→ Saru diversi attivitajiet vokazzjonali, żgħażagħ li għamlu esperjenza ta' xi jiem fil-komunità, u wkoll ħidma maż-żgħażagħ b'mod ġenerali. Wieħed għandu jara wkoll artiklu mħejji fuq dan kollu.

Jistgħu jidhru bħala lista ta' ħafna affarijiet/attivitajiet, imma warajhom hemm ħsieb, hemm mħabba għan-nies u għall-post, ħafna ħin u hemm ħafna qadi fis-skiet.

P. DAVID CORTIS OSA

MILL-KUNVENT SANTU WISTIN

GĦAWDEX

Ottubru:

- Grupp ta' Ġermaniżi waslu fil-kunvent tagħna biex jitolbu, iżuru l-kunvent, il-mużew u x-xelter. Wara li kielu magħna, komplew it-*tour* tagħhom f'Għawdex.

- Fit-tifkira tal-ħamsin sena minn mindu ġie inkurunat il-kwadru tal-Madonna ta' Pompei, saret purċissjoni bil-kwadru tal-Madonna li ħareġ minn quddiem il-knisja tagħna għall-knisja tal-Madonna ta' Pompei. L-Isqof Mario Grech mexxa l-purċissjoni u l-quddiesa li saret quddiem is-santwarju.

- Kunċert sabiħ fil-knisja tagħna ġie mtella' mill-Syrinx Flutes. Il-komponenti ta' dan il-grupp minn Scotland għaddew ġimgħa fil-kunvent tagħna.

- Il-kandidati għas-Seminarju tal-Qalb ta' Ġesù, għaddew nofstanhar ta' formazzjoni, riflessjoni u ta' talb fil-kunvent tagħna.

- Saret il-laqgħa tar-reliġjużi rġiel u nisa fis-Sala Santa Rita.

Novembru:

- Kellna magħna lil Patri Franco Grech, Patri Leslie Gatt, ħdax-il għalliem u tmienja u sittin student mill-Kulleġġ Santu Wistin, Pietà. Huma kellhom mumenti ta' talb, taħditiet mill-patrijiet u attivitajiet oħra.

- Mill-14-18 ta' Novembru kien hawn it-tieni irtir tas-sena għar-reliġjużi tal-provinċja tagħna. Il-Predikatur kien Mons Carmelo Mercieca.

- F'dan ix-xahar, il-komunità għamlet l-irtir tal-Avvent għand il-patrijiet tal-MSSP iż-Żebbuġ, Għawdex. Fr Norbert Bonavia għamel riflessjoni dwar l-Avvent. Kellna mumenti flimkien ta' talb quddiem Ġesù Sagramentat. Kilna flimkien mal-komunità u spiċċajna l-ġurnata wara l-4.00pm bir-reċita tal-Vespri u l-Barka Sagramentali.

Diċembru:

- Grupp ta' 60 żagħżugħ u żagħżugħa għaddew nofstanhar fil-kunvent tagħna fejn kellhom laqgħat u diskussjonijiet fuq *leadership*. Fr Noel kien responsabbli minn dan il-grupp.

- Żewġ serati mill-isbaħ ta' Carols by Candle light saru fid-9 u fl-10 ta' Diċembru. Il-knisja kienet ippakkjata u kulħadd faħħar ix-xogħol sabiħ ippreżentat mill-Kor Schola Cantorum Iubilate. Wara kien hemm l-ikla (iċ-ċena) fil-kurituri tal-kunvent.

- Kemm fil-komunità kif ukoll fil-Knisja, kellna ċelebrazzjonijiet sbieħ. Għalaqna flimkien s-sena 2016 bil-quddiesa ta' Radd il-Ħajr.

P. ADEODATO C. SCHEMBRI OSA

PELLEGRINAĠĠ FIS-SANTWARJU TAL-MADONNA TAL-MELLIEĦA

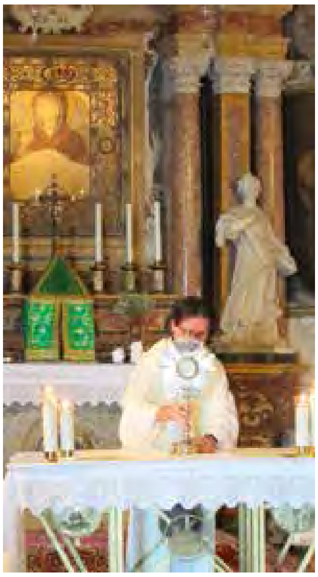

INAWGURAZZJONI TAR-RESTAWR TAL-KWADRU TA' SANTU WISTIN TA' MATTIA PRETI TAL-KUNVENT SAN MARK - RABAT

IL-25 ANNIVERSARJU MILL-PROFESSJONI U L-20 SENA MIS-SAĊERDOZJU TA' P. ALEX CAUCHI OSA - VALLETTA

QUDDIESA U ŻJARA LILL-OQBRA TAL-PROVINĊJA FIĊ-ĊIMITERJU TAL-ADDOLORATA

NIĊĊELEBRAW JUM IL-VOKAZZJONIJIET AGOSTINJANI - MONASTERU KLAWSTRALI TA' SANTA KATARINA - VALLETTA

IRTIR TAL-PROVINĊJA - NOVEMBRU 2016

INAWGURAZZJONI TAL-PROGRAMM 'PASS PASS' - ĦAL TARXIEN

"GRAZZI TAL-ĦIDMA SIEWJA U L-ĠID LI QED TAGĦMLU B'RISQ IT-TFAL U Ż-ŻGĦAŻAGĦ"

MARIE LOUISE COLEIRO PRECA PRESIDENT TA' MALTA

IS-SENA T-TAJBA

HAPPY NEW YEAR

BONNE ANNÉE

FELIZ ANO NOVO

GELUKKIG NIEUWJAAR

FROHES NEUES JAHR

AN BHLIAIN NUA

BUON ANNO

FELIZ AÑO NUEVO

FROHES NEUES JAHR

ĦOLQA BEJNIETNA

Editur: P. Raphael Abdilla OSA
E-mail: raphaelabdillaosa@gmail.com
Address: Segreterija Provinċjali, Kunvent San Mark, Triq Santu Wistin, Rabat RBT 1117, Malta
Korrezzjoni tal-Malti: Paul Ellul
Website: www.agostinjani.org
Facebook: Augustinians Malta
Issettjat u stampat: Best Print Co. LTD., Qrendi **Tel:** 21680 789